ಪಗ್ಗು - ಬೇಶ - ಕಾರ್ತೆಲ್

ಮದಿಪು

1

ಎಣ್ಣ್ ಬೂಳ್ಯ

1996

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮುಡಿ - ೧ ಪಗ್ಗು-ಬೇಸ-ಕಾರ್ತೆಲ್ ಎಣ್ಣ್ ಬೂಳ್ಯ

ಮದಿಪು

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ

ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪೊಳಲಿ

ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕುಡಲ ೫೭೫ ೦೦೩

Madipu - A quarterly on Tulu language, literature and culture : Published by Karnataka Tulu Sahitya Academy, Mangalore - 575 003.

Chief Editor	:	Prof. B.A. Viveka Rai
Editors	:	A. Balakrishna Shetty, Polali Dr. Vamana Nandavar
Managing Editor	:	Palthady Ramakrishna Achar
Printed at	:	Balmatta Institute of Printing Technology, Mangalore - 1
pages	:	60

Vol. 1, Issue -1

April, May, June - 1996

Price : Rs. 10/-

ಚಂದ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರತಿಕುಲು :
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಕುಡಲ - 575 003

ಅಚ್ಚು : ಬಲ್ಮಠ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ, ಮಂಗಳೂರು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ನ ಮದಿಪು

ತುಳುಟು ಬರೆಪುನಕ್‌ಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಕಳೊ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪುನ ಬಯಕೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ `ಮದಿಪು' ಪನ್ಪುನ ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಲಡಿನ್ ತುಳುವೆರೆ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡೊಂದುಂಡು. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪನ್ಪುನವು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಲೆಡ್ ಬುಳೆವೊಡು, ತುಳುತ ಪೊಸ ಬರವುದಕ್‌ಲೆಗ್ ಬೆರಿಸಾಯ ಕೊರೊಡು, ತುಳುಟು ಅಚ್ಚಾಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಬೂಕುಲೆನ್ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಡು, ತುಳುಟು ಬರೆಪುನ, ಓದುನ ಉಮೇದ್ ಎಚ್ಚಾವೊಡು ಪನ್ಪುನವು ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಆಸೆ.

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಈ `ಮದಿಪು' ಎಣ್ಣೆಬೂಳ್ಯ ಪಾಡೊಂದು ತುಳುವೆರೆಗ್ ಎಡ್ಡೆಪು ಪನಿಯೆರೆ ಪಿದ್‌ಡ್ದೊಂಡ್. ಕತೆ, ಅನುಬವೊ, ಪರಿಚಯೊ, ಕಬಿತೆ, ಚರ್ಚೆ, ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸುದ್ದಿ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಸುಮಾರ್ ಸಂಗತಿಲು ಈ ಸುರುತ ಮದಿಪುಡು ಉಲ್ಲೊ. ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರ್ರಾಯಿನ ಡಾ. ಎನ್.ಕೆ. ತಿಂಗಳಾಯೆರ್ ಬೆನ್ಪುನ ಜೋಕುಲುನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮೋನೆಲೆನ್ ಕತೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತುಳುಟು ಬರೆಯೆರೆ ಮನಸ್ ಮಲ್ತ್‌ನವು ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ದ ಎಡ್ಡೆ ಲಕ್ಷಣೊ. ಇಂಚನೆ ಕನ್ನಡೊಡು ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ಬಾಸೆಡ್ ಬರೆಪುನಕ್‌ಲ್‌ಲ ತುಳುಟು ಬರೆಯೆರೆ ಸಾದನೆ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು 'ಮದಿಪು' ನಟ್ಪೊಂದುಂಡು.

ಮದಿಪುನು ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಲುಗೊರ ದಿಂಜಿದ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಬರ್ಪುಲೆಕ ಮನ್ಪುನವು ತುಳು ಬರವುದಕ್ಲೆನ ಕಯಿಟ್ ಉಂಡು. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಈ ಮದಿಪು ಸಂಪಾದಕೆರಾಯಿನ ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ, ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ ಮೊಕುಲೆಗ್ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿನ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಬೆ. ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರೆರ್ ಈ ಮದಿಪುದ ಅಚ್ಚಿನ್, ಪೊರ್ಲುನ್ ತೂವೊನಿಯೆರೆ ದಿಂಜ ಬೆನ್ತೆರ್, ಕುಡಲದ ಬಲ್ಮಠ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿದ ನಾಗರಾಜೆರ್‌ಲಾ ಆರ್ನ ಸೇರಿಗೆದಕ್ಲ್‌ಲಾ ಮದಿಪುನು ಅಚ್ಚಿದಿಲ್ಲಲ್ ಸೊಚ್ಚ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಜಗತ್ ಆರ್ಟ್ಸ್‌ದ ಜಗದೀಶೆರ್ ಮದಿಪುದ ಮೋನೆಗ್ ಸಿಂಗಾರ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಮಾರಿಪಲ್ಲದ ಎಂ. ಆರ್. ಬಂಗೇರೆರ್‌ಲಾ, ಜಪ್ಪು ಕುದ್ಪಾಡಿದ ಉಷಾ ಕುಮಾರಿಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟುನೆಕ್ಕ್ ದುಂಬೇ ಮದಿಪು ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ದೀತೆರ್, ಮೊಕುಲೆಗ್ ಮಾತ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೊಂದುಂಡು.

ಎಣ್ಣೆ ಬೂಳ್ಯೊಡ್ದು ಬುಕ್ಕೊ ಗಗ್ಗರ, ಗಗ್ಗರೊಡ್ದು ಬುಕ್ಕೊ ಅಣೆ, ಅಣೆಡ್‌ದ್ ಬುಕ್ಕೊ ಬಾರಣೆ, ಪಿರ ಸುರುಡುದು ಎಣ್ಣೆಬೂಳ್ಯ ಇಂಚ ಮದಿಪು ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಲುಗೊರ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಬಯಕಡ್, ತುಳು ಬರವುದ ಮುಡಿ ಏಪೊಲಾ ವರ್ಸಾದಿಡ್ದ್ ವರ್ಸಾದಿಗ್ ಪೆರ್ಚೊಂದು ಪೋವಡ್.

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ
ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಎಣ್ಣೆ ಬೂಳ್ಯೊಗು ಅರಿಕೆ

ಪದಿನೇಳನೆದ ಶತಮಾನೊಡೇ ತುಳುಟು ಗ್ರಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸುರುವಾತ್‌ಂಡಲಾ ಎಚ್ಚಿಕಮ್ಮಿ 150 ಒರ್ಸೊಡ್ಡಿಂಚೊಗು ತುಳುಕು ಬೋಡಾಪಿ ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸ ನಡತ್‌ಂಡ್. ತುಳುಟು ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಸ್ತ್ ಬತ್ತಿನ ತುಳು ಬುಳೆತ್ತ ಒಂಜಿ ಸುರುತ್ತ ಕಾಲಲಾ ಅವು ಅಂದ್. ಆಂಡ ತುಳುಟ್ಟು ಸೃಜನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸರಿಯಾದ್ ಸುರುವಾಯಿನವು 50 ಒರ್ಸೊಡ್ದು ಇಂಚೊಗುಂದು ಪನೊಡು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವೊಡು ಈ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಅಕ್ಲೆ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಾಸೆ - ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಮಿತ್ತ್ ತೊಡು ತಟ್ಪೊಂದಿತ್ತಿ ಪೊರ್ತು ಅವು. ತುಳುಟು ಮೋಕೆ ಪುಟ್ಟುದು ಆ ಬಾಸೆಡ್ ಬರೆಯೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತಿನಕುಲು ಇತ್ತೆ ನಂಕೊಂಜಿ ಮಾದರಿಯಾದ್ ಉಲ್ಲೆರ್. ತುಳುಕಾದ್ ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸ ನಡತೊಂದುಪ್ಪಿ ಈ ಕಾಲೊಡು ಗ್ರಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂತೆ ಬತ್ತಿನವು ಉಂಡು. ಆಂಡ ಪನ್ಪುನಾತ್, ತೋಜುನಾತ್, ತೋಜಾವುನಾತ್ ಕೆಲಸ ಮುಲ್ಪನಡತ್ತ್‌ದಿಜ್ಜಿ. ಆವು ನನಾಂಡಲಾ ಆವೊಡು.

25 ಒರ್ಸೊಡ್ದು ಇಂಚೊಗು ತುಳುಟು ಬೊಕ್ಕ ತುಳುಕ್ಕಾದ್ ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕೆಲು ಪ್ರಕಟವಾದ್ ಬತ್ತೊ. ತುಳು ಸಿರಿಡ್ದ್ ಮುರಾನಿ ಮುರಾನಿ ಪುಟ್ಟಿನ ಪೊಸ ಕುರಾಲ್ ಮುಟ್ಟ ಸುಮಾರ್ ಪತ್ತ್‌ಪದಿನಾಲ್ ಪತ್ರಿಕೆಲು ಬತ್ತೊ. ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪುದಾರ್‌ಡ್ ಪಿದಾಡುನ `ಮದಿಪು' ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಪ್ರಯತ್ನೊ.

`ಮದಿಪು' ನಮ ಬಾಸೆ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಲೆ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಇತ್ತಿನವು. ನಮ ಬರವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿಲೆ ಬುಳೆನ್ ನಾಡ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಆ ಹಾದಿಡೆ ಪೋಯೆರೆ ಸಾದಿ ತೋಜಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪಿಂಚಿತ್ತಿನವು. ಮದಿಪು ಎಂಚ ಉಪ್ಪೊಡು ಅಯಿಟ್ ವಾವಾ ನುಡಿ ಒಕ್ಕಣೆ ಇಡೆ ಮರ್ಗಿಲುಲು ಬೋಡು ಪನ್ಪಿನೇನ್ ಅಯಿತ ಓದುಗೆರ್ ನಿಕುಲು ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರೊಡಾಯಿನವು.

ತುಳುತ್ತ ಸುರುತ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ಜನ ಬೇತೆಬೇತೆ ಪುದರ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅವೆಟ್ `ಮದಿಪು' ಪುದಾರ್ ಆಯ್ಕೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಈ ಪುದಾರ್ ಕೊರಿನ ಎಂ. ಆರ್. ಬಂಗೇರ ಮಾರಿಪಲ್ಲ ಬೊಕ್ಕ ಉಷಾ ಕುಮಾರಿ ಜಪ್ಪು ಕುದ್ಪಾಡಿ ಅಕ್‌ಲೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೊಂದುಲ್ಲ.

ಮದಿಪುದ ಎಣ್ಣೆ ಬೂಳ್ಯೊ ಸಂಚಿಕೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ಜನ ತನ್ಕುಲೆ ಬರಾವುಲೆನ್ ಕಡಪುಡು ಕೊರ್ತೆರ್. ಮಾತ ಬರವುಲೆನ್‌ಲಾ ಉಂದೆಟ್ಪ್ ಪಾಡ್ಯೆರೆ ಆತ್‌ಜಿ. ಮಗ್ತ್ ಗಗ್ಗರ ದೆಚ್ಚಿಡಾ, ಅಣಿ ಐತೊಡಾ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಬಾರಣೆಡಾ ಅವು ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜ್ಯೆರೆ ಉಂಡುಂದು ಪಂಡೊದುಲ್ಲ. ಮದಿಪುದ ದುಂಬುದ ಬಳೆಪುಗು ನಿಕ್‌ಲೆ ಮಾತೆರೆನಲಾ ಸಾಯ ಸಕಾಯ ಬೋಡುಂದು ಕೇಂಡೊದು. ಈ ಸರ್ತಿದ ಈ ಪೊರ್ತುದ ಎಣ್ಣೆ ಬೂಳ್ಯೊಗು ಅನು ಕೇನೊಂದುಲ್ಲ.

ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪೊಳಲಿ
ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ
ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಮದಿಪುಡು

೧. ಗುರಿಕಾರ್ರೆನ ಮದಿಪು — ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ

೨. ಎಣ್ಣೆ ಬೂಳ್ಯೊಗು ಅರಿಕೆ

೩. ಗದ್ಯ ಬರವು

ನೂದು ವರ್ಷ ಪಿರವುದ ತುಳು ನಿಘಂಟ್ - ಬೆನೆಟ್ ಜಿ. ಅಮ್ಮನ್ನ 1

ಸಮಾಜೊಡು ಪೊಣ್ಣುನ ಸ್ಥಾನಮಾನ - ಕೆ ಲೀಲಾವತಿ 8

ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ಒರಿಪಾಲೆ - ಕೆ.ಟಿ.ಗಟ್ಟಿ 11

ಅಪ್ಪೆ, ಮೊಕುಲು ನಿನ ಬಾಲೆಲತ್ತಾ ? - ಡಾ. ಎನ್. ಕೆ. ತಿಂಗಳಾಯ 13

ಪೊಸ ಬಾರತಂಬಿಲ - ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ 18

ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊ : ಬತ್ತಿನಸಾದಿ : ದುಂಬುದ ಸಾದಿ - ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಷಿ 24

೪. ಕಬಿತೆಲು

ಎಚ್ಚರದ ಪದ - ಎಂ. ಆರ್. ಬಂಗೇರ ಮಾರಿಪಲ್ಲ 28

ಒರ್ಪಸನ್ನ ಬೀಣೆ - ಎಸ್. ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ 29

ಕಾತೊಂದು ಕರತೊಂದು - ಕನರಾಡಿ ವಾದಿರಾಜ ಭಟ್ಟ 31

ಪೊಣ್ಣೊಚ್ಚಿದ್ ಕೊರ್ಪುನ ಪದೊ - ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವ ಕೆಲಿಂಜ 32

ಪುರಾಲ್‌ದಾಯನ ವಚನೊಲು - ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ 33

ಬಾನೊದ ಶಿಲ್ಪಿಲು - ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ 34

೫. ಅಕಾಡೆಮಿ ನಡಪಯಿನ ಕಜ್ಜೊಲು 36

ಬೂಕು ಬಹುಮಾನ ೧೯೯೨ -೯೪ 38

ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತೆರೆ ಪರಿಚಯ 42

ಒಡಿಪುಡು ತುಳು ಕತೆ ಕಾದಂಬರಿ ಬರವಣಿಗೆದ ಕಮ್ಮಟೊ 44

೬. ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆ ಪರಿಚಯ 46

ಮದಿಪುದ ಲೇಖಕೆರೆ ಪತ್ತೆ 52

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ

ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ

ಸದಸ್ಯೆರ್

1 ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ
2 ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ
3 ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
4 ಪಿ.ಎಸ್. ರಾವ್
5 ಸೀತಾರಾಮ ಕೆದಿಲಾಯ
6 ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ
7 ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ
8 ಕೆ. ಗುಣಪಾಲ ಕಡಂಬ
9 ಮಾಧವ ಕುಲಾಲ್
10 ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪೊಳಲಿ
11 ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಕಟಣೆಲು

ರೆವರೆಂಡ್ ಆಗಸ್ಟ್ ಮೇನರ್	:	ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ
ಬಾಯಾರು ಸಂಕಯ್ಯ ಭಾಗೋತೇರ್	:	ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ
ಬಡಕೈಲ್ ಪರಮೇಸ್ರಯ್ಯೆರ್	:	ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್
ಮೂವೆರ್ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್	:	ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ಕಂಗೆನ್
ಎನ್. ಎ. ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್, ಪೊಳಲಿ	:	ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ
ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜಯ್ಯ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್	:	`ನಾ' ಉಜಿರೆ
ಎನ್.ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆ	:	ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ

ನೂದು ವರ್ಷ ಪಿರವುದ ತುಳು ನಿಘಂಟ್

■ ಬೆನೆಟ್ ಜಿ. ಅಮ್ಮನ್ನ

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಪುದರ್ ಪೋಯಿ ತುಳು ನಿಘಂಟ್ ಪ್ರಕಟ ಆದ್ ನೂತ್ತ ಎನ್ಮ ವರ್ಷ ಕರಿದ್‌ಂಡ್. ಆ ನಿಘಂಟ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ದಿನಕುಳು ಏರ್; ದಾಯೆ ಮಲ್ತೆರ್; ಎಂಚ ಮಲ್ತೆರ್ ಪಂಡ್ದ್ ತೆರಿವೊನ್ನವೇ ಈ ಬರವುದ ಉದ್ದೇಶ ಆದುಂಡು.

1834 ನೇ ಇಸವಿಡ್ದಿಂಚಿ ಸ್ವಿಜರ್ಲೇಂಡ್‌ದ ಬಾಸೆಲ್ ಪನ್ಪಿ ಊರುಡ್ದು ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತ ಪ್ರಚಾರೊಗು ಭಾರತ ದೇಶೊಗು ಬತ್ತಿ ಮಿಶನರಿಳೆನ ಸಂಗತಿ ತುಳುನಾಡದ ಪ್ರತಿಯೊರಿಯಗ್‌ಲಾ ತೆರಿದುಂಡು. ಅಗುಲು ಬೈದಿನ ಉದ್ದೇಶ ಒಂಜಾಂಡಲಾ; ಐತೊಟ್ಟುಗು -ಮುದ್ರಣ; ಶಿಕ್ಷಣ, ತಾಂತ್ರಿಕ; ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರೊಳೆಡ್ ಮಲ್ತಿನ ಸೇವೆನ್ ಇತ್ತೆಲಾ ನಮ ಅನುಭವಿಪುವ.

ಮಿಶನರಿಳು ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತಿನದಗ ಅಗಲೆಗ್ ಮುಲ್ಪ ವ್ಯವಹಾರ ಮಲ್ಪೆರೆ ಮುಖ್ಯ ತೊಡಕ್ ಆಯೆನಿ ಪಂಡ ಅವು ತುಳುಬಾಷೆ; ಅಂಚಾದ್ ತುಳುಬಾಷೆನ್ ಅಗುಲು ಕಲ್ಪೊಡಾಂಡ್. ತನ್ಕುಲು ತುಳುಬಾಷೆನ್ ಕಲ್ತ್‌ದ್ ನನ ಬರ್ಪಿನಕ್‌ಲೆಗ್ ತುಳು ಕಲ್ಪರೆ ಸಹಾಯ ಆಪಿ; ಅತ್ತಂದೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜಾನಪದೊಳೆನ್ ತೆರಿವೊನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ತುಳು ಬಾಷೆಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡುಪ್ಪು ಪ್ರತಿಯೊರಿಲಾ ತುಳುಬಾಷೆಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಓದುನ ಉಪಕಾರೊನು ಮಲ್ತೆರ್. ತುಳು ಲಿಪಿಟ್ಟ್ ಈತ್‌ನೆಟ್ಟ್ ಪ್ರಕಟ ಆದಿತ್ತ್‌ನ ಸಾಹಿತ್ಯಕಡಿಮೆ. ತುಳು ಲಿಪಿ ಬಳಕೆಡ್ ಇಜ್ಜಾಂದಿನೆಡ್ದ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿನ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊಳೆನ್ ಬರೆಪಿನ; `ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪುನ ರೂಡಿನ್ ಕನತಿನಕುಲು ಮಿಶನರಿಳು. ಅಗಲ್ನ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಳೆನೇ ಈ ತುಳು ನಿಘಂಟ್.

1886 ಟ್ಟ್ ಆಯಿ ತುಳು -ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಿಘಂಟ್ ಬೊಕ್ಕ 1888 ಡ್ ಪ್ರಕಟ ಆಯಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಳೆ ಲೇಖಕೆ ಎ. ಮೆನ್ನರ್ ಪಂಡ್ದ್ ನಂಕ್ ಮಾತೆರೆಗ್ ಗೊತ್ತುಂಡು. ಆಂಡ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ದ ಬೇಲೆನ್ ಸುರು ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಜಿ. ಕೆಮರರ್ ಪನ್ಪಿ ಮಿಶನರಿ.

ಜಿ. ಕೆಮರರ್ - ಮೇರ್ 22-1-1831 ಡ್ ಜರ್ಮನಿ ದೇಶೊಡುಪ್ಪು ವುಟೆನ್‌ಬರ್ಗ್‌ದ ಲುಂಗೆನಾ ಪನ್ಪಿ ಊರುಡು ಪುಟ್ಟಿಯೆರ್. ಅರೆನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಆಂಡ್. 1854 ಡ್ ಗುರುದೀಕ್ಷೆ ಅಯಿಬೊಕ್ಕ ಭಾರತ ದೇಶೂಗು ಬತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಮೂಲಿತ್ತಿ ಮಿಶನರಿಳು ಬಾರಿ ಕಷ್ಟೊಡಿತ್ತೆರ್. ಇರ್ವ ವರ್ಷದುಲಯಿ (1834-1854) ಮಸ್ತ್ ಜನ ಜವ್ವನ ಪ್ರಾಯದ ಮಿಶನರಿಳು ಮುಳ್ತ ಹವೆ; ಆಹಾರ ಒರ್ಗಂದೆ ತನ್ಕುಲೆ ಪ್ರಾಣೊನೇ ಕಳೆವೊಂಡೆರ್. ಅತ್ತಂದೆ ಕೆಲೆವೆರ್ ಸೀಕ್‌ಡ್ ಬೂರಿಯೆರ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಷ್ಟೊಡ್ದು ತನ್ಕುಳೆ ಜೋಕುಳೆನಾಂಡಲಾ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ಪುಗ ಪಂಡ್ದ್ ರಡ್ದ್ ಮಿಶನರಿಳು ತನ್ಕುಳೆ ಒಟ್ಟುಗು 23 ಮಿಶನರಿಳೆನ ಜೋಕುಳೆನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪಿರ ಊರುಗು ಪೋಯೆರ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಷ್ಟದ ಸಮಯೊಡು ಬಾಕಿ ಮೂಜಿ ಮಿಶನರಿಳೆ ಒಟ್ಟುಗು ಜಿ. ಕೆಮರರ್ ಭಾರತೊಗು ಬತ್ತೆರ್. ಸುರುಟ್ಟು ಆರ್ ಕುಡ್ಲಡ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಊರುದ ಬಾಷೆ ಕಲ್ಪೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. 1855 ಟ್ಟ್ ಉಡುಪಿಡ್ ಒಂಜಿ

ಪೊಸ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಂಡ್. ಗ್ರೈನರ್ ಪನ್ಪಿನಾರ್ ಉಡುಪಿಡ್ ಮಿಶನರಿ ಆದಿತ್ತೆರ್. ಅರೆನ ಸಹಾಯಕೆ ಆದ್ ಕೆಮರರ್ ನೇಮಕ ಆಯೆರ್. ಉಡುಪಿಡ್ ಮತ ಪ್ರಚಾರದ ಬೇಲೆ ಬಾರಿ ಕಷ್ಟದವು ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕೈತಲ್‌ದ ಹಳ್ಳಿಲೆಗ್ ಪೋದು ತುಳು ಬಾಷೆಡ್ ಸುವಾರ್ತೆ ಸಾರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಭಾರತೊಗು ಬತ್ತಿ ಒಂಜಿ ವರ್ಷದುಲಯಿ ತುಳು ಬಾಷೆನ್ ಕಲ್ತ್‌ದ್ ತುಳುಟ್ಟು ಪಾತೆರ್ದ್; ದೇವೆರೆ ವಾಕ್ಯೊನು ಬೋದನೆ ಕೊರಿನವು ತೂಂಡ ಏತ್ ಬೇಗ ತುಳು ಬಾಷೆದ ಮರ್ಮೊನು ತೆರಿವೊಂಡೆರ್ ಪನ್ಪಿನವು ನಂಕೇ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಆಪಿನ ಸಂಗತಿ. ಬೇಲೆ ಮಳ್ಪುನಗ; ಕೆಲವು ರೀತಿದ ಕಷ್ಟ ಸಂಕಟೊಲು ಬೆರಿ ಪತ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ಸಾರಿ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಪೆಟ್ಟ್‌ನ್‌ಲಾ ತಿನೊಡಾಂಡ್. ಆಂಡಲಾ ಕೆಮರರ್, ತಾನ್ ಬತ್ತಿ ಉದ್ದೇಶೊನು ಎನ್ನೊಂದು ತನ ಬೇಲೆನ್ ತಾಳ್ಮೆಡ್; ಸಂತೋಷೊಡು ಮಳ್ತೆರ್.

16-12-1855 ತ್ತಾನಿ ಕೆಮರರ್ ಕುಡ್ಲಗ್ ಪೋದಿತ್ತೆರ್. ರಾತ್ರೆಡ್ ಏರಾ ಕೇಡಿಲು ಮಿಶನ್ ಬಂಗ್ಲೆಗ್‌ತೂ ಕೊರಿಯೆರ್. ಅತ್ತಂದೆ ಅಗಲ್ನವು ಪಂಡ್ದ್ ಇತ್ತಿನ ಸರ್ವ ಸೊತ್ತುಲಾ ತೂತ್ತ ಪಾಲಾಂಡ್. 1856 ಟ್ಪ್ ಗ್ರೈನರ್ ತನ ಊರುಗು ಪೋಯಿನೆಡ್ದ್ ಹೊನ್ನಾವರೊಡು ಇತ್ತಿಅಮ್ಮನ್ನ್ ಪನ್ಪಿ ಮಿಶನರಿ ಉಡುಪಿಗ್ ವರ್ಗ ಆದ್ ಬತ್ತೆರ್. ಮಿಶನ್ ಬಂಗ್ಲೆ ಪೊತುದು ಪೋದಿತ್ತಿನೆಡ್ದ್ ಕೆಮರರ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಮ್ಮನ್ನ್ ದೇವಾಲಯೊಡೇ ಒರಿವೊಡಾಂಡ್. 22-2-1856 ತ್ತಾನಿ ಅಮ್ಮನ್ನ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಮರರ್ ಪಾಂಗಾಳ ಗುಡ್ಡೆ (ಸ್ಥಾಪನೆ -1854) ಗ್ ಪೋದಿತ್ತೆರ್. ಆನಿ ರಾತ್ರೆಡ್ ಮಿಶನರಿಳೆನ್ ಕೆರೊಡು; ಗಿಡಪೊಡು ಪನ್ಪಿ ಉದ್ದೇಶ ದಿಂಜಿ ಜನೊಕುಲು ದೇವಾಲಯೊಗು ತೂ ಕೊರಿಯೆರ್. ಮನದಾನಿ ಗುಡ್ಡೆಗ್ ವರ್ತಮಾನ ತೆರಿದ್ ಮಿಶನರಿಳು ಬತ್ತ್‌ದ್ ತೂನಗ ದೇವಾಲಯ ಇಡೀ ತೂತ್ತ ಪಾಲಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅತ್ತಂದೆ ಅಮ್ಮನ್ನ್ ತಯಾರ್ ಮಳ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಸತ್ಯವೇದದ ತುಳು ಬಾಷಾಂತರದ ಬೇಲೆ ಮಾತ ತೂತ್ತ ಪಾಲಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಕೆಮರರ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಮ್ಮನ್ನ್ ತನ್ಕುಲೆ ಬೇಲೆದ ಒಟ್ಟುಗು ತಿಕ್ಕು ಸಮಯೊನು ವ್ಯರ್ಥ ಮಳ್ಪಂದೆ ಆ ಸಮಯೊನು ತುಳು ಬಾಷೆಗಾದ್ ಉಪಯೋಗ ಮಳ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಮ್ಮನ್ನ್ ಸತ್ಯವೇದದ ರಡ್ಡನೇ ಭಾಗ ಆಯಿನ ಪೊಸ ಒಡಂಬಡಿಕೆದ ತುಳು ತರ್ಜುಮೆ, ಬೊಕ್ಕ ಕೆಮರರ್ ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಗ್ ಸಬ್ದೊಳೆನ್ ಕೂಡಾವುನ ಬೇಲೆನ್‌ಲಾ ಮಳ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆರ್.

ಆಂಡ ಕೆಮರರ್‌ಗ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಹವೆ ಆಯಿಜಾ ಅತ್ತ್ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ದಾಂತಿ ಬೇಲೆಡ್ದಾ; ಪಕ್ಕನೆ ಸೀಕ್‌ಡ್ ಬೂರಿಯೆರ್. 24-10-1858 ದ ಐತಾರದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ಕೆಮರರ್ ಕ್ರೈಸ್ತೆರ್ ಕೊಡ್ದ್ ಬೈದಿತ್ತಿ ಜಾಗೆಡ್ ದೇವೆರೆ ಆರಾಧನೆ ಮಳ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ತರೆಕ್ಕ್ ಜರ ಏರ್ದ್ (ಟೈಫೈಡ್) ಮತಿ ತತ್ತ್‌ದ್ ಅಲ್ಪನೇ ಬೂರಿಯೆರ್. ಒರಿದಿ ಆರಾಧನೆನ್ ಬಾಕಿದಿನಕುಲು ಮಳ್ತ್ ಮುಗಿತೆರ್. ಕುಡ್ಲಡ್ದ್ ಬೈದಿತ್ತಿ ವೈದ್ಯೆ ರೋಸ್ಸ್ ಪನ್ಪಿನಾರ್ ಅರೆಗ್ ಮರ್ದ್‌ದ ಉಪಚಾರ ಮಳ್ತೆರ್. ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಲು ಮಾತಾ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸೇರಿಯೆರ್; ಸಮಾದಾನ ಪಂಡೆರ್. ಆರೈಕೆ ಮಳ್ತೆರ್. ದಿನ ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕನೇ ಅರೆನ ಆರೋಗ್ಯ ಕುಂದೊಂದೇ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ನವೆಂಬರ್ 8 ನಾನಿ ಕೆಮರರ್ ಮರಣೊದೊಟ್ಟುಗು ಪೊರುಂಬೊಂದು ಪ್ಪುನಗ ಪಂಡಿನಿ "ದೇವೆರ್ ಎನನ್ ಕೈ ಬುಡ್ಪುಜೆರ್; ಯಾನ್ ದೇವೆರೆ ಕುರಿತ್ತ ಕಿನ್ನಿ; ಎನನ್ ಆರ್ ಬುಡ್ದು ಪಾಡುಜೆರ್; ಸೈತಾನೆ ಸುಳ್ಳುದಾಯೆ; ಕ್ರಿಸ್ತೆ ಸತ್ಯದಾಯೆ" - ಇಂಚ ಪನ್ನಗ ಅರೆಗ್ ಸಮಾಧಾನ ಅಂಡ್ ಮೋನೆಡ್ ಸಮಾದಾನ ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.

ದೇವೆರ್ ಕೆಮರರ್‌ಗ್ ಕೊರ್ತಿನ ಆಯುಷ್ಯ ಆತೆನಾ ದಾನ್ನಾ (9-11-1858) ಒಂಜಿ ಗಂಟೆಗ್ ಕೆಮರರ್ ಈ ಲೋಕೊನೇ ಬುಡ್ಡು ದೇವೆರೆ ಪಾದ ಸೇರಿಯೆರ್. ತುಳು ಜನೊಕ್ಕುಲು ಕಣ್ಣನೀರ್ ಪಾಡಿಯೆರ್. ಕೆಮರರ್ ತನ್ನ 27 ವರ್ಷದ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ನಾಲ್ ವರ್ಷ ತುಳುಕ್ಕಾದ್ ಬೆಂದ್‌ದ್ ತುಳು ಜನೊಕುಲೆ ಒಟ್ಟುಗು ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಣ್ಣ್‌ಗೇ ಸೇರಿಯೆರ್. ಅರೆನ ಮಾದ್ರಿ ತೂವೊಂದು ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟಿ ನಮ ತುಳುನಾಡ್‌ಗಾದ್ ಬೆಂದ್‌ಂಡ; ಅವ್ವೇ ನಮ ತುಳುಕ್ಕಾದ್ 150 ಪಿರವುಡು ತುಳುಕ್ಕಾದ್ ಬೆಂದಿನಕಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಶಾಂತಿ.

ಆರ್ ನಾಲ್ ವರ್ಷ ಮಳ್ತಿ ತುಳು ಬುಳೆ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟಿ ನಂಕೇ ಸವಾಲಾವಡ್.

ಅರೆನ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಳೆ ಇಂಚ ಉಂಡು.

1. ತುಳು-ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ಗಾದ್ 2000 ಶಬ್ದೊಲೆ ಸಂಗ್ರಹ (1858)
2. 120 ತುಳು ಗೀತೊಳು (ಪ್ರಕಟ 1864) (ಜೆ. ಅಮ್ಮನ್ನ್ ಒಟ್ಟುಗು)
3. ಇತ್ತೆ ಬಳಕೆಡುಪ್ಪು ತುಳು ಗೀತೊಳೆ ಪುಸ್ತಕೊಡು 12 ತುಳು ಗೀತೊಳೆ ರಚನೆ; ತರ್ಜುಮೆ
4. ಇತ್ತೆ ಬಳಕೆಡುಪ್ಪು ತುಳು ಗೀತೊಳೆ ಪುಸ್ತಕೊಡು 5 ತುಳು ಗೀತೂಳೆ ರಚನೆ. ತರ್ಜುಮೆ ಬಾಕಿದಕಲ್ನ ಒಟ್ಟುಗು

ಕೆಮರರ್ ಜರ್ಮನ್ ಬಾಷೆಡ್ದ್ ತುಳು ಬಾಷೆಗ್ ತರ್ಜುಮೆ ಮಳ್ತಿ ಒಂಜಿ ಗೀತದ ಚರಣೊಳು ಇಂಚ ಉಂಡು.

ಕ್ರಿಸ್ತೇಸೋ ನಿನ ಪ್ರೀತಿ ಈ ಲೋಕ ತೂಪುಜಿ
ಈತಾಂಡ್ಲಾ ನಿಜ ನೀತಿ ಈ ಲೋಕೊಡುಪ್ಪುಜಿ;
ದುರ್ಬುದ್ದಿ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಾಪ; ಅನ್ಯಾಯ ಹೊರ್ತಂದೆ
ಬೋಡಾಯಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಾಪಾತ್ಮೆ ಮಳ್ಪುಜೆ;
ಈ ನರಲೋಕ ಸು:ಖ ಸಾಕಾಂಡ್ ದೇವೆರೆ
ನಿನತಿ ಪ್ರೀಯ ಮುಖ, ಬುಡಂದೆ ನಾಡುವೆ.

ಈ ಗೀತದ ಅರ್ಥ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕನೇ ತನನ್ ಕಡಪುಡಿ ದೇವೆರೆನ್ ನಂಬುದು ಆ ದೇವೆರೆ ದರ್ಶನೊನೇ ನಾಡುನ ಬೇಲೆ ಮಳ್ತ್‌ದೆರ್ ಪಂಡ್ದ್ ಅರೆನ ಜೀವನೊಡೇ ನಂಕ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಜಿ. ಕೆಮರರ್ ಸುರು ಮಳ್ತಿ ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ದ ಬೇಲೆನ್ ದೆತೊಂದು ಇಕ್ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಶಬ್ದೊಳೆನ್ ಸೇರಾದ್ ಪ್ರಕಟ ಮಳ್ತ್‌ದ್ 1886 ಟ್ಟ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬಾಷೆ ಆಯಿನ ತುಳು ಬಾಷೆಗ್ ನಿಘಂಟ್‌ನೇ ಒದಗಾದ್ ಕೊರಿನಾರ್ ಎ. ಮೆನ್ನರ್.

ತುಳುಕ್ಕಾದೇ ತನ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಕೊರಿನ ಮಿಶನರಿ **ಅಗುಸ್ಟ್ ಮೆನ್ನರ್** ಜರ್ಮನಿ ದೇಶದ ವುಟೆಂಬರ್ಗ್‌ದ ಒಸ್‌ವೆಲ್ ಪನ್ಪಿ ಊರುಡು 1828 ನೇ ಜುಲೈ 22 ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಜನ್ಮ ಪಡೆಯೆರ್. ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾಬ್ಯಾಸದ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಸೆಲ್ ಕಾಲೇಜ್‌ಡ್ ವೈದಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯೆರ್. 1857 ಡ್ ಭಾರತ

ದೇಶೊಗು ಮಿಶನರಿಯಾದ್ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತ ಪ್ರಚಾರದ ಬೇಲೆಗ್ ನೇಮಕ ಆಯೆರ್, ಭಾರತೊಗು ಬತ್ತಿ ಎ. ಮೆನ್ನರ್ ತುಳು ಸೀಮೆಡ್ 33 ವರ್ಷ ಬೇಲೆ ಮಳ್ತ್ದ್ ತುಳು ಜನೊಕ್ಕುಲೆ ಬಾಯಿಡ್ ಅಪೋಸ್ತೆಲೆ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಗ್ ಯೋಗ್ಯದಾರಾಯೆರ್. ಒಂಜಿ ವರ್ಷದುಲಯಿ ವುಟ್ಸ್ಲೆ ಪನ್ಪಿ ಮಿಶನರಿ ಒಟ್ಟುಗು ಸೇರ್ದ್ ತುಳು ಬಾಷೆನ್ ಕಲ್ತೆರ್.

ಸುರುತ್ತ 20 ವರ್ಷ ಮುಲ್ಕಿ ಬೊಕ್ಕ ಉಡುಪಿಡ್ ಆರ್ ತನ ಬೇಲೆನ್ ಮಳ್ತೆರ್. ಉಡುಪಿಡ್ ಅಮ್ಮನ್ನ್ ಮಿಶನರಿನ ಸಹಾಯಕೆ ಆದ್ 1858 ನೇ ಇಸವಿಡ್ ನೇಮಕ ಆಯೆರ್. ಕೈತಲ್ದ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಲೆಗ್ ಪೋದು, ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನಂದೆ; ಬಡವೆ ಬಲ್ಲಿದೆ ಪಂಡ್ದ್ ತೂವಂದೆ; ವಿದ್ಯಾಬ್ಯಾಸ; ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಹಾಯ; ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತತ್ತ ಪ್ರಚಾರ - ಇಂಚ ತನ ಬೇಲೆನ್ ಮಾತೆರೊಟ್ಟುಗು ಹೊಂದೊಂದು ಸಂತೋಸುಡು ಮಳ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆ ಉಡುಪಿಡ್ ಉಪ್ಪು ಮಿಶನ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆದ ಜಾಗೆಡ್ "ಮಿತ್ತ ಬಂಗ್ಲೆ" ಪನ್ಪಿ ಬಂಗ್ಲೆನ್ ಕಟ್ಟಾದಿನಿ ಮೆನ್ನರ್. ತನ ಬೇಲೆದ ಒಟ್ಟುಗು ಸೀಕ್ ಸಂಕಟೊಡು ಇತ್ತಿನಕಲೆಗ್ ದರ್ಮಾರ್ಥವಾದ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಸೀಕ್‌ದಕುಲು ಗುಂಪು ಗುಂಪಾದ್ ದೂರ ದೂರೊಡ್ದು ಅರೆನ ಕೈತಡೆ ಮರ್ದ್‌ಗಾದ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒರ ಒರ 40-50 ಜನ ಅರೆಡ್ದ್ ಮರ್ದ್ ದೆತೊನಿಯೆರೆ ಅರೆಗಾದ್ ಬಂಗ್ಲೆದ ಜಗಲಿಡ್ ಕಾತೊಂದುಪ್ಪುನ ದೃಶ್ಯ ಏಪಲಾ ತೋಜಿದ್ ಬರೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್.

1878 ಡ್ ಆರ್ ಕುಡ್ಲದ ಮಲ್ಲ ಸಭೆತ್ತ ಅಧಿಕಾರೊನು ಪಡೆದ್ ಜಿಲ್ಲೆದ ಮಾಮಲ್ಲ ಮಿಶನರಿ ಆಯೆರ್. ಅತ್ತಂದೆ ಭಾರತೊಡುಪ್ಪು ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಸಭೆತ್ತ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್; ಬೊಕ್ಕ ಸ್ಥಳೀಕ ಸಮಿತಿ, ಕುಡ್ಲದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಆದ್ ಬೇಲೆ ಮಳ್ತ್ದೆರ್. ಈ ಮಾತ ಬೇಲೆದೊಟ್ಟುಗು ಮೆನ್ನರ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊಗಾದ್ ಬೇಲೆ ಮಳ್ತಿನವು ತುಳು ಬಾಸೆದ ದಿಸೆನೇ ಪಂಡ್ದ್ ಪನೊಲಿ.

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊಗಾದ್ ಆರ್ ಮಳ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಬೇಲೆ ಪಂಡ ಅವು ನಿಘಂಟ್‌ದವು. ಕೆಮರರ್ ಸುರು ಮಳ್ತಿ ಬೇಲೆನ್ ದೆತೊಂದು ಐತೊಟ್ಟುಗು ದೇಶಿಯೇರಾಯಿನ ಕಾಪುದ ಮಧ್ವರಾಯೆರ್; ಮೂಲ್ಕಿದ ಸೀತರಾಮೆರ್; ಕುಡ್ಲದ ಸರ್ವೊತ್ತಮ ಪೈ; ಇಸ್ರಾಯೇಲ್ ಆರೋನ್ಸ್; ಶಿವರಾವ್-ಮೊಗಲ್ನ ಸಹಾಯೊನು ದೆತೊಂದು ಈ ಮಲ್ಲ ಬೇಲೆನ್ ಮಳ್ತ್ದ್ ಮುಗಿತ್‌ದೆರ್. ಅತ್ತಂದೆ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ದ ತಯಾರಿಗ್ W. Reeve ನ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟ್; H. Gundert ನ ಮಲಯಾಲಂ ನಿಘಂಟ್, T. Benife ನ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಿಘಂಟ್‌ಳೆಡ್ದ್ ಆದಾರೊನು ಬೊಕ್ಕ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪಿ 600 ಭಾರತದ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ಅರ್ಥೊಳೆಡ್ ಒಂತೆನ್ C. Stolz ಬರೆತಿನ Five Hundred Indian Plants ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುಡ್ದು ಅಜತ್ ದೈದ್‌ಂಡ್ (ಈ ವಿಚಾರೊಲು ನಿಘಂಟ್‌ದ ಮುನ್ನುಡಿಡ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. 1883 ಟ್ಟ್ ಅಚ್ಚಿಗ್ ಕೊರಿಯೆರೆ ತಯಾರ್ ಆಯಿ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ದ ಅಚ್ಚಿದ ಕಾಸ್‌ಗಾದ್ ದಾನೆ ಮಳ್ಪುನು ಪಂಡ್ದ್ ಆಂಡ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸಮಯೊಡು ಮೆನ್ನರ್‌ನ ಬೇಲೆ ಮೆಚ್ಚ್‌ದಾ ದಾನ್ನ ಮದ್ರಾಸ್ ಗವರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್‌ದಕುಲು ನೆತ್ತ ಕರ್ಚಿನ್ ಕೊರಿಯೆರೆ ದುಂಬು ಬತ್ತೆರ್. ಇಂಚ 1886 ಟ್ಟ್ ತುಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಿಘಂಟ್ ಕುಡ್ಲದ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಪ್ರೆಸ್‌ಡ್ ಪ್ರಕಟ ಆಂಡ್. ರಡ್ದ್ ವರ್ಷೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ (1888) ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಲಾ ಪ್ರಕಟ ಆಂಡ್.

ಮೆನ್ನರ್ ತುಳು ಬಾಷೆನ್ ಮಾತ್ರ ಪ್ರೀತಿ ಮಳ್ಪುಂದೆ; ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜೀವ ಆಯಿನ ಜಾನಪದ; ಗಾದೆಲು; ಬೂತಾರಾದನೆ - ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಳೆನ್‌ಲಾ ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾಯಿಡ್ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಥೆಕ್ಕುಳೆನ್ ಒಟ್ಟು ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಗು ಅಡಿಪಾಯ ಪಾಡಿಯೆರ್. ತುಳು ನಾಡ್‌ದ ಭೂತಾರಾದನೆದ ವಿಶಯೊಡು ಪಾಡ್ದೊನೊಲು ಪನ್ಪಿ ಪುಸ್ತಕೊನು 1886 ಟ್ಟ್ ಪ್ರಕಟ ಮಳ್ತೆರ್. ನೆಟ್ಟ್ 21 ಭೂತೊಳೆನ ಪಾಡ್ದನೊಲೆನ್ ಮಾತ್ರ ಸಂಗ್ರಹ ಮಳ್ತ್‌ದೆರ್ ಭೂತಾರಾದನೆದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೇಲೆ ಮುಂದುವರಿದ್ A.C. Burnell ಪನ್ಪಿನಾರ್ The Devil Worship of Tuluvas (ತುಳುವೆರೆ ಭೂತಾರಾದನೆ) ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುನು ಬರೆಯೆರ್. ನೆಟ್ಟ್ 28 ಭೂತೊಳೆ ಕಥೆ ; ಉಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಪ್ರಕಟ ಆತ್ಂಡ್. ಈ ರಡ್ಡ್ ಬೂಕುಲು ಇತ್ತೆಲಾ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡೇ ಮಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅದುಂಡು. ಮೆನ್ನರ್ ತುಳು ಬಾಷೆಗ್ ಹೆಚ್ಚ್ ಒತ್ತ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. 1866 ಟ್ಟ್ ದೇಶಿಯೆರಾಯೆನ ಸೆಬೆಸ್ಟ್ಯಿನ್ ಫುರ್ಟಾಡೋ ಮೆರೆನ ಗುರುದೀಕ್ಷೆದ ವಿಧಿ; ವಿದಾನೊನು ತುಳು ಬಾಷೆಡೇ ನಡಪುಡಿಯೆರ್. ಮೆರೆನೊಟ್ಟುಗು ಮಿಶನರಿ ಬ್ರಿಗೆಲ್ ಲಾ ಇತ್ತೆರ್. (ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಬರೆತಿನಾರ್) ನಿಘಂಟ್ ಪಾಡ್ಡಿನ ಅತ್ತಂದೇ ತುಳುಗಾದೆಲು, ತುಳುಗೀತೊಳು ಗೀತೊಳೆ ಸ್ವರತ್ತ ಪಾಠ ಇಂಚ ಬೇತೆಬೇತೆ ವಿದೊಟ್ಟು ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಬುಳೆಪಾಯೆರ್. ಉಚ್ಚಿಲ ಸಭೆತ್ತ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಳ್ತಿನಾರ್ ಮೆನ್ನರ್. ಅರೆನ ಸಭಾ ಸೇವೆಲು ಹೆಚ್ಚಿನವು ಹಳ್ಳಿಲೆಡೇ ನಡತ್ಂಡ್. ಐಟ್ ಮುಖ್ಯಾದ್ ಗುಡ್ಡೆ; ಸಾಂತೂರು; ಅಂಬಾಡಿ; ಉಚ್ಚಿಲ; ಶಿರ್ವ.

ಮೆನ್ನರ್‌ನ ಯಜಮಾನ್ನಿಲಾ ಅರೆನೊಟ್ಟುಗು ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಬೇಲೆ ಮಳ್ತ್‌ದೆರ್. 1864ಡ್ಡ್ ಮೆನ್ನರ್‌ನ ಯಜಮಾನ್ನಿ ಪೊಣ್ಣುಲೆ ಆಶ್ರಮದ ವ್ಯವಾಟ್‌ನ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪಂಡ್ದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಮೆನ್ನರನ ಪ್ರಾಯ 63 ವರ್ಷ ಕರಿಂಡಲಾ ತನ ಬೇಲೆನ್ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಮಳ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನರಮಾನಿ ಆಯೆಬೊಕ್ಕ ಲೋಕ ಕೊರ್ಪಿ ಕಷ್ಟ, ಭಂಗೊನು ಅನುಭವಿಪೊಡು ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ಮೆನ್ನರ್‌ಲಾ ಬಲಹೀನೊಡು ತನ ಬೇಲೆಡ್ ಮುಂದುವರಿಯೆರೆ ಕಷ್ಟ ಆದ್ ಸೀಕ್‌ಡ್ ಬೂರ್ದು ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾದ್; ತಂಪು ಜಾಗೆ ಆಯಿ ನೀಲಗಿರಿಕ್ಕ್ ಪೋಯೆರ್. (ಆ ಕಾಲೊಡು ಮಿಶನರಿಳು ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾದ್ ಕುದುರೆಮುಖ; ನೀಲಗಿರಿಕ್ಕ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್)

ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾದ್ ನೀಲಗಿರಿಕ್ಕ್ ಪೋಯಿ ಮೆನ್ನರ್ ಪಿರ ಕುಡ್ಲಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ನನ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಸೇವೆಡ್ ಮುಂದುವರಿಯೆರ್ ಸಾದ್ಯ ಆವಂದ್ ಪಂಡ್ದ್ ಎನ್ನ್‌ದ್; ತಾನ್ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ದೆತ್ತೊಂದು ಊರುಗು ಪೋಪಿನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ತುಳು ಬಂದುಳೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಪನೊಡು ಪಂಡ್ದ್ ಮಾತೆರೆನ್ ಬಲ್ಮಠದ ಶಾಂತಿ ದೇವಾಲಯೊಡು ಒಟ್ಟು ಸೇರಾಯೆರ್. (15-2-1891) ಆನಿ ಅರ್ ತನ ಬಲಹೀನದ ದಿಸೆಟ್ಟ್ ಬರೆದ್ ಓದ್‌ಪಾಯಿನ ಕಡೇ, ಭಾಷಣದ ಸಾರಂಶ ಇಂಚ ಉಂಡು.

"ಕರ್ತವನ ಪ್ರೀಯೆರೇ' ಯಾನೇ ಪಾತೆರೆದ್ ನಿಗಲೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಪನಿಯೆರೆ ಎಂಕ್ ಮನಸ್ಸಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ಶಕ್ತಿದಾಂತಿ ಯಾನೆ ಪಾತೆರ್‌ಂಡ; ಕೈತಲ್ ಉಪ್ಪುನಕಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಕೇನು. ಐಕಾದ್ ಈ ಉಪಾಯೊಡು ನಿಗಲೆಡೊಪ್ಪ ಪಾತೆರೊಂದುಲ್ಲೆ. ಕರಿ ವರ್ಷದ ಎಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗೊಳ್ದಿಂಚಿ ಮುಳ್ಪ ಜವಾಬ್ದಾರಿನ್ ಒತ್ ದೊರೆಕ್ಕ್ (Rev. Ott) ಕೊರ್ದು ನನ ಮಿತ್ತ್ ಎನ್ನ ಮಾರ್ಗ ಒವು; ಬೇಲೆ ಒವು ಪಂಡ್ದ್ ತೆರಿಯುಂದ

ನೀಲಗಿರಿಕ್ಕ್ ಪೋಯೆ. ದೇವೆರೆ ಚಿತ್ತ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಪಿರ ಇಡೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ನನಲಾ ಒಂತೆ ಸಮಯು ನಿಗಲ್ನ ಒಟ್ಟುಗು ಉಪ್ಪುವೆ ಪಂಡ್ದ್ವ ಎನ್ನಿಯೆ. ಆಂಡ ನೀಲಗಿರಿಡ್ದ್ ಶರೀರದ ತ್ರಾಣ ಹೆಚ್ಚಂದೆ; ಕಡಿಮೆ ಆವೊಂದು ಮರಣೊಗು ಕೈತಲಾಯೆ. ಕರ್ತವೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸಮಯೊಡುಲಾ ಎನ್ನ ಕೈತಲಿತ್ತೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಟ್ಟ್ ಯಾನ್ ಊರುಗು ಪ್ರೋಪಿಸವು ಆತ್ತಂದೆ ; ಬೇತೆ ಸಾದಿ ಎಂಕ್ ತೋಜುಜಿ. ಬರ್ಪಿ ತಿಂಗೊಲು (1-3-1891) ಯಾನ್ ಬೊಂಬಾಯ್ ಬಂದರ್‌ಡ್ ಉಪ್ಪೊವಡು. ಮಿತ್ತ ಐತಾರ ಯಾನ್ ಮುಳ್ತುಡ್ದು ಪಿದಡೊಡಾವು. ನಿಗಲೆ ಮಾತೆರೆ ಕೈತಡೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪಂಡ್ದ್ವ ಪೋವೆರೆ ಎಂಕ್ ಮನಸ್ಸಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ; ಎಂಕ್ ಆವಂದಿನೆಡ್ದ್ವ ನಮ ಏಪಲಾ ಸೆರೊಂದಿತ್ತಿ ಜಾಗೆಗ್ ನಿಗಲೆನ್ ಲೆಪುಡಾಯೆ. ಕರ್ತವೆ ಕಡಪುಡಿ ಉಗ್ರಾಣಿ ಆದ್ ಕರಿನ 33 ವರ್ಷ ತುಳು ಸೀಮೆಡ್ ನಿಗಲ್ನೊಟ್ಟುಗು ಬೇಲೆ ಮಳ್ತ್‌ದೆ. ಕರ್ತವ ಬೇಲೆ ವ್ಯರ್ಥ ಆವಂದ್ ನಂಬಿಕೆ ಎಂಕ್ ಉಂಡು. ನನ ಹೆಚ್ಚ ಪಾತೆರಂದೆ ಕಡೆತ್ತ ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊನು ನಿಗಲ್ನ ಆದರಣೆಗಾದ್ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆ ಕರ್ತವ ಎದುರುಡು ನಿತ್ಯಜೀವೊನು ಪತ್ತೊನುವೆ ಪನ್ಪಿ ನಿರ್ಣಯ ಮಲ್ಪುಲೆ, ಈ ಲೋಕೊಡು ದೇವೆರೆ ಲೆಪ್ಪುಗು ಯೋಗ್ಯದಕುಲಾದ್ ನಡತ್‌ದ್ ಕರ್ತವ ಪ್ರೀತಿದ ಬಲೊಟ್ಟು ಒರಿಯನ್ ಒರಿ ಪ್ರೀತಿ ಮಳ್ಪುಗ. ಅಂತ್ಯ ಮುಟ್ಟಲಾ ತಾಳ್ಮೆಡ್ ಜಯ ಹೊಂದ್ಮಲೆಕ್ಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಡ್ ಏಪಲಾ ಉಪ್ಪುಗ; ಆ ಲೋಕೊಗು ಪ್ರೋಪಿಸಡ ಮುಟ್ಟ, ಕರ್ತವೆ ಎಂಕಲ್ನ ಕೈ ಬುಡಯೆ. ಊರುಗು ಪಿರ ಪೋವೆರೆ ಪಿದಡ್ದಿ ಎಂಕಲೆಗಾದ್ ದೇವೆರೆಡ ನಟ್ಪುಲೆ. ನಿಗಲೆಗಾದ್ ಏಪಲಾ ಎಂಕುಲು ದೇವೆರೆಡ ನಟ್ಟುವ. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಬೇಲೆ ಮಳ್ಪರೆ ಸರ್ವ ರೀತಿಡ್ ಸಹಾಯ ಮಳ್ತಿ ಸರ್ವೆರೆಗ್‌ಲಾ ಸೊಲ್ಮೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಪಾತೆರೊನು ಮುಗಿಪುವೆ. ದೇವೆರ್ ನಿಗಲೆನ್ ಕಾಪಡಡ್." ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ದ್ ಪೋಯಿ ಮೆನ್ನರ್ ಕೇವಲ ನಾಲ್ ವಾರದುಲಯೆ (25-4-1891) ಈ ಲೋಕೊನೇ ಬುಡ್ದು ಪರ ಲೋಕೊಗು ಸೇರಿಯೆರ್. 29 ವರ್ಷ ಪ್ರಾಯೊಡು ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತಿ ಮೆನ್ನರ್ 33 ವರ್ಷ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್; ತುಳುವೆರೊಟ್ಟುಗು ತುಳುವೆ ಆದ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ್; ತುಳುಕ್ಕಾದ್; ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಾದ್; ತನ ಜೀವೊನೇ ತೇತ್‌ದ್ ತುಳುಕ್ಕಾದೆ ತನ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಮುಗಿತೆರ್ ಪಂಡ್ದ್ವ ಅರೆನ ಬೇಲೆನೇ ನಂಕ್ ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಆರ್ ತುಳುಕ್ಕಾದ್ ಮಳ್ತಿ ಸೇವೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪ್ರತಿಯೊರಿಲಾ ಮದಪಂದೆ ನೆಂಪು ದೀವೊನ್ನಂಚಿ ಮಲ್ಲ ಕಾರ್ಯೊನೇ ಮಳ್ತ್‌ದೆರ್.

ಆರ್ ಜರ್ಮನ್ ಬಾಪೆಡ್ದ್ವ ತುಳು ಬಾಷೆಗ್ ತರ್ಜುಮೆ ಮಳ್ಪಿ ಒಂಜಿ ಗೀತ ಇಂಚ ಉಂಡು.

ಎಡ್ಡೆ ಬೇಲೆ ಮಳ್ಪುಗ ಇನಿ ಬಿತ್ತ್ ಪಾಡು ವೇಳೆ;
ಯೆಲ್ಲೆ ನನ ಉಪ್ಪುಂಡಾ ದಾನ್ನಾ; ಇತ್ತೆ ನಮ ಬೇಲೆ
ಚುರುಕಾದ್ ಮಳ್ಪುಗ ಎಡ್ಡೆ ಬಿತ್ತ್ ಬಿತ್ತ್‌ಗ.

ದಿಂಜ ಬಿತ್ತ್ ಬಿತ್ತ್‌ಗ ಒಂತೆ ಮಾತ್ರ ಬಿತ್ತುನಾಯೆ
ಬೊಕ್ಕ ದು:ಖ ಮಳ್ತ್‌ಂಡ್ಲಾ ತಾನ್ ಉದಾಸೀನದಾಯೆ.
ಆಯೆನೆಡ್ದ್ವ ಕೊಯ್ಯರೆ ತಿಕ್ಕು ಒಂತೆ ಮಾತ್ರನೇ

ಸರ್ವತ್ರಾಣಿ ಕರ್ತವಾ ದಣಿಯಂದೆ ಬಿತ್ತುನೆಕ್ಕ್
ಈ ಸಹಾಯ ಮಳ್ಪುಲ ಯಾನ್ ಬಿತ್ತು ಒಂತೆದೆಕ್ಕ್
ನಿನ ಆಶೀರ್ವಾದೊನು ಕೊರ್ದು ಕಾಪು ದಯೊಟು.

ಈ ಗೀತದ ಅರ್ಥ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕನೇ ಮೆನ್ನರ್ ಎಡ್ಡೆ ಬಿತ್ತ್‌ನೇ ಬಿತ್ತ್‌ದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ತುಳು ಬಾಷೆದ ಬುಳೆನ್ ಬುಳೆಪಾವೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಳ್ತ್‌ದೆರ್ ಪಂಡ ತಪ್ಪಾವಂದ್. ಸಾಹಿತ್ಯೊಗು ಮೆನ್ನರ್ ಕೊರಿನ ಕೊಡುಗೆ ಸದ್ಯೊಗು ತಿಕ್ಕು ಅದಾರದಲೆಕ್ಕ ಇಂಚ ಉಂಡು.

1. 500 ತುಳು ಗಾದೆಲು; 1874 (ಕುಡ ಮುದ್ರಣ-1884)
2. ಎಂಕ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲ್ ಉಂಡು 1878 (1888)
3. ಕಲಿ ಗಂಗಸರದ ತಯಾರಿ ಕ್ರೈಸ್ತೆರೆಗ್ ಯೋಗ್ಯದವು ಅದುಂಡ? 1878
4. ತುಳು ಗೀತೊಳೆ ಪುಸ್ತಕೊನು ಮಲ್ಲ ಮಳ್ತಿನವು 1878
5. ಕನ್ನಡ ಪಂಚಾಂಗವು 1879 (ಸಂಪಾದಕೆರಾದ್ C.Watsa ಒಟ್ಟುಗು)
6. A. Canarese Tune Book (containing 312 tunes with text)
   (ಅವು ಇತ್ತೆ ಉಪಯೋಗೊಡುಪ್ಪು Mangalore Tune Book ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುಡು ಸೇರ್ದ್ ಉಂಡು)
7. ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಭಾ ಪತ್ರವು 1881-82 (ಸಂಪಾದಕೆರಾದ್ C.Watsa ಒಟ್ಟುಗು)
8. ಪೊಸ ಒಡಂಬಡಿಕೆದ ಒಂಜಿ ಭಾಗೊನು ತುಳು ಭಾಷೆಗ್ ತರ್ಜುಮೆ 1882
9. ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕ (ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ವಿಷಯೊಡು) 1883
10. ಪಾಡ್ದನೊಳು 1886
11. ತುಳು-ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಿಘಂಟ್ 1886
12. ಇಂಗ್ಲೀಷ್-ತುಳು ನಿಘಂಟ್ 1886
13. ಇತ್ತೆ ಉಪಯೋಗೊಡುಪ್ಪು ಕನ್ನಡ ಗೀತೊಳೆ ಪುಸ್ತಕೊಡು 16 ಗೀತೊಳೆ ರಚನೆ; ತರ್ಜುಮೆ.
14. ಇತ್ತೆ ಉಪಯೋಗೊಡುಪ್ಪು ತುಳು ಗೀತೊಳೆ ಪುಸ್ತಕೊಡು 168 ಗೀತೊಳೆ ರಚನೆ ತರ್ಜುಮೆ.
15. ಇತ್ತೆ ಉಪಯೋಗೊಡುಪ್ಪು ತುಳು ಗೀತೊಳೆ ಪುಸ್ತಕೊಡು 8 ಗೀತೊಲೆ ರಚನೆ ಬಾಕಿದಕಲ್ನ ಒಟ್ಟುಗು.
16. ಬಾಲಕರ ಗೀತಗಳು ಪುಸ್ತಕೊಡು (ಕನ್ನಡ) 1 ಗೀತದ ರಚನೆ.

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಳೆವಣಿಗೆ ವಿದೇಶಿ ಮಿಶನರಿಳೆಡ್ 150 ವರ್ಷ ಪಿರವುಡೇ ಸುರು ಆತ್ಂಡ್. ಅಗಲ್ನ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆದ ಮಾದರಿನ್ ತೆರಿವೊಂದು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪ್ರತಿಯೊರಿಲಾ ತುಳುಕ್ಕಾದ್ ಬೆನ್ಕ. ತುಳುಕ್ಕಾದ್ ಎಡ್ಡೆ ಬಿತ್ತ್ ಬಿತ್ತ್‌ಗ; ಅಪಗಾಂಡ ನಮ ತುಳುಟ್ಟು, ಎಡ್ಡೆ ಬುಳೆನೇ ಪಡೆವ. ತುಳು ಬಾಷೆಗಾದ್; ಕುಡ್ಲದ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ; ಉಡುಪಿದ ತುಳು ನಿಘಂಟ್ ಸಂಸ್ಥೆ; ತುಳು ಪತ್ರಿಕೆಳು;

ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಳು; ಮಂಗಳೂರು ಆಕಾಶವಾಣಿ ತುಳು; ಬರವುದಕುಳು ಇಂಚ ನಾನಾ ರೀತಿಡ್ ಬೆನೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಈ ಮಾತಾ ಬೇಲೆಲು ತುಳು ಅಪ್ಪೆನ ಪುದರ್‌ನ್ ಈ ಲೋಕೊಗೇ ತೆರಿಪಾವಡ್ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಮದಪಂದಿಲೆಕ್ಕ ನಮ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ದೇವೆರ್ ಜ್ಞಾನ ಬುದ್ದಿ ಕೊರಡ್ ಪಂಡ್ದ್ ನಟ್ಟೊನ್ಗ. ತುಳುಕ್ಕಾದ್ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರಿನ ತುಳು ಮಿಶನರಿಳೆನ ಆತ್ಮೊಗು ಶಾಂತಿ ಕೊರಡ್ ಪಂಡ್ದ್ ದೇವೆರೆನ್ ಸುಗಿತೊನುಗ.

ಸಮಾಜೊಡು ಪೊಣ್ಣನ ಸ್ಥಾನಮಾನ

■ - ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ

ಸಮಾಜೊಡು ಪೊಣ್ಣನ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಎಂಚ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನವು ಇನಿಕ್ಲಾ ಒಂಜಿ ಚರ್ಚೆದ ವಿಷಯ ಆದುಂಡು.

`ಎಂಕುಲು ದುಂಬುಡ್ಪುಲಾ ಪೊಣ್ಣಗ್ ದೇವಿನ ಜಾಗೆ ಕೊರ್ದು ಅಲೆನ್ ಪೂಜ್ಯ ಭಾವನೆಡ್ ತೂತ. ಅಲೆಗ್ ಗೌರವ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊರ್ತ ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ದನಿಯಾಂಡ, ಪೊಣ್ಣು ಯಾಪಲಾ ಪೊಣ್ಣೆ. ಅಲೆನ ಬುದ್ಧಿ ಮೊರಂಪುದ ತಿರ್ತ್. ಆಲ್ ಏತ್ ಪೋಣೆಯಿಂಡಲಾ ಆಣುಲೆ ಸಮಸಮೊಕು ಬರಿಯರೆ ಅಲೆಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ' ಪನ್ಪಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನನೊಂಜಿ. ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ಪೊಣ್ಣು ಆಣಗ್ ಮೂಂಕುದಾರ ಪಾಡ್ದ್ ನಲಿಪಾವಿನಲಾ ಉಂಡು. ಪೊಣ್ಣಡ್ದಾತ್ರ ರಾಜ್ಯ ರಾಜ್ಯೊಲೇ ಮಣ್ಣ್‌ಪಾಲಾತಿನಲಾ ಉಂಡು. ಅಪಗ "ಅಬ್ಬಾ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಈತ್ ಶಕ್ತಿಲಾ ಉಂಡಾ "ಪಂಡ್‌ದ್ ಬಿರೆಲ್ ತುಚ್ಚೊನುನ ಪ್ರಸಂಗೊಲಾ ಬೈದ್‌ಂಡ್. "ಊರು ಆಳೆರೆ ಪೊಣ್ಣನ್ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಅಲೆನ್ ಬೊಂಬೆ ನಲಿಪಾವುಲೆಕ್ಕ ನಲಿಪಾವೊಲಿ. ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊನೊಲಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ನೆಂತ್‌ದ್ ಪೊಣ್ಣನ್ ಪ್ರಧಾನ ಪಟ್ಟೊಡು ಕುಲ್ಲಾದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಲೆನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯೊಗು ಕಂಗಾಲಾದ್ ಅಲೆನ ಪಾದೊದ ಮಿತ್ತ್ ಬೂರಿನಕುಲೆನ ಕತೆ ಇತಿಹಾಸೊಡು, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯೊಡು ನಡತಿನ ಇಂಚಪ್ಪದ ಕತೆ.

ನನೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ಪೊಣ್ಣನ್ ಕಾಪ್ದ ಕಜವು ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಅಲೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಕಷ್ಟ, ದುಃಖ, ಓಂಸೆ, ಕೊರ್ದು, ನರಮಾನ್ಯೆರೆಗ್ ಸಾಧ್ಯವಾವಂದಿನ ನಡವಳಿಕೆ ತೂಪಾದ್ ಅಲೆನ ಬಾಳ್ವೆನ್ ನರಕ ಮಲ್ಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ಪೊಣ್ಣನ್ ಕಾರ್‌ದಡಿ ಪಾಡ್ದ್ ಪೊಜೆಂಕ್‌ದ್ ದಕ್ಕಿಯೆರ್ದ್, ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಅಲೆನ ಕೈಬಿರೆಲ್‌ದ ಸಂಜ್ಞೆಗ್ ನಲಿತೊಂದು, ಆಲ್ ಪಾಡಿ ಗೆರೆ ದಾಂಟ್‌ದ್ ಪೋವಂದಿನ ಜನೊಕುಲುಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್. ಇಂಚ ಉಪ್ಪುನಗ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಸಮಾಜೊಡು ವಾ ಸ್ಥಾನಮಾನ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಪನಿಯೆರೆ ಬಾರಿ ಕಸ್ಟ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ತೂಂಡ ಪೊಣ್ಣು ಎಲ್ಲೆಡ್ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮನ ನಿರೆಲ್‌ಡ್ ಬುಲೆಪಲ್. ಪೊಣ್ಣು ಮಗಲ್ ಇಲ್ಲಲ್ದ ತುಡರ್. ಪೊಗ್ಗಿನ ಇಲ್ಲಲ್ದ ಬೊಲ್ಪು ಪನ್ಪಿನ ಮೋಕೆ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮಗ್ ಉಂಡು. ಪಾಕ ಕಡೆಟ್ ಪೊಣ್ಣುಮಗಲ್, ಆಣ್‌ಮಗೆ ಪನ್ಪಿನ ಭೇದಲಾ ಉಂಡು. ಪೊಣ್ಣು ಮಗಲೆಗ್ ಬಂಜಿಗ್ ಕೊರ್ಪಿನೆಟ್‌ಲಾ ಭೇದ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆಣ್ ಮಗೆ ಆಂಡ ಆಯಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಎಡ್ಡೆ ವನಸ್ ಕೊರ್ದು ಬುಲೆಪಾವು ನಕುಲುಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್. ಇಲ್ಲಲ್ದ ಕೆಲಸ ಪೊಣ್ಣ್ ಮಗಲೇ ಮಲ್ಪೊಡು. ಕರಬಿಸಲೆ ದೆಕ್ಕ್ಯನ ಕೆಲಸ ಆನವು ಅತ್ತ್, ಈ ಭಾವನೆನೆ ಜನೊಕುಲೆನ ಮಂಡೆಡ್ ದಿಂಜಿದುಂಡು.

ಒಂತೆ ನಮ ಪಿರ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ತೂಂಡ, ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಪೊಣ್ಣಗ್ ಬರವು ಕಲ್ಪಾವುನಲಾ ವ್ಯರ್ಥ ಪನ್ಪಿನ ಭಾವನೆ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮನ ಮನಸ್ಸ್ ಡ್‌ಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. "ಅಲ್ ಎಂಚಲಾ ಮದ್ಮೆ ಆದ್

ಕಂಡನೆನ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋಪಿನಾಲ್. ಮಜ್ಜಿಕೋರಯಿ ದೆಕ್ಕನಾಲ್" ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಆಂಡ ಅವುಲುಲಾ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಪ್ರಾಯ ಬತ್ತಿನೆ ಅಲೆನ್ ಯೋಗ್ಯವಾಯಿನ ಆಣಗ್ ಕೊರ್ಪು ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ಆಯೆ ಪಿದಯಿ ಪೋದು ಬೆಂದ್‌ದ್ ಕನವೊಡು. ಆಲ್ ಇಲ್ಲದುಲಯೇ ಕುಲ್ಲುದು, ಕಂಡನೆ ಬೆಂದ್ ಕಂತಿನೆನ್ ಅಟಿಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜೋಕುಲೆನ್ ಪ್ರೊಲ್ರ್ಯಡೆ ಸಾಂಕೊಡು. ಇಲ್ಲಲ್ಲ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಆದ್ ಉಪ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಭಾವನೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ದುಂಬು ಪೊಣ್ಣು ಪಿದಯಿ ಪೋದು ಆಫೀಸ್‌ಲೆಡ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪುನ ಅಗತ್ಯ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಬೆಂದ್‌ದ್ ಕಾಸ್ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ಪುನ ಕೆಲಸ ಅಂಜೊವುಗುಲಾ, ಇಲ್ಲ್‌ನ್ ಪೊರ್ಲ್ರ್ಯಡೆ ನಡಪಾವುನ ಕೆಲಸ ಪೊಣ್ಣುಗುಲಾ ಇಂಚ ಸಂಸಾರದ ಕೆಲಸೊನು ಪಾಲ್ ಪಟ್ಟೊಂದು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದೆಟ್ ಏರೆನ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಲಲಾ ಅತ್ತ್ ಬೊಕ್ಕೊರಿಯನ ಕೆಲಸ ಎಲ್ಯಲಾ ಅತ್ತ್.

ಆಂಡ ಪಾಕ ಸ್ವಾರ್ಥಿಲು ಬೆಂದ್‌ದ್ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ಪುನನೇ ಮಲ್ಲ. ಯಾನ್ ಬೆಂದಿನೆನ್ ಧರ್ಮೊಗು ಇಲ್ಲಡ್ ಕುಲ್ಲುದು ತಿನ್ಪೆರೆ" ಪನ್ಪಿನ ಭಾವನೆ ಬುಳೆಪಾವೊಂದುಪ್ಪೆರೆಲಾ ಯಾವು. ಅಂಚಿನ ಕಡೆಟ್ ಪೊಣ್ಣುನ ಬಾಳುವೆ ಒಂತೆ ಕಷ್ಟನೇ. ಆಂಡ ಬೆಂದಿನ ಪೂರಾ ಕಾಸನ್‌ಲಾ ಬೊಡೆದಿನ ಕೈಟ್ ದೀದ್‌ತನ್ನ ಕರ್ಚಿಗ್ ಬೋಡಾಯಿನಾತೆನ್ ಮಾತ್ರ ದೆತೊಂದು ಪೋಪಿನ ಅಂಜೊವುಲುಲಾ ಇಜ್ಜೆರ್‌ಂದಿಜ್ಜಿ. ತಾನ್ ಕೊರಿನ ಕಾಸ್‌ನ್ ಏತ್ ಕರ್ಚಿ ಮಲ್ತ? ದಾಯೆ ಕರ್ಚಿ ಮಲ್ತ? ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇನಂದೆ ಬೊಡೆದಿನ ಮಿತ್ತ್ ಇಲ್ಲ್ ತೂಪಿನ ಪೂರಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿನ್‌ಲಾ ಕೊರ್ಪಿನಕುಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ಬೆಂದಿನ ಕಾಸ್‌ನ್ ಗಡಂಗ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬೊಡೆದಿನ್ ಬೆನ್ಪಾಗ್ ಅಲೆಗ್ ಪೆಟ್ಟ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಆಲ್ ಬೆಂದಿನ ಕಾಸ್‌ನ್ ಒಯ್ತ್ ಕೊನೊಪಿನ ಕಂಡನ್ಯಲ್ಲುಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್. ಅಂಚ ಉಪ್ಪುನಗ ಪಾಕ ಪೊಣ್ಣುಲೆಗ್ ಸುಖತ, ಜೀವನ ಪಾಕದಕ್ಲೆಗ್ ಕಣ್ಣನೀರ್‌ದ ಜೀವನ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಪ್ಪುನಗ ಪೂರಾ ಅಂಜೊವುಲೆನ್ ಒಂಜೇ ತಕ್ಕಡಿಡ್ ದೀದ್ ದೂರ ಮಲ್ಪುನ ಎಂಚ ?

ಇತ್ತೆ ಪೊಂಜೊವುಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಬಂಡಾಯ ಮನೋಭಾವನೆ ಬುಲೆದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಬರಾವು ಕಲ್ಪಾಯೆರೆ ಇತ್ತೆ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣುಂದು ತೂಪುಜೆರ್. ದುಂಬುದ ಲೆಕ್ಕ ಇಲ್ಲ್‌ನಿಲೆಕೆ ಜೋಕುಲು ಇಜ್ಜತ್ತ್. ಒಂಜಿ ಕುಟುಂಬೊಗು ರಡ್ಡ್ ಜೋಕುಲಿತ್ತ್ಂಡನೇ ಎಚ್ಚ. ಅಂಚಾದ್ ಪೊಣ್ಣು ಮಗಲೆನ್‌ಲಾ ಆಣನಾತೇ ಮೋಕೆಡ್ ತೂಪೆರ್. ಬರಾವು ಕಲ್ತಿನ ಪೊಣ್ಣು ತನ್ನ ಹಕ್ಕ್‌ನ್ ತೆರಿವೊನುಸ, ತನ್ನ ಮಿತ್ತ್‌ದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆನ್ ಎದುರಿಸುನ ಶಕ್ತಿನ್ ಪಡೆತಲ್. ಇತ್ತೆ ಬೆನ್ಪಿನ ವಾ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡುಲಾ ಪೊಣ್ಣು ಕಾರ್ ದೀವಂದಿನ ಜಾಗೆ ಇಜ್ಜಿ. ಮದ್ಮೆ ಇತ್ತೆ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅತ್ತ್ ಪಂಡಲಾ ಮದ್ಮೆ ಜೀವನದ ಒಂಜಿ ಭಾಗ. ಮದ್ಮೆನೇ ಬೊಡ್ಚಿ ಪನ್ಪಿನ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣುನ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ ಇಜ್ಜಿ. ಸಂಸಾರದ ದುನ್ನೊನು ಪುಗೆಲ್‌ಗ್ ಪುಗೆಲ್ ಕೊರ್ದು ತುಂಬೊನ್ಯರೆ, ಕಷ್ಟ ಸುಖೊನು ಪಾಲ್ ಪಟ್ಟೆರೆ ಜತೆಗಾರೆರ್ ಇತ್ತ್ಂಡ ಆ ಬದ್‌ಕ್ ಸಹನೀಯ ಆಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಕಲ್ತಿನ, ಬೆನ್ಪಿನ, ಪೊಣ್ಣುಲು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದೇ ದಿನ ದೆಪ್ಪೊಲಿ, ಅಲೆಗ್ ಮದ್ಮೆದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿನವು ಮರ್ಲ್ ಪಾತೆರ. ಇತ್ತೆ ಪೊಂಜೊಕುಲೆನ್ ಆತ್ ಸಸಾರೊಡು, ಅಗ್ಗೊಡು ತೂಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿನನ್ ಇತ್ತೆ ಅಂಜೊವುಲಾ ತೆರಿವೊಂದೆರ್.

ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಪಿದಯಿ ಪೋದು ಬೆನ್ಪಿನ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಅತೊಂಜಿ ಮರ್ಯಾದೆ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಪೊಣ್ಣು ಇಲ್ಲಲ್ಪ ತಡ್ಡೆ ದಾಂಟ್‌ಂಡ ಸೆಟ್ಟ್ ಪೋಪಲ್ ಪನ್ಪಿನ ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಜನೊಕುಲೆಡ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಪಿದಯಿ ಬೆನ್ಪಿನ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ್ ತನ್ನ ಮಗನಕ್ಲೆಗ್ ಕನಯರೆ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಒಂತೆ ಪಿರನಗೊರ್ಂದಿತ್ತೆರ್. ಅತ್ತಂಡೆ ಬೆಂದ್‌ದ್ ನಾಲ್ ಕಾಸ್ ಕೈಟ್ ಪತ್ತುನ ಪೊಣ್ಣುಲೆಗ್ ಒಂತೆ ಅಹಂಕಾರ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಅಕುಲು ಎಂಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರ ಕೇನಯರ್ ಪನ್ಪಿನ ಭಾವನೆಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಆಂಡ ಇನಿ ಕಾಲ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್. ಏರ್ ಬೆನ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣುಲು ಬೊಡ್ಚಿ ಪಂತೆರಾ ಅಕುಲು ಇತ್ತೇ ಬೆನ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ನಾಡೊಂದು ಬರ್ಪೆರ್. ನಿಕ್ಲೆ ಮಗಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸ ಇತ್ತ್ಂಡ ಯಾವು. ಅಣ್ ಅಲೆನ್ ನಾಡೊಂದು ಬರ್ಪೆ ಅಂಚಿನಕ್ಲೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ಒಂಜಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಅತ್ತ್.

ಇತ್ತೆ ಈ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಜಗತ್ತ್‌ಡ್ ಪ್ರತಿ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲಡ್‌ಲಾ ಆಧುನಿಕ ಸೌಕರ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಉಂಡು. ನಮ್ಮ ನಿರೆಕರೆತಕ್ಲೆಡ ಉಪ್ಪುನ ಟಿ.ವಿ. , ಫ್ರಿಜ್, ಟೆಲಿಫೋನ್, ಕಾರ್ ನಮ್ಮ ಇಲ್ಲಡ್‌ಲಾ ಬೋಡು. ಅಂಜೊವು ಒರಿ ಬೆಂದಿನ ಕಾಸ್‌ಡ್ ಉಂದೆನ್ ಮಾತಾ ಕನಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಪೊಣ್ಣುಲಾ ಬೆಂದ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ಉಂದು ಸಾಧ್ಯ. ಅಂಚಾದ್ ಮದ್ಮೆ ಅಪಿನ ಆಣಗ್ ಬೆನ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣನ ಮಿತ್ತೇ ಕಣ್ಣ್.

ಪೊಣ್ಣು ಬೆನಂದೆ ಕುಲ್ಲುದಿನಿ ಯಾಪ? ಏರೆಡಾಂಡ ಒಂಜಿ ಅಂಜೊವುಡ "ಇರೆನ ಬೊಡೆದಿ ದಾದ ಮಲ್ಪುವಲ್" ಪಂಡದ್ ಕೇನ್ನೆ. ಕೂಡ್ಲೆ ಅಯನ ಉತ್ತರ ಇಂಚ ತಿಕ್ಕುಂಡು," ಅಲ್ ದಾಲಾ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪುಜಲ್, ಇಲ್ಲಡೇ ಉಪ್ಪುನು". ಇಲ್ಲಡೇ ಉಪ್ಪುನ ಪೊಣ್ಣು ದಾಲಾ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪುಜಲ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ ನೆಕ್ಕ್ ಅರ್ಥ ದಾನೆ? ಆಲ್ ಪಿದಯಿ ಪೋದು ಬೆಂದ್‌ದ್ ಕಾಸ್ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ಪುಜಲ್. ಆತೆ ಅತ್ತೆ ? ಆಲ್ ಒಂಜಿ ಪುಲ್ಯ ಕಾಂಡೆ 5 ಗಂಟೆಗ್‌ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಅಟಿಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಂಡನೇ ಆಫೀಸ್‌ಗ್ ಪೋನಗ, ಜೋಕುಲು ಸಾಲೆಗ್ ಪೋನಗ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನೆನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ದು, ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಮೀಪಾದ್, ಕುಂಟು ಅರ್ದ್‌ದ್, ಅಕ್ಲೆನ ಸೀಕ್ ಸಿಂಕ್ರ್‌ನ್ ತೂದು ಒಂಜಿ ಕಾಂಡೆಡ್ದ್ ರಾತ್ರ ಪತ್ತ್ ಗಂಟೆ ಮುಟ್ಟ ತನ್ನ ಕಂಡನೆ ಜೋಕುಲೆನ ಕತ್ತೆ ಚಾಕರಿ ಮಲ್ಪುವಲ್ ತೂಲೆ. ಅವು ಕಂಡನೆನ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಬೇಲೆ ಅತ್ತ್. ಇಲ್ಲಡೆ ಉಪ್ಪುನು ಆಲ್, ಬೊಡೆದಿ ಒರ್ತಿ ಧರ್ಮೊಗು ಉಪ್ಪುನ ಕೆಲಸದಾಲ್.

ಪೊಣ್ಣು ತನ್ನ ಕಂಡನೆ ಜೋಕುಲೆನ ಸೇವೆ ಮಲ್ಲುನೆಟ್ ತನ್ನ ಜನ್ಮಸಾರ್ಥಕ ಪಡೆಪಲ್. ಆಂಡ ಅಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ದಬ್ಬಾಲಿಕೆ ಮಲ್ಪುನ ಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಕರಿದ್ ಪೋಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ನಂಕ್ ತೋಜುಂಡು ಉಂದು ಎನ್ನ ಹಕ್ಕ್ ಉಂದು ಎನ್ನ ಹಕ್ಕ್" ಪಂಡ್‌ದ್ ಹಕ್ಕಗ್ ಪಾಲ್ ಪಟ್ಟೆ ಮಲ್ಪಂದೆ ಸಂಸಾರೊಡು ಯೇರ್ನ ಬೇಲೆಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಅತ್ತ್ ಯೇರ್ನ ಬೇಲೆಲಾ ಎಚ್ಚ ಅತ್ತ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನೆನೆತೊಂದು ಒರಿಯನೊರ್ಯೆ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಮಾನವೀಯತೆಡ್ ತೂಂಡ ಬದ್ಕ್ ಸುಖತ್ತ ನಿಲೆ ಆವಂದೆ ?

❖ ❖ ❖ ❖

ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ಒರಿಪಾಲೆ

■ ಕೆ.ಟಿ. ಗಟ್ಟಿ

ಪಿಲಿ ಸಿಮ್ಮೊಲೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಆವೊಂದುಂಡು, ಕರಡಿ, ಮಂಗೆ, ಕಾಡ ಪಂಜಿ ಊರುಗು ಬರ್ದ್ ನರಮಾನಿ ಬುಲೆತಿನೆನ್ ತಿನ್ನ್ದ್ ಪಿನ್ಪಿನ ಪಾತೆರ ಬಾರೀ ವರ್ಷೊರ್ಡ್ದ್ ಕೇನೊಂದುಂಡು. ಕಾಡ್ ಬುಲೆಪಾವುನ, ಪಿಲಿ ಸಿಮ್ಮದ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ ಮಲ್ಪುನ ಪ್ರಯತ್ನೊಲು ಆವೊಂದುಂಡು.

ಈ ಮಲ್ಲ ಸಂಗತಿದ ಗೌಜಿಡ್, ನಮ ಮರತಿನ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯವಾಯಿನ ಎಲ್ಯ ವಿಚಾರೊಲು ಉಂಡು. ದುಂಬು ನರಮಾನಿ ಕಾರ್‌ದೀಪಾಂದಿನ ಕಾಡ್ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಇನಿ ಒಲು ತೂಂಡುಲ ಇಲ್ಲ್, ರಸ್ತೆ, ಕಟ್ಟೋಣ. ಮೂಲು ಪಿಲಿ, ಸಿಮ್ಮ, ಕರಡಿ, ಆನೆ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಮೂಲು ಇತ್ತಿನಿ ಮುಂಗುಲಿ, ಪುನುಗುಪುಚ್ಚೆ, ಉಡು, ಅಲಂಕ್ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಪ್ರಾಣಿಲು. ಗಿಳಿ, ಮಿಂಚುಳ್ಳಿ, ಕೊಂಗ್ರ್, ಕಾಡ್‌ಕೋರಿ, ಕುಂಡಕೋರಿ, ಪುದ, ಕೋಗಿಲೆ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಪಕ್ಕಿಲು. ಇನಿ ಈ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಕಿಲೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಏತ್ ಕಡಿಮೆ ಆತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ, ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ಅವೆನ ಸಂತತಿಯೇ ನಾಶ ಆತ್‌ಂಡ್. ಇನಿತ ಜೋಕುಲು ಜವನೆರೆಡ್ ಈ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ತೂದು ಗೊತ್ತಿತ್ತಿನಕುಲು ಏತ್ ಜನ ಉಲ್ಲೆರ್ !

ಈ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಕಿಲೆಗ್ಲಾ ನಂಕ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಾಯಿನ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು. ಒವ್ವೋ ಬೇತೆ ದೇಶೊಡ ಒಂಜಿ ಪಕ್ಕಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬಾರೀ ಸುದ್ದಿ ಲಕ್ಕಾವುನಕುಲು ಈತ್ ದಿನ ನಮ್ಮ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಬದುಕೊಂದಿತ್ತಿನ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಕಿಲೆಗ್ ದಾದ ಆವೊಂದುಂಡುಂದು ಒಂತೆ ತೂವೊಡು. ಕಂಡೊಡು ತೋಟೊಡು ನಮ ಬಿರ್ಕಿನ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕೊಡ್ದಾವರ ನಕ್ಕುರು, ಕಪ್ಪೆ, ಕೇರಿ ಸಯ್ತೊ. ಈ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ಸೇರಿನ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟ ತಿಂದ್‌ದ ಪಕ್ಕಿ ಪ್ರಾಣಿಲು ಸಯ್ತೊ. ನಮ ಭೂಮಿಗ್, ನಮ ಕೃಷಿಗ್ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟ, ಅಯಿನ್ ತಿನ್ಪಿ ಕಪ್ಪೆ, ಕೇರಿ, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಕಿ ಮಾತಾಬೋಡು ಪನ್ಪಿನ ಸತ್ಯೊನು ನಮ ಮದತ.

ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ, ಇಲ್ಲ್‌ದ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ ಯಾಯಿಲೆಕ್ಕನೆ ನರಮಾನಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಲ್ಪುನೆತ ಆಧಾರೊಡು ಬದುಕುನ ಎಲಿ, ಪೆರ್ಗುಡೆ, ಕಕ್ಕೆ, ದಿಕ್ಕ್ ದೆಸೆ ದಾಂತೆ ತಿರುಗುನ ನಾಯಿ ಪುಚ್ಚೆಲೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆಂಡ್. ಇನಿ ನಮ ಬುಲೆಯಿನವು, ನಮ ಬೆಯಿಪಾಯಿ ನವು ನವೊಕು ತಿಕ್ಕೊಡಾಂಡ ಉಂದೆಟ ಪೂರ ಲಡಾಯಿ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಡಾತ್‌ಂಡ್.

ನಮ ಪರಿಸರೊನು ಗಮನಿಸಂಡ ನನಲ ಒಂಜಿ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿ ಉಂಡು. ಸುಮಾರ್ ನಲ್ಪ ಐವ ವರ್ಷೊಗು ದುಂಬು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಏತ್ ಪೊನ್ನೆ, ಸುರಗಿ, ರೆಂಜೆ, ನೇರೊಳು, ಅರ್ತಿ, ಪೆಜೆ,

ಕಾಟು ಕುಕ್ಕು, ಎರ್ಪೆ, ಬಂದ, ತಂದೊಲಿಗೆದ ಮರೊಕುಲು ಇತ್ತೊ! ಪೊನ್ನೆದ ಎಣ್ಣೆ ಬಡವೆರೆ ದೀಪದ ಎಣ್ಣೆ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್. ನುಗೊಕ್ಕು ಪೊನ್ನೆದ ಮರೊನೆ ಆವೊಡಿತ್ತ್ಂಡ್. ತಂದೊಲಿಗೆದ ಕಾಯಿಡ್ದ್ ವನಸ್ಪತಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎರ್ಪೆ ತಪ್ಪುದ ತರೊಲಿಗ್ ವಾ ಶಾಂಪುಲ ಬರಂದ್. ಅರ್ತಿ, ನೇರೊಳು, ರೆಂಜೆ, ಪೆಜೆತ ಪಂರ್ದ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಪಕ್ಕಿಲು ಪೂರ ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾವೊಂದಿತ್ತ್. ನರಮಾನಿಲ ಈ ಪರ್‌ಂದ್‌ನ ತಿಂದೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ನರಮಾನಿ ಇನಿ ಅಂಗಡಿಡ್‌ದ್ ದ್ರಾಕ್ಷೆಲ, ಆ್ಯಪ್‌ಲ್‌ಲ ಕನತ್ ತಿನ್ಪೆ. ಆಂಡ ಪಕ್ಕಿಲೆಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಪರ್‌ಂದ್ ಓಲುಂಡು? ಪರ ಮರಕುಲೆನ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ದೀಯೆ. ಕಂಡಿ ಬಾಕಿಲ್‌ಗಾಪುನೆಡ್‌ದ್ ಕಂಡಿಬಾಕಿಲ್ ಮಲ್ತೆ. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಅವು ದಾಲ ನರಮಾನಿ ನಡ್‌ದ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನ ಮರೊಕುಲತ್ತ್. ಪಕ್ಕಿ ಪ್ರಾಣಿಲೇ ಅಲ್ಪ ಮುಲ್ಪ ಕೊಂಡುಪೋದು ಪಾಡಿನ ಬೀಜೊಡು ಆವೊಂದಿತ್ತಿನ ಮರೊಕುಲು ಅಯಿನ್ ನರಮಾನಿ ನಡ್‌ದ್ ಮಲ್ಪುನಿ ಉಂಡಾ! ಕಾಡ್‌ದ ಮರೊನು ಕಡ್‌ಪಿಯೆರೆ ಆಯಗ್ ಗೊತ್ತುಂಡು, ನಡಿಯೆರೆ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಆಯೆ ನಡ್‌ಪಿನ ಆಯಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಮರ ಮಾತ್ರ. ತಾರೆ, ಕಂಗ್, ರಬ್ಬರ್, ತೆಕ್ಕಿ, ಚಬುಕು, ಗಂಧ, ಬೀಟಿ. ಆಯಗ್ ಒಂಜಿತ್ತಂಡ ಒಂಜಿ ಪ್ರಯೋಜನೊಗು ಬೂರುನಂಚಿನ ಮರೊಕುಲು. ಒಂಜಾ ಜೂವೊಡಿತ್ತ್‌ದ್ ಫಲ ಕೊರೊಡು, ಅತ್ತ್ಂಡ ಸಯ್ತ್‌ದ್ ಕೆಲಸೊಗಾಪಿ ಮರ ಕೊರೊಡು. ಅಂಚಿ ಮರ ಮಾತ್ರ ಆಯೆನಡ್ಪೆ. ಇಂಚಾಂಡ ರೆಂಜೆ, ಅರ್ತಿ, ನೇರೊಳು ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಮರತ ಪರ್‌ಂದ್‌ಲೆನ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಬದುಕೊಂದಿತ್ತಿನ ಪಕ್ಕಿಲು ಒರಿಪುನಿ ಎಂಚ?

ನಮ ಈ ಪೊರ್ಲುದ ಪೊರ್ಲುದ ಮರೊಕುಲೆನ್ ಕಳೆವೊಂನ್ನೆಡ್ಡಾವರ ಪೊರ್ಲುದ ಪೊರ್ಲುದ ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ಕಳೆವೊಂಡ. ಈ ಮರೊಕುಲೆನ್ ಪುಟ್ಟಾವುನಿ ಈ ಪಕ್ಕಿಲೇ. ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ಕಳೆವೊನೇಡ್ಡಾವರ ಮರೊಕುಲೆನ್ ಕಳೆವೊಂಡ.

ತಡ ಆತ್‌ಜಿ. ಅಲ್ಪ ಮುಲ್ಪ ಕೆಲವು ಮರೊಕುಲು ಬಾಕಿ ಉಲ್ಲ. ಅವುಲೊಂಜಿ ಮೂರೊಂಜಿ ಪಕ್ಕಿಲಾ ತೋಯೆರೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ನಮ ಕಾಫಿ, ರಬ್ಬರ್, ಕಂಗ್‌ನೇ ಪೂಜೆ ಮಲ್ತ್ಂಡ ಪ್ರಕೃತಿಗ್ ಅನ್ಯಾಯ ಮಲ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಆಪುಂಡು. ಸಾದಿ ಬರಿಕ್ ಒವ್ವೊವ್ವೋ ಊರುದ ಪರ್‌ಂದಿಜ್ಜಾಂದಿ ಪೊರ್ಲುದ ಮರೊನು ನಡ್‌ಂಡ ನಮ ಪಕ್ಕಿ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಕೆರಿಲೆಕ್ಕ ಆಪುಂಡು. ಮಲ್ಲಮಲ್ಲ ಕಾಡ್ ಮಲ್ಪಿಯೆರೆ, ಪುಲಿ ಸಿಮ್ಮೊನ್ ಒರಿಪಾಯೆರೆ ಮಲ್ಲ ಮಟ್ಟ್‌ದ ಕೆಲಸ ನಡತೊಂದುಪ್ಪಡ್. ನಮ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತುದ ಮರೊಕುಲೆನ್, ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ನಮನೇ ಒರಿಪಾವೊಡ್.

❖ ❖ ❖ ❖

ಅಪ್ಪೆ, ಮೊಕುಲು ನಿನ ಬಾಲೆಲತ್ತಾ?

■ ಡಾ. ಎನ್. ಕೆ. ತಿಂಗಳಾಯ

ತುಂಗಭದ್ರ ಜಲಾಶಯದ ಬಲತ್ತ ದಂಡೆದ ಬರಿತ್ತ ಪೊರ್ಲುದ ಉದ್ಯಾನವನ. ಬೈಯದ ಪೊರ್ತುಗು ಯಾನ್ ಉದ್ಯಾನವನೊನು ಪೊಗ್ಗುನಗ, ಅವೆನ್ ಕಾಪುನಾಯೆ ಉಲಯಿಡ್ಡ್ ಪೋಲಿ ಜೋಕುಲೆನ ಗುಂಪುನ್ ಗಿಡರೊಂದಿತ್ತೆ. ಐನಾಜಿ ಜೋಕುಲು ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡೊಂದು ಪಿದಯಿ ಬತ್ತೆರ್. ಯಾನ್ ತುಂಗಭದ್ರ ಆಣೆಕಟ್ಟ್‌ನ್ ತೂವೊಂದೇ ಪಂತಿದ ಹಾಸಿಗೆಡ್ ಕುಲ್ಲಿಯೆ. ಒಂತೆ ಪೊರ್ತುಡ್ ಆ ಜೋಕುಲೆನ ಗುಂಪು ಮೆಲ್ಲ ಉಲಾಯಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎನಡ್ದ್ ಒಂತೆ ದೂರ ಕುಲ್ದಿನ ಆಕುಲು ದಾದ ಮಲ್ಪುವೆರ್ ಪಂದ್ ಅಂಚಿತೊಯೆ. ತಿರ್ತ್ ಬೂರ್ದಿತ್ತಿನ ಚೋಕಲೇಟ್‌ದ ಕಾಕಜಿನ್ ಒರಿ ಜುಂಬೊಂದ್ ಇತ್ತೆ. ಸೋಜಿಗೊಡ್ ಅಯನೇ ತೂಯೆ. ಮನಸ್ ಒಡೆಗೋ ಪಿದಡ್ಂಡ್.

ಕತ್ತಲೆ ಆವೊಂದು ಬತ್ತಿನೆನ್ ತೂದು, ಮಿತ್ತ್ ಲಕ್‌ದ್ ಪಿದಡ್‌ಯೆ. ಉದ್ಯಾನವನದ ನಡುಟ್ಟ್ ಇತ್ತಿನ ಕಾರಂಜಿಡ್ ನೀರ್‌ದ ಧಾರೆ ಮಿತ್ತ್ ತಿರ್ತ್ ಪೋವೊಂದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜೋಕುಲು ಸುತ್ತ ಉಂತೊಂದು ಅವೆನ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಯಾನ್‌ಲಾ ಉಂತ್‌ದ್ ತೂಯೆ. ಚೋಕಲೇಟ್‌ದ ಕಾಕಜಿನ್ ಜುಂಬಿನ ತೋರದ ಅನ್, ನೀರ್‌ಗ್ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆ. ನೀರ್‌ದ ಧಾರೆ ಮಿತ್ತ್ ಪೋನಗ ಆಯೆ ತಮಿಳ್‌ಡ್ "ಏರ್" (ಮಿತ್ತ್‌ಮಿತರ್) ಇಂದ್ ಪಂಡೊಂದು ಇತ್ತೆ. ನೀರ್ ತಿರ್ತ್‌ಬನ್ನಗ, "ಉಕ್ಕಾರ್" (ತಿರ್ತ ಕುಲ್ಲು) ಪಂಡೊಂದು ಜೋರು ಮಲ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆ. ಕಾರಂಜಿದ ಮಿತ್ತ್ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರೊನ್ ತೋಜಾಯಿನ ಗತ್ತ್ ಅಯನ ಸ್ವರೊಟ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆತಾನಗ ಕಾವಲ್‌ದಾಯೆ ಲಾಠಿನ್ ನೆಲಕ್ಕ್ ಕುಟ್ಟೊಂದು ಬತ್ತೆ. ಆ ಸಬ್ದ ಕೇಣಿಸಾತ್‌ಗ್ ಮಾತಾ ಜೋಕುಲು ಬಲ್ತೆರ್.

2

ಕಾಶ್ಮೀರದ ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್‌ದ ದಾಲ್ ಸರೋವರ. ಆತಂಕವಾದಿಲು ಹಿಂಸೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತಿನೆಟ್ದ್ ದುಂಬುದ ಕಾಲ. ಹೌಸ್‌ಬೋಟ್‌ಡ್ ಎಂಕ್ಲು ರಾತ್ರೆ ಕಳೆದ್, ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆದ ಪ್ರಶಾಂತ ಸಮಯೊಡು ಶಿಕಾರೊಡು (ಅವು ಸಿನೇಮದ ಪೊಣ್ಣುಲು ಬೇಲೆ ದಾಂತೆ ಪದ ಪಂಡೊಂದ್ ಗಿರ್ಯರೆ ಪೋಯೆರೆ ಉಪ್ಪುನ ಎಲ್ಯ ಓಡ), ಸರೋವರ ತೂವೆರೆ ಪಿದಾಡಿಯ. ನಿಚ್ಚ ಬದುಕ್‌ಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ವಸ್ತುಳೆನ್‌ಲಾ ಬನ್ನ ಬನ್ನದ ಪೂಲೆನ್‌ಲಾ ಮಾರುನ ಓಡೊಲು ಅಲ್ಪಲ್ಪ ತೊವೆರೆ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್. ಸೂರ್ಯ ದೇವೆರ್ ಮೈಂದ್‌ದ ಪಿರವುಡು ನಿಲ್ಕೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಸರೋವರದ ನಡುಟ್ ಉಪ್ಪುನ `ಚಾರ್‌ಚಿನಾರ್' ದ ಮರೊಳೆನ್ ದೂರೊಡ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತ. ಅಪಗ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಓಡೊಡು ಸುಮಾರು ಎಣ್ಮ ವರ್ಷದ ಪೊಣ್ಣುಮಗಳ್ ಒರ್ತಿಯೇ ಎಂಕ್ಲೆನ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತಲ್. ಓಡ ಕೈತಲ್ ಬತ್ತಿ ಜೊಕ್ಕ ಪರತ್ ಪೊದೆಪುಡ್ ಮಿಂಚಿನ ಆ ಬಾಲೆದ ಮೋಣೆದ ಪೊರ್ಲು ತೂಯೆ. ಅಳೆನ ಕೈಟ್ ಮಂಜಲ್ ಬಣ್ಣದ ಒಂಜಿ ಪೂ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಮುಟ್ಟೊಡ್ ತೂಯಿನಾಳ್, `ಶಲಾಂಸಾಬ್' ಪಂಡ್‌ದ್ ಆ ಪೂನ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್

ಕೊರಿಯರೆ ಬತ್ತಲ್. ಎನ ಬುಡೆದಿ ಕೈ ನೀಡ್‌ದ್ ಪುನ್ ದೆತೊನಿಯಲ್, ಬಕ್ಕ "ನಾಮ್ ಕ್ಯಾ ಹೈ? (ಪುದರ್ ದಾನೆ?) ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇನಿಯಲ್. ಐಕ್ ಜವಾಬು ಕೊರಂದೆ ಆ ಬಾಲೆ "ಶಾಬ್, ಪೈಸಾ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಬಲತ್ತ ಕೈ ದುಂಬು ಮಲ್ತಳ್. "ತುಮ್ಹಾರಾ ನಾಮ್ ಕ್ಯಾ ಹೈ ? " ಯಾನ್ ಕೇಂಡೆ. ಜವಾಬು ಇಜ್ಜಿ. "ಸಾಬ್ ಪೈಸಾ" ಆಳ್ ಕುಡಲಾ ಕೇಂಡಳ್. ಎಂಕ್ಲೆನ ಶಿಕಾರದ ಒಟ್ಟುಗ್ ಅಳೆನ ಓಡೊನ್ ತುಲವೊಂದು ಬರೊಂದಿತ್ತಳ್. ಅಳೆನ ಮುಗ್ಧ ಮೋನೆನೇ ತೂಯೆ. ಬಡತನದ ಬೇನೆ ಅಲೆ ಮೋನೆಡ್ ಏತ್ ದಿಂಜಿದುಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜೊಂದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಯಾನ್ ಐನ್ ರೂಪಾಯಿದ ಒಂಜಿ ನೋಟ್‌ನ್ ಅಳೆಗ್ ಕೊರಿಯೆ. ಅಳೆನ ಮೋನೆಡ್ ದಾಲಾ ಬದಲಾವಣೆ ಆಯಿಜಿ. ನೋಟುನ್ ಪತ್ತೊಂದಿನ ಕೈಟೇ ಎಂಕ್ಲೆನ ಓಡೊಸು ನೂಕುದ್, ಅಳೆನ ಓಡೊನು ಪಿರತಿರ್ಗಾಯಳ್. ದೂರ ದೂರ ಪೋವೊಂದಿತ್ತಿನ ಆಳ್ ನನೊಂಜಿ ಪುನ್ ಕೈಟ್ ಪತ್ತಿಸ ತೋಜ್‌ಂಡ್.

3

ಹೈದರಾಬಾದ್‌ದ ಭಾರೀ ಪುದರ್ ಪೋತಿನ ಸಫಾರಿ ಪಾರ್ಕ್ ಕಾಂಡೆದ ಸಮಯ. ರಜೆತ್ತ ದಿನ ಅತ್ತ್. ಆಯಿನೆಡ್ದಾವರ ಜನಮಾನಿ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎನ್ನ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಮೃಗಾಲಯದ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಮಾತಾ ತೋಜಾದ್, ಕಿನ್ನ ರೈಲ್ ನಿಲ್ದಾಣದಡೆಗ್ ಬತ್ತ. ರೈಲ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲೊಡುಂದ್ ಎನ ಮಗೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಲ್ತೆ. ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಜನ ಇತ್ತ್‌ಜೆರ್‌ಡ ರೈಲು ಬುಡುಪುಜೆರ್. ಸುಮಾರು ಪತ್ತ್ ಪದ್ರಾಡ್ ವರ್ಷದ ನಾಲ್ ಜೋಕುಲು ಆಸೆದ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ರೈಲ್‌ಲಾ, ರೈಲ್‌ದ ಡಬ್ಬೊಲೆನ್‌ಲಾ ತೂವೊಂದು, ದಾದವೋ ಪಾತೆರೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಪದಿನೈನ್ ರುಪಾಯಿ ಕೊರುಂಡ ಒಂಜಿ ಸುತ್ತು ರೈಲು ಬುಡೋಲಿ ಪಂಡೆ ರೈಲ್‌ದ ಟೇಸನ್ ಮಾಸ್ತರ್. ಕಾಸ್ ಕೊರ್‌ದು, ಯಾನ್, ಎನ ಬುಡೆದಿ ಬಕ್ಕ ರಡ್ಡ್ ಜೋಕುಲು ರೈಲು ಮಿತರಿಯ. ಎಂಕ್ಲೆನೇ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿನ ನಾಲ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ರೈಲ್‌ದ ಬಕ್ಕೊಂಜಿ ಡಬ್ಬ ಮಿತರಿಯೆರೆ ಪಂಡೆ. ರೈಲ್ ಬಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಂಡಿಡ್ದ್ ಪಿದಾಯಿ ಮೋನೆ ಪಾಡ್‌ದ್ ಮಜಾ ಮಲ್ತೊಂದ್ ಇತ್ತೆರ್ ಆ ಜೋಕುಲು. ಎನ ಮಗಡ್ದ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ಕುಸಿಟ್ ಅಕ್ಲ್ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜ್‌ಂಡ್.

ರೈಲ್ ಸುತ್ತ ತಿರ್‌ಗ್‌ದ್ ಉಂತ್‌ಂಡ್. ತಿರ್ತ್ ಜತ್ತಿನ ನಾಲ್ವೆರ್‌ಲಾ ಎಂಕ್ಲೆನೇ ತೊವೊಂದ್ ಉಂತಿಯೆರ್. ಯಾನ್ ಹಿಂದಿಡ್, "ನಿಕ್ಲೆನ ಪುದರ್ ದಾನೆ?" ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇಂಡೆ. ಅಕ್ಲೆನ ಪೈಕಿ ಒರಿ ಮಾತೆರ್ನ ಪುದರ್ ಪಂಡೆ. "ನಿಕ್ಲು ಒಲ್ತು ಬತ್ತಿನಕ್ಲು?" ಕೇಂಡೆ. "ಎಂಕ್ಲು ಚಿಕ್ಕಡ ಪಲ್ಲಿಡ್ದ್ ನಡತ್ತ್‌ದೇ ಬತ್ತಿನಕ್ಲು. ಬಸ್ಸ್‌ಗ್ ಎಂಕ್ಲೆಡ ಕಾಸ್ ಇಜ್ಜಿ" ಪಂಡೆ. ನನೊರಿ ಮೆಲ್ಲೊಡ್, "ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಪಿರ ಪೋಯೆರೆ ಬಸ್ಸ್‌ಗ್ ಕಾಸ್ ಕೊರ್ಲೆ "ಪಂಡೆ. ಅಯನ ಸ್ವರೊಟ್ಟು ಸತ್ಯದ ಗಂಧ ಇತ್ತ್‌ಜಿ.

4

ಬೆಂಗಳೂರ್‌ದ ಒಂಜಿ ಏರ್‌ಕಂಡಿಷನ್‌ಡ್ ಹೋಟೇಲು. ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣೊಡ್ದು ಸೀದಾ ಒರಿ ದೋಸ್ತಿನ ಒಟ್ಟುಗ್ ಚಾ ಪರಿಯೆರೆ ಪೋದಿತ್ತೆ. ತಿನಸ್‌ಗ್ ಓರ್ಡರ್ ಮಲ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ, ಎಂಕ್ಲೆ ಎದುರುಡ್ ಆಪಗನೇ ಗಿರಾಕಿಲು ಖಾಲಿ ಮಲ್ತ್ ಪೋತಿನ ಮೇಜಿನ್ ತೂಯೆ. ಅಯಿಟ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸೈಜ್‌ದ ಪ್ಲೇಟುಲು ಜಿಂಜಿ ಪೋದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪೋತಿ ಗಿರಾಕಿಲು ಬಂಜಿ ನಿಲ್ಕೆ ತಿಂದ್‌ದ್ ಪೋದುಪೊಡು.

ಅಕ್ಲು ಭಕ್ಷೀಸ್ ಕೊರ್ತಿನ ಪತ್ತ್ ರೂಪಾಯಿದ ನೋಟು ಮೇಜಿದ ಬರಿಟ್ಟ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಒಂಜಿ ಸರ್ವಂಟ್ ಆನ್, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಾಲ್ದಿನ್ ಪತೊಂದು, ಮೇಜಿಡ್ ಇತ್ತಿನ ಪ್ಲೇಟುಲೆನ್ ಬಾಲ್ದಿಗ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆ. ಅಯನ ಕೈ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದ್ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ, ಕಣ್ಣ್ ರೂಪಾಯಿ ನೋಟ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಆಯೆ ಪಾಡ್ದ್‌ನ ಯುನಿಫಾರ್ಮ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಚಂಡಿಯಾದ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಮಾತಾ ಪ್ಲೇಟ್ ದೆತ್ತಿ ಬಕ್ಕ ಮೇಜಿನ್ ಚಂಡಿಕುಂಟ್‌ಡ್ ಒರಸ್ಸಿಯೆ. ನೋಟು ಇತ್ತಿನ `ಸ್ಪಾಂಜ್'ದ ಕಿಸ್ಯೆಪ್ಲೇಟ್‌ನ್ ಕೈಟ್ ಮುಟ್ಟುಜೆ.

"ಭಕ್ಷೀಸ್‌ಡ್ ನಿಕ್ಕ್ ಪಾಲು ಉಂಡಾ?" ಕನ್ನಡೊಡು ಯಾನ್ ಕೇಂಡೆ. ಪಕ್ಕನೆ ಪೋಡಿ ಪೋಯಿನ ಹುಡುಗೆ ಜವಾಬು ಕೊರಿಜೆ. ದಿಸ್ನದ ಬಾಲ್ದಿನ್ ಬಂಗೊಡು ದೆತ್ತೊಂದು ಪೋಯೆರೆ ಪಿದಡಿಯೆ. ವಿಮಾನೊಡು ಗಗನ ಸಖಿ ಕೊರ್ತಿನ ಚಾಕಲೇಟ್‌ನ್ ಎನ ಕಿಸೆಡ್ಡ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಅಯೆಗ್ ಕೊರಿಯೆರೆ ತೋಜಾಯೆ. ಒರನೇ ದೆತೊನಿಯರೆ ಧೈರ್ಯ ಬರಂದೆ, ಆಯೆ ಎನನೇ ತೂಪೆ. `ದೆತ್ತೊನ್' ಪಂಡೆ. ದುಂಬು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅವೆನ್ ದೆತ್ತೊಂಡ್, ಕಿಸೆಗ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಆಯೆ ಬಾಲ್ದಿದ ಒಟ್ಟುಗ್ ಕಿಚನ್ ದುಲಾಯಿ ಪೋಯೆ.

5

ಭಾರೀ ಕಾರ್ಣಿಕದ ಗಣಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬರಿಟ್ಟ್‌ಕಾರ್‌ಡ್ಡ್ ಜಪ್ಪುನಗ ಪೂಜೆ ಆಪಿನ ಕೇಂಡ್‌ಂಡ್. ಗಂಟೆಲೆನ ಸಬ್ದಲಾ ಕೇಂಡ್‌ಂಡ್. ಕಾರ್‌ದ ಬಾಕಿಲ್ ದೆಪ್ಪುನೆಟ್ಟ್ ದುಂಬೇ, ಲಾಟರಿ ಟಿಕೇಟ್‌ಲೆನ್ ಕೈಟ್ ಪತ್ತೊಂದಿನ ಒರಿ ಎಲ್ಯಹುಡುಗೆ ಎನ್ನ ಮೋನೆಗ್ ಅವೆನ್ ಅಡ್ಡ ಪತ್ತಿಯೆ. "ಸಾರ್, ಎಲ್ಲೆ ಡ್ರಾ ಸಾರ್. ಇರೆಗ್‌ಇನ್ ಲಕ್ಷ ಖಂಡಿತ ತಿಕ್ಕುಂಡು ಸಾರ್, ದೆತ್ತೊನುಲೆ ಸಾರ್ " ಪಂಡ್‌ದ್ ಒತ್ತಾಯ ಮಲ್ತೆ. "ಬೊರ್ಚಪ್ಪ, ಈ ಪೋ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಂಕ್ಲು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಉಲಯಿ ಪೋಯ.

ಪೂಜೆ ಮುಗಿತ್ತ್ ಪಿದಯಿ ಬನ್ನಗ ಅವೇ ಹುಡುಗೆ ಎನ ಕೈತಲೇ ಬತ್ತೆ. "ಇತ್ತೆ ದೆತೋನುಲೆ ಸಾರ್, ಇರೆಗ್ 5 ಲಕ್ಷ ಗ್ಯಾರಂಟಿ.....ಸಾರ್, ಸಾರ್ ಎಂಕ್ ಕಾಂಡೆಡ್ದಿಂಚ ಬೋನಿ ಆತಿಜಿ. ಎನ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಉಸಾರ್ ಇಜ್ಜಿ. ರಡ್ಡ್ ಟಿಕೇಟ್ ದೆತೊನುಲೆ ಸಾರ್". ಅಯನ ಒತ್ತಾಯೊಡು ಎಂಕ್ ಕರಕರಿ ಆಂಡಲಾ, ಅವೆನ್ ತೋಜಾವಂದೆ, "ಬೊರ್ಚಪ್ಪ, ಈ ಪೋಲ" ಪಂಡೆ. "ಇರೆಗ್ ಪುಣ್ಯ ಬರ್ಪುಂಡು. ಲಾಟರಿ ಲಕ್ಕುಂಡು ರಡ್ಡ್ ಟಿಕೇಟ್ ದೆತೊನುಲೆ ಸಾರ್", ಅಯನ ಮಗ್ರಾನ ಒತ್ತಾಯ. "ಬೊಡ್ಚಿ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಯಾನ್ ಕಾರ್ ಮಿತರಿಯೆ. ಕಾರ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಆನಗ ಪಿರ ತೂಯೆ. ಆ ಹುಡುಗೆ ಕಾರ್‌ಗ್ ಕೈ ತೋಜಾದ್ ಮಸ್ಕಿರಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆ, "ಪೋಲೆಯೆ, ಜಾರ್‌ಲೆ, ಲಾಟರಿದ ಯೋಗಿತೆ ಇಜ್ಜಾಂದಿ ನಕ್ಲೆಗ್ ಟಿಕೇಟ್ ಬೊರ್ಚಿಗೆ .....ಪೋಲೆ".

6

ತಮಿಳುನಾಡ್‌ದ ಶಿವಕಾಶಿದ ತೂತಪೆಟಿಕೆ ಮಲ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ. ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಭಾರಿ ಮರ್ಯಾದೆಡ್ ಎದುಕೊನ್‌ದ್, ಕಾರ್ಖಾನೆದ ಧನಿ, ತೂತಪೆಟಿಕೆ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮೊನು ಮಾತಾ ತೂಪಾಯೆರ್. ಸುಮಾರು 50 ಎಲ್ಯ ಎಲ್ಯ ಜೋಕುಲು ನೆಲೊಟ್ಟು ಕುಲ್ಲುದ್ ತೂತಕಡ್ಡಿನ್ ತಯಾರ್

ಮಲ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಅಕ್ಲೆಡ್, ಕೆಲವೆರ್ ಬಜೀ ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯದಕ್ಲು, ಬಾಕಿದಕ್ಲು ಪದಿನೈನ್ ವರ್ಸೊಡ್ದ್ ತಿರ್ತ್‌ದಕ್ಲೇ. ಎಚ್ಚಿನಕ್ಲು ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು. ಕೆಲವೆರ್ ರವಕೆದ ಮಿತ್ತ್ ತುಂಡು ಸೀರೆನ್ ಪೊದ್ದ್‌ದು ಇತ್ತೆರ್. "ಅಕ್ಲು ಪ್ರಾಯೊಗ್ ಬೈದಿನಕ್ಲೆ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಧನಿಕುಲೇ ತುಂಡು ಸೀರೆ ತುತ್ತೆರೆ ಪನ್ಪೆರ್" ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ ಒಟ್ಟುು ಇತ್ತಿನ ಎನ ದೋಸ್ತಿ ಮೆಲ್ಲಕೆಬಿಡ್ ಪಂಡೆರ್. ಎಲ್ಯ ಜೋಕುಲೆನ ಕೈತ ಬಿರೆಲುಲು ಮಿಷನ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ಭಾರೀ ಜೋರ್‌ಡ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದ್ ಇತ್ತ್. ಏರ್ಲಾ ಪಾತೆರುಜೆರ್. ಅಕ್ಲೆ ಮೋನೆಡ್ ಕಳೆ ಇಜ್ಜಿ.

ಧನಿನ ಕೇಬಿನ್‌ಡ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ತಮ್ಮನ ಆಂಡ್. ಗೋಡೆದ ಮಿತ್ತ್‌ಮಾತ ದೇವರೆ ಪೋಟೊತ್ತ ಸಾಲ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಊದುಬತ್ತಿಲು ಅಲೊಂದ್ ಇತ್ತ್. ಪಿದಾಯಿಡ್ ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುಲೆನ ವಾಸನೆ ಇತ್ತ್ಂಡ, ಕೋಣೆದುಲಾಯಿ ಊದುಬತ್ತಿದ ಪರಿಮಳ ಬರೊಂದ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಪಿದಾಡ್‌ದ್ ಬನ್ನಗ ಪಕ್ಕನೆ ಬರಿತ್ತ ಕೋಣೆದಂಚಿ ಎನ ದಿಷ್ಟಿ ಬೂರುಂಡ್. ಅವುಲು ಕೋಣೆದುಲಾಯಿ ಕೆಲವು ಪುರು ಬಾಲೆಲೇನ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಬಾಕಿಲ್ ಬಂದ್ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್.

7

ಒರಿಸ್ಸಾದ ಕವಿಸೂರ್ಯ ನಗರದ ಅನಾಥಾಲಯ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಪೊರ್ತು ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಒತ್ತಾಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅನಾಥಾಲಯಗ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋದಿತ್ತೆರ್. ಕಾರ್‌ಡ್ ಜಪ್ಪುನಗ, ಸುಮಾರು ಮುಪ್ಪ ಆನ್ ಜೋಕುಲು ಖಾಕಿದ ಅಂಗಿ ಇಜಾರ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಉಂತುದಿನೇನ್ ತೂಯೆ. ನಾಲ್ ಜೋಕುಲ್ ಬ್ಯಾಂಡ್ ವಾದ್ಯ ಬಾರಿಸೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಜೋಕ್ಲೆನ ಲೀಡರ್ ದುಂಬು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಯಾನ್ ಗೌರವ ರಕ್ಷೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ನಟ್ಟ್ಯೆ. ಯಾನ್ ಅಯನ ಒಟ್ಟುಗ್ ಒಕ್ಕರ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ನಡತ್ತೆ. ಎನ ಮನಸ್ಸ್ ಕಳಿಂಗ ಯುದ್ಧದ ಮಾರಣ ಹೋಮದ ಪರಿಣಾಮೊನು ನೆನೆಪು ಮಲ್ತ್ಂಡ್. ಆನಿಯೇ ಕಾಂಡೆ ಎಂಕ್ಲು ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಅಶೋಕನ ಭೂಮಿದಾಸೆಗ್ ಕಳಿಂಗದ ಜನೊಕ್ಲು ಬಲಿಯಾತಿನ ರಣ ಭೂಮಿನ್ ತೂದ್ ಬೈದಿತ್ತ್. ಏತೋ ಸಾವಿರ ಜನೊಕ್ಲು ಅನಾಥೆರಾದ್ ಏತೋ ಪೊಂಜೊವುಲು ವಿಧವೆಯೆರ್ ಆತಿನೆನ್ ನೆನಪುನಗ ದುಃಖ ಆಂಡ್. ಲಡಾಯಿಡ್ ಸೈತಿನಕ್ಲೆನ ಜೋಕುಲೆ ಬಾಳ್‌ಗ್ ಏರ್ ಸಾದಿ ತೋಜಾವೆರ್?

ಅನಾಥಾಶ್ರಮೊನು ತೂದು, ವಿಸಿಟರ್ಸ್ ಬೂಕುಡು ಎನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊನು ಬರೆದ್ ಪಿರ ಬನ್ನಗ ಜೋಕುಲೆ ಲೀಡರ್‌ನ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಕೇನಿಯೆ, "ಈ ದುಂಬಗ್ ದಾನೆ ಆಯೆರೆ ಬಯಸುವ? ದಾಲ ಸಂಕೋಚ ದಾಂತೆ ಆಯೆ ಪಂಡೆ, "ಯಾನ್ ಮಿಲಿಟರಿಗ್ ಸೇರುವೆ".

8

ನೀಲಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆದ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಚಹಾ ತೋಟ. ಪಚ್ಚೆ ಪೊರ್ಲುದ ತೋಟದ ಮೂಲೆಡ್ ಜೇಲೆದಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಸಾಲ್ ಪೊಸತಾದ್ ಕಟ್ಟ್‌ದಿನ ಇಲ್ಲುಲು ತೋಟದ ಸುಪರ್‌ವೈಸರ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ಒಟ್ಟುಗ್ ಇತ್ತ್‌ದ್, ತೋಟದ ಬೊಕ್ಕ ಕಾರ್ಖಾನೆದ ಕೂಲಿದಕ್ಲೆಗ್ ಕಂಪೆನಿ ಕೊರ್ಪಿನ ಸೌಕರ್ಯದ

ಮಾಯಿತಿ ಕೊರೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲದ ಉಲಯಿ ಪೋಯ. ಇಲ್ಲ್ ಎಲ್ಯ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಚೊಕ್ಕವಾದ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಎಲ್ಯ ಪಾಯಿಖಾನೆಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. "ಈ ಜನೊಕ್ಲು ಇಲ್ಲದ ಉಲಯಿದ ಪಾಯಿಖಾನೆಗ್ ಪೋಪಿನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಅವುಲು ತೂಲೆ ಕನಕ್ ದಿಂಜಾದೇರ್". ಸೂಪರ್‌ವೈಸರ್ ಪಂಡೆರ್.

ಕೋಣೆದ ಮೂಲೆಡ್ ಒರಿ ಆನ್ ನೆಲಟ್ಟ್ ಕುಲ್ಲುದು ಓದೊಂದು ಇತ್ತೆ. ಆಯೆ ಓದುನೆಟ್ಟೇ ಮುರುಕುದ್ ಇತ್ತೆ. ಎನ ಒಟ್ಟು ಇತ್ತಿನ ಪತ್ರಕರ್ತೆರ್ ತಮಿಳುಡ್ ಆ ಆನನ ಪುದರ್ ಕೇಂಡೆರ್. ಬೂಕುಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ತರೆ ದೆರ್ತಿನ ಆಯೆ "My Name is Velu " ಪಂಡ್‌ದ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಧೈರ್ಯೊಡ್ ಪಂಡೆ. ಅಯನ ಜವಾಬುದ ಮರ್ಜಿ ತೂದು ಖುಷಿಯಾಯಿನ ಎನ ಮಿತ್ರೆರ್ ಅಯನ ಸಾಲೆದ ವಿಷಯ ಕೇಂಡೆರ್. ಆಜನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್ ಕಲ್ಪುಸ ವೇಲು, ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್ ಫಸ್ಟ್ ಪಂಡ್‌ದ್, ಬೊಕ್ಕ ಅಯಗ್ ನೂದೆಟ್ಟ್ ಎನ್ನ ಮಾರ್ಕ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆರೀಂಡ್. ಅಯಗ್ ತನ ಪರ್ಸ್‌ಡ್ದ್ ನೂದೆತ್ತ ನೋಟುನ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರಿಯೆರೆ ಪೋಯೆರ್. ಅವೆನ್ ದೆತೊನಿಯೆರೆ ಆನ್ ಲಕ್ಕರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತೆ. ಅಪಗ ಪೋಲಿಯೋ ಸೀಕ್‌ದ ಅಯನ ಮೋಂಟ್ ಕಾರ್‌ನ್ ತೂಯೆ.

9

ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರ್ಗದ ಒಂಜಿ ರೈಲ್ವೇ ಕ್ರಾಸಿಂಗ್. ಗೇಟ್ ಬಂದ್ ಆದಿತ್ತಿನೇಟ್ಲಾವರೆ ಮೋಟಾರುಲು ಸಾಲಾದ್ ಉಂತುದು ಇತ್ತ. ಎಂಕ್ಲೆನ ಕಾರ್‌ಲಾ ಉಂತುಂಡ್. ರೈಲು ಬರಿಯೆರೆ ನನಲಾ ಪೊರ್ತು ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಕಾರ್‌ಡ್ದ್ ಜತ್ತಿನ ಎಂಕ್ಲು ಸಮಯ ಕಳೆವೆರೆ ಬೋಡಾದ್ ಮಾರ್ಗ ಬರೀಟ್ ಇತ್ತಿನ ತಾರಿದ ಮಡಲ್ ಮುಚ್ಚಿದಿನ ಎಲ್ಯ ಎಲ್ಯ ಚಹಾದ ಅಂಗಡಿಲೆನ್ ತೂಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತ. ಲೋರಿ ಡ್ರೈವರ್‌ನಕ್ಲು ಬೊಕ್ಕ ಬಸ್ಸ್‌ಡ್ ಪೋಪಿನ ಜನ ಚಹಾದ ಅಂಗಡಿಳೆಡ್ ಕುಲ್ಲುದ್ ಇತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ಅಂಗಡಿಡ್ ಏರ್ಲಾ ಗಿರಾಕಿಲು ಇತ್ತ್‌ಜೆರ್. ಎಂಕ್ಲು ಆ ಅಂಗಡಿಗ್ ಪೊಗ್ಗಿಯ ಅವುಲು ಒಂಜಿ ಕಿನ್ಯ ಬೆಂಚಿ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಯಾನ್ ಕುಲ್ಲಿಯೆ. ಎನ ದೋಸ್ತಿ, "ದೋಚಾಯ್" ಇಂದ್ ಪಂಡೆರ್.

ಬೂಕು ಓದೊಂದು ಇತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಪೊಣ್ಣು, ಅವೆನ್ ಮಡ್ತ್‌ದ್ ದೀದ್, ಅಲೊಂದ್ ಇತ್ತಿನ ಸ್ಟೌತ ಮಿತ್ತ್ ಇತ್ತಿನ ಅಲ್ಯುಮಿನಿಯಮ್ ಬಾಜನೊಡ್ದು, ರಡ್ಡ್ ಗ್ಲಾಸ್‌ಲೇಗ್, ಒಂಜಿ ಲೋಟೆಡ್ದ್ ಚಹಾತ ನೀರ್ ಪಾಡಿಯಲ್. ಪೇರ್ ಬಕ್ಕ ಸಕ್ಕರೆ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರಿಯಲ್. ಬಕ್ಕತಾನ್ ಓದೊಂದು ಕುಲ್ಡಿನ ಜಾಗ್‌ಡ್ ಓದಿಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತಲ್. ಎನ ಒಟ್ಟು ಇತ್ತಿನಾರ್ ತೆಲುಗುಡು ಅಳೆನ ಪುದರ್ ಕೇಂಡೆರ್. ಆಲ್ ಜವಾಬು ಕೊರಂದೆ ಬೂಕ್‌ನೇ ತೂವೊಂದು ಇತ್ತಲ್. ಸುಮಾರು ಪದ್ರಾಡ್ ವರ್ಸದ ಪೊಣ್ಣು ಮಗಲ್. ಎಚ್ಚ ಪೊರ್ಲು ಅತ್ತಾಂಡಲಾ ಲಕ್ಷಣ ಆದ್ ಇತ್ತಲ್. "ಅಲೆನ ಪುದರ್ ಕಲ್ಯಾಣಿ. ಓದಿಯೆರೆ ಅಲೆಗ್ ಭಾರೀ ಆಸೆ. ಸಾಲೆ ನಾಲ್ ಮೈಲ್ ದೂರ ಉಂಡು. ಎಂಕ್ ಸೌಖ್ಯ ಇಜ್ಜಾಂದಿನೆಟ್ಟ್ ಆಲ್ ಇತ್ತೆ ಮೂಲು ಉಲ್ಲಲ್. ಅಲೆಗ್ ಬಾಯಿ ಬರ್ಪುಜಿ", ಪಜೆಟ್ಟ್ ಕಂಬಳಿ ಪೊತ್ತೋನ್‌ದ್ ಜೈದಿನ ಅಲೆನ ಅಪ್ಪೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆಮ್ಮ ಲಪ್ಪಿಯಲ್. ಪಿದಾಯಿ ಬನ್ನಗ ಎನ ಕಿಸೆಟ್ ಇತ್ತಿನ Ball Pen ಆ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಕೊರಿಯೆ.

ಪೊಸಬಾರ ತಂಬಿಲ

■ ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ

ಐನ್ ಪಾಲೆ ಪಿಂಗಾರ ಪತೊಂದತ್ತಾ?...

ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಜ್ಜೆಯಿ ಸರ್ಕೆ ಉಂಡತ್ತಾ?...

ಇಂದಾ ಆ ಲಾಂಟಂದ ಬೊಲ್ಪೊಂತೆ ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ಪು ತುಕ್ರಾ....

ಕುಟ್ಯೇ, ದುಂಪೋ...ಪಾರ್, ತೊಡಮೆದ ಉರೊಲುಗೆಪ್ಪು...

ಇಂಪವೇ, ಪೊಂಜೊವು ನನ ಎಂಕುಲು ಪಿರ ಪಿಜಿರ್ದ್ ಊರು ಒಣಸ್‌ಗ್ ಬನ್ನೇಟ್ಟ ನಿರ್ದೆರ್ನತ್ತ್, ನಡೀರ್‌ಡ್ಡ್ ದುಂಬು ಒಣಸ್‌ಗ್ ತಯಾರಾವೊಡು...ಕೇಂಡಾ...?

ಇಂದಯಾ, ಬೆಟ್ರಿ ಪತೊಂದಿನಿ ಏರವು ಕಿಟ್ಟೆನಾ?...

ಪೋಲೆಯಾ, ಕಾರೊಂತೆ ಬೀಸ ಪಾಡ್ಲೆ. ನಿಕುಲು ನಲ್ಪೆರ್ ದುಂಪೋದು ಗುತ್ತುಗು ಸಾಯಿತ್ತಿ ಮಾತ ಮುಟ್ಟಾಲೆ...

ರವ್ಯೇ, ಕಾಸೊಂತೆ ಜೋಕೆಂಬೇ... ಪೋಯ್...ಪೋಯಿ. ಕಡೇಸ್‌ಂಡ್... ಪಾಡಿ ಕಡಪ್ಪರ್ನೇ ಪೊತ್ತುರ್ಕೆಲಾವುಂಡು...

ಏರ್ದೇ, ಈ ನಾಯಿಲೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಕಟ್ ಪಾಡ್ಲೇ...

ಶಿಮ್ಮಾ, ಕೋರ್ಲೆನ ರೆಂಕೆ ಪತೊನ್ ರೆಂಕೆ... ಅಂಚ...

ಕಾರ್ ಗಟ್ಟಿಡ್ ಕಟ್ಟಿತ್ತಾ?...

ವ್ಯಬ್ಬ ಕತ್ತಲೆನೇ... ಇಂದಯಾ, ಬೊಲ್ಪುದಾಯೆ ಒಂತೆ ಪಿರವುಂತುಲಾ... ಇಂದಾ, ಆ ಪುಣಿಟೇ ಉಂತೋನು...ಆಂ, ಅಕುಲು ದುಂಬೊತ್ತ್‌ಡ್... ಇಂದಯಾ, ಪುಣಿತ್ತ ಕೆಯ್ ದೊಂಕಡೆ ಎಂಚಿನವು ಅಗರ್ದ ಮೇಲ್ಡ್... ಪುಚ್ಚೆನಾ... `ಮ್ಯಾಂವ್'...

`ಪ್ಪುಚೆನೆ...'

ಬಗ್ಗ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಕಲ್ಲ್ ಪೆಜ್ಜಿಯೆ ದಾದು ಪುಜಾರಿ, ಪುಚ್ಚೆ ಅಗರ್ದ ಆ ಕೋಡಿಗ್ ಪಿಡ್ಡ ಪಾಂಡ್.. ಕಂಡದ ಕಟ್ಟಪುಣಿ ಕಡತ್ತ್‌ದ್ ಅಕುಲು ಪಾಡಿದ ತಾದಿ ಪತ್ತೆರ್

❖ ❖

ಒರ್ಸಾದಿ ಪೋದು ಕಾಲಾದಿ ಬನ್ನಗ ಕಾಲಾದಿ ಪೋದು ಒರ್ಸಾದಿ ಬನ್ನಗ ಕೋಲ ಬಲಿ ಆಂಡ್, ಬಿರಿತಂಬಿಲ ಆಂಡ್... ಎಂಚಿ ಮರ್ಯಾಲ! ಕಣ್ಣ್ಯೊಡು ದೊರ್ತಿನಿ ಪಣೆಯತ್ತ್, ಬಾಣನೇ ಬಿರಿಂಡ್!... ಒಡ್ಕನೇ ದಾಂತಿ ಬರ್ಸ... ನೀರ್ ಎರ್ಕಿನಿ ತುದೆತೋಡ್ದ್ ಮಾತ್ರತ್ತ್, ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ್... ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ ಕಿದೆ ಕೈಕಂಜಿ ಮಾತ ಬೊಲ್ಲೊಡು ಪೋಂಡು... ಇನಿ ಮುಟ್ಟ ತೂದ್‌ಕೇನಂದಿ ಬೊಲ್ಲೊಗು... ಊರು ಮರಕಟ್‌ದ್ ಪೋಂಡು..., ದೆಯಿವ ಮುನಿಂಡಾ- ದೇವೆರಾ?... ಒರನಾ...ಇರ್ವೊಲಾ...ನಡ್ಪಾಯಿ ಕಂಡೊಲೆ ನೇಜಿದ ಪತ್ತ್ ಪತ್ತ್... ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ದಿಂಚಿ ಸೀಂಟ್‌ದ್ ಬೊಲ್ಲೊಡು ಪೋಂಡು. ಉಪ್ಪ ಮುಟ್ಟ ಬದ್ಕೊಡೇ, ಸೊಸಯ್ಪಿದ ಬಿತ್ತ್ ಕಂತ್ ಬಿತ್ಯೆರ್... ಕೆಯ್ ಪಾಯಾಂಡ್...

ಗಿರಾಮ ದೈವೊಗಿನಿ ಪೊಸಬಾರ ತಂಬಿಲ!

ತಿರ್ತಲ್ಲ ದಾದುಪುಜಾರಿಗ್ ತುಂಬಾಯಿಂಚಿ ಪುದೆ...

ದೆಯಿವದ ಸೇವೆ, ಆಪುಜಿಂದಾಪುಜಿ. ಊರುಗು ಎಲ್ಕೆ ಆಂಡ್. ಗಿರಾಮ ಕೂಡ್‌ಕಟ್ಟ್... ಸಬೆ ಸರ್ವೆರ್ ಗುರ್ಕಾರ್ಲು ದೆಯ್ಪದ ಚಾವಡಿಡ್ ಮಲ್ತಿಂಚಿ ಕಟ್ಟ್... ಸಂಕ್ರಾಂದಿ... ಸಾಣದ ಬಾಕಿಲರತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಒರ್ಸೊಗೊರಿಯಾಗ್ ಪೊಸಬಾರ ತಂಬಿಲ...

ಎಣ್ಣೆ, ತಾರಾಯಿ, ಬೊಂಡ, ಪೊದ್ದೊಲ್, ಬಜಿಲ್ ಬೆಲ್ಲ ಪಣಿಯಾರ್ದ ಕೊಡಿಯಿರೆತ್ತ ಕಟ್ಟ್... ಒಂಜಾ ರಡ್ಡಾ...?

ಬಯ್ಯಡೊರ ಪೋದು ಸಾಣೊಡು ದೀದ್ ಬತ್ತಾತ್‌ಂಡ್

ತಿರ್ತಲ್ಲಗ್ ಪೊಸಬಾರ ತಂಬಿಲ್ದ ಮರ್ಯಾದಿ ಪಬೊರ್ಡ್ದು ಮಲ್ಲ ಪರ್ಬ !...

ಕುಟುಮ ಸಂತೇಸಿ, ಪೊದ್ದೆರಿಸ್ಪೆರ್ ಸೇರ್ವೆರ್ ಆಂಜೊವು ಪೇಂಟೆಗ್ ಪೋತೆರ್. ಪೊಂಜೊವು ಅಟಿಲ್ದಟ್ಟಣೆಡುಲ್ಲೆರ್.

ಪೊರ್ತು ಕಂತ್‌ದ್ ರಡ್ದ್ ಗಲಿಗೆ ಆನಗ ಜನ ಲೆತೊಂದು ಗುತ್ತುಗು ಪಿದಾಡ್ಡೆ ದಾದು ಪುಜಾರಿ ದೆಯಿವದ ಬಂಡಾರ ಉಪ್ಪುನು ಗುತ್ತುದಿಲ್ಲಡ್.

❖ ❖

ಗುತ್ತಿನಾರ್ ಐತ ಆದ್ ಕುರ್ಸುಡು ಕುಲ್ದೆರ್. ಚಾವಡಿಡ್ ಪಜೆ ಪಾಡ್ದ್‌ಂಡ್. ಗಿರಾಮ ಕೂಡುಕಟ್ಟ್‌ದ ಒರ್ಯೊರ್ಯೆ ಬತ್ತ್ ಕಲಕೂಡೊಂದುಲ್ಲೆರ್... ಜಾಲಮುಲ್ಲೆಡ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಸೇರ್ದ್ ಪಿಸ್‌ಪಿಸ್‌ನ್ಪೆರ್. ಇನಿತ್ತ ದರ್ಸನೊಡು ಚಡ್ತೆ! ಮುಂಚವುಡು...ಪಜೆಟ್ಟ್...ಜಾಲ್ದ ಪಡಿಮುಂಚವುಡ್ದು ಓದ್ಯೆಸೆರ್ಗರನಕುಲು ಬತ್ತ್‌ದಾಂಡ್. ದರ್ಸಂದ ಪೊಸಪಾತ್ರಿ ರಾಮೆಲಾ ಬತ್ತೆ. ಗಿರಾಮುದ ಅಪಿಲ್ಲ ಗುರ್ಕಾರ್ಲು ಒರ್ಯ್ಯೊರ್ಯೆ ಬತ್ತೆರ್.

ದೆಯ್ಯದ ನಗ ಪತ್ತುನಕುಲು ಯಾಪಲ್ಲಲೆಕ ಕಡೇಸಾವಂದೆ ಒಯ್ಯಡ್ ಪೇಂಟೆದಂಚಿ ಪೋತಿನಕುಲ್ಲಾ ಬೇಗ ಬತ್ತೇರ್.

ಬಂಡಾರ ಪಿದಾಡ್ರೆ ನನಲಾ ಪೊರ್ತುಂಡು. ಗಂಟೆ ಇರ್ಲ್‌ದ ಪತ್ತಾವು!...ತಾರ್ದಕಟ್ಟೆಡ್ ನೀರುಂಡು. ಬತ್ತಿನಕುಲು ಕಾರ್ ದೆಕೊಂಡೆರ್.

ಕಣ್ಣ್ ಕಿಸಿಂರ್ದ ತೋಜಂದಿ ಕತ್ತಲ್ದ ಕಾಡ್... ಗುತ್ತಿ ದಂಕೊಂದು ಲಾಟಾನ್, ತೂಟೆ ಪಸೊಂದಿ ಪಿಲೆಣ್ಮ ಜನ್ನೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಾಡಿ ದಾಂಟ್‌ದ್, ತುದೆತ್ತ ಪಾಪು ದಾಂಟ್‌ದ್ ಗುತ್ತುದ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ದುಂತಿಯೆ ದಾದುಪುಜಾರಿ...

`ಗುತ್ತಿನಾರೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆ'

`ಏಯ್ರಾ, ದಾದ್ವಾ, ಬಲ... ಅಕುಲು ಮಾತ ಇಂಚಿ ಪಜೆಟ್ ಕುಲ್ಲಡ್... ಇಂದಾ, ಚೆಂಬುಡು ನೀರುಂಡು...' ಗುತ್ತುದ ಮರ್ಯಾದಿ ಮಲ್ಲ...

ಗುತ್ತಿನಾರ್ ಈತ್ ಪಾತೆರ್ದ್ ಓದ್ಯದಾಯನಂಚಿ ತೂಯೆರ್

'ಹೂಂ'

'ಪ್ಪೆ ಪ್ಪೇ...ಪೇಂ....ಡುಂ ಟಟಕ್... ಝುಡ್ಡ್ ಮುಕ್ಕ್ ಝುಡ್ಡ್‌ಮುಕ್ಕು?...

ಓದ್ಯೆ ಆಂಡ್ ಜೋಕುಲು ಕಣ್ಣ್ ಕೆಬಿ ಅರತ್ತ...

❖ ❖

ಮಿತ್ತ್ ಸಾನೊಡು ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ದೆಯಿವದ ಮಣೆ ಮಂಚವು ದೆಕ್‌ದ್ ಸುದ್ದ ಮಲ್ತೆರ್. ಪಣಿಯಾರದ ಅಟ್ಟಣೆ ಆಂಡ್. ದಾಸು ಮೂಲ್ಯೆ ಚರ್ವ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ಸುತ್ತಿಗೆದ ನಿರ್ಬೆ ಆವೊಂದುಂಡು.

ತಂಬಡ್ಡ ನಾರಾಯ್ಣೆ ಮುಕ್ಕಾಲ್ದೆರೆ ಇಲ್ಲಾಡ್ದ್ ತಂಬಡ ತುಂಬೊಂಬತ್ತೆ. ಸಾಂದುಲಯ್ ದಲಿಕ್ಕ್ ಬಿಗಿತ್ತ್ ಕಟ್ಟೆ.

❖ ❖

ಗುತ್ತುದಿಲ್ಲಡ್ ಬಚ್ಚಿರೆಪೂಲ ಬೂಲ್ಯ ಆಂಡ್. ಓದ್ಯದಕಲೆಗ್, ದರ್ಸಂದ ಪುಜಾರಿಗ್, ದೆಯ್ಯದ ಚಾರೆರ್ದಕಲೆಗ್ ಮಜಿರಿ ಬಟ್ಟಾಡಿ ಆಂಡ್. ಆತೊರ್ತುಗು ಬಂಟಗುಂತುನಾಯೆಲಬತ್ತೆ. ಪಾತ್ರಿಲು ಎಣ್ಣೆ ಗೆತೊಂದು ಮಿಯೊಂಬತ್ತೆರ್. ದರ್ಸಂದ ಐತ ಆಯೆರ್. ಬಂಡಾರದ ಕೊಟ್ಯಡ್ ಬೊಲ್ಪು ಪೊತ್ತಾಂಡ್. ತುಡರ್ ತೋಜಾಂಡ್ ಬೆಡಿ ಕದಿನ ಆಂಡ್, ಓದ್ಯೆ ಆಂಡ್.

ನಗ ಪತ್ತುನಕಲೆ ಕೈಕ್ ಒಂಜೊಂಜೆ ನಗ ಕಂತ್ ಕೊರ್ಯೆ ಪೂಜಾರಿ.

ಬಂಡಾರ ಪಿಡಾಡ್‌ಂಡ್. ಎದುರುಡು ಗ್ಯಾಸ್ ಬತ್ತಿದಾಗ್.. ಬೆತ್ತಡಿ ಓದ್ಯದಕುಲು...ಅಕಲೆ ಬೆತ್ತಡಿ ಮುಗನಗತ್ತಕುಲು, ಗುತ್ತಿನಾರ್, ಮಣಿಕಡ್ನಲೆ ಪತೊಂದಿ ದರ್ಸಂದ ಪಾತ್ರಿ ಬಂಟೆ... ಮಜಲ್, ಬೊಟ್ಟು, ಒರ್ಕು ದಾಂಟೊಂದು ಬಂಡಾರ ಸಾಣೊಗು ಬತ್ತ್ ಮುಟ್‌ಂಡ್.... ನಾಗಸ್ರ, ತಾಸೆದ ಪೆಟ್ಟ್‌ಡ್ ಸಾಣ ಕಣಂಬಂಡ್ಡ್

ಪಾತ್ರಿಗ್...ಮುಕ್ಕಾದ್ದಿಗ್ ಜೀಟಿಗೆದಾಯುಗ್... ದಡಿಮುಟ್ಟು ದರ್ಸನ... ತಂಬಡದಾಯೆ ಕೋಲೊಯ್ತ್ ಪಾಡ್ಯೆ...`ದಡಿಮುಟ್ಟು...'ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಬರೊಂದೇ ಒಂಜೇಜೇ ನಗ ಗೆತೊಂದು ಉಲಯಿ ಮಂಚವುಗು ತಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ನಿಲಟ್ಟ್ ಕಾರ್ ಉಂತೂಜಿ. ಅಕೇರಿಗ್ ಒಂಜಿ ಸುತ್ತು ಬೊಲ್ಪು ತೋಜಾಯೆರಾ ಇಜ್ಜಾ, ದಿಡೀಲ ಮಗ್‌ರ್ಯೆರ್!.....

ಒರತ್ತ ದರ್ಸನ ಪಿರಿಂಡ್

❖ ❖

ತಂಬಿಲೊಗು ತಯಾರಂಡ್. `ಓಮ ದೀಯರಪ್ಪಣೆ ಗೋರ್ಲೆ'... ದರ್ಸಂದ ಪಾತ್ರಿ ರಾಮೆ... ಓಮ ದೀದಾದ್ ದರ್ಸನೊಗುಂತ್ಯೆ. ಗುತ್ತಿನಾರೆನ ಮದಿಪು ಆಂಡ್. ಸರ್ವೆರ್ ಪೂವರಿ ದಕ್ಯೆರ್. ಪಾತ್ರಿನ ಮೆಯ್ಯ್‌ಕ್ ಒಸಯ ಆತ್‌ಜಿ!

ಕುಡ ಪೂವರಿ ಮಾತೆರೆ ಅಂಗ್ಯೆಕ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಗುತ್ತಿನಾರ್ ಬಗ್ತಿಡ್ ಕುಡ ಮದಿಪು ಮಲ್ತೆರ್; ಸುವಾಮಿ ದೈವ ಜಿಮೊದೇ, ಒರ್ಸಾದಿ ಪೋದು ಕಾಲಾದಿ ಬನ್ನಗ ಕಾಲಾದಿ ಪೋದು ಒರ್ಸಾದಿ ಬನ್ನಗ... ಎರಿಯೊಕುಲು ಮಲ್ತಿ ಕಟ್ಟ್ ಪಿರ್ಕಾರ ಗಿರಾಮ ಮಾಗಣೆ ನಿನಕೊಡಿಯಡಿಟ್ ಸೇರ್ದ್ ಪತ್ತೆರ್ ಒಂಜಿ ಬುದ್ದಿಯಾದ್ ಮಲ್ಪುಂಚಿ ಮದಿಪು. ಇನಿ ದೀಯಿ ಏಲ್ಯ, ಕೊಡತಿ ಬೊಂಡ, ಏರಾಯಿ ಗಂದಾದೀಪ, ಒಯ್ಯಾಯಿ ಸುದ್ದಬಂಡಾರೋ, ಬಲಸಿ ಪನಿಯಾರೊಡು ಏಚ್ಚಿಕಮ್ಮಿ ಏರ್‌ಪೇರ್ ದಾನೀಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ, ಬತ್ತಿಂಚಿ ತಪ್ಪುನು ದೈವ ಸಾರ್ಪತ್ತ್‌ದ್ ದೈವ ಮೆಯ್ಯೆಚ್ಚಿ ಬತ್ತ್ ಕಲೆಆದ್ ಸತ್ಯದ ನುಡಿ, ಸಾಯದಗಂದ ಕೊರೊಡುಂದ್ ಗಿರಾಮ ಸರ್ವೆರ್ ಮಲ್ಪುಂಚಿ ಮದಿಪು...ಸ್‌ವಾಮಿ...'

ಮದಿಪು....ಪೂವರಿ ದಕ್ಕ್‌ನಗ ಪಾತ್ರಿನ ಮೆಯ್ಯ್‌ಕ್ ದೈವ ಎಚ್ಚಿಡ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್... ದಡಿಮುಟ್ಟು ದರ್ಸನ ಆಂಡ್. ಕೊಡಿಯಡಿಟ್ ಕೂಡ್ಡಿನಕ್‌ಲೆ ಮೆಯ್ ಕೊಕ್ಕೆರ್ಲಕ ಆರಬಟ `ಓ ವ್...' ಬಂಟನ ಅಬ್ಬರ ಆಂಡ್....

ಬಲಿಸೇವೆ, ತಂಬಿಲ್ದ ರಗ್‌ತಾರ ಸೇವೆ ಆಂಡ್. ಸರ್ವ ಆಯ ಇಲಾಯೊಗು ಕೊಡಿಯಡಿಟ್ ತಯಾರಾಂಡ್.

ತಿಗಲೆಡ್ ಕೊದಂಡಿ ಗುದ್ದಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್

ತಿರ್ತಲ್ಲ ದಾದು ಪುಜಾರಿಗ್

ಗುತ್ತಿನಾರೆ ಮೋನೆಡ್ ಪಸೆಯಿಜ್ಜಿ...

`ನಾಣು ದುಂಬು ಬರಡ್....'

ದೈವದ ನುಡಿಯಾಂಡ್.

ಇಡೀ ಸಬೆತ್ತ ಕಣ್ಣ್ ಮಿತ್ತನ್ನಾಂಡ್....

ಮೋನೆ ಒರ್ದ್‌ಂಡ್.... ಓಲ್ಲೆ ನಾಣು?....

ಪಿದಯಿ ಜಗಲಿದ ಮುಲ್ಲೆಡ್ ಅಪಗನೇ ಬತ್ತ್‌ಕುಲ್ಲಿನ ಆಡ್ಡಕುಂಟು, ಮೆಯ್ಪಲಿ ತರೆತ್ರ ಕೈಟ್ ಕಂಗಣದ ನಾಣು ಎದುರ್ಬತ್ತೆ, ನಡತ್ತಿ ಕತೆ ಊರುಗು ಪೂರ ಗೊತ್ತುಪುನು ಇಂಚ

ನಾಣು ಗಿರಾಮದ್ಯೆವದ ಪಾತ್ರಿ. ಪತ್ತ್ ವರ್ಸೊಡಿಂಚಿ ದರ್ಸನೊಗುಂತುನ ಜಕ್ಕ್‌ಡ್ ಜವಣ್ಯೆ. ಕರಿಒರ್ಸ ಮಾರಿ ಬೊಲ್ಲೊಡ್ದು ತಿಂಗೊಲುಗು ದುಂಬು ಪೊಸ ಮದಿಮ್ಮಯೆ.

ಸುರೂಬೊಲ್ಲ ಏರ್ನಾನಿ ಗುತ್ತಿನಾರೆ ಮಗಲೆನ್ ತೋಡು ದಾಂಟಾನಗ ಆಲೆ ಮೆಯ್ಕ್ ಕಯ್ ಪಾಡ್ಯೆಗೆ !...ಕೆಟ್ ಪೋಯಿ... ಪೋಕಲ ಆಯಗ್.

ಸುದ್ದಿ ತೆರ್ಗ್ ಗುತ್ತಿನಾರ್ ಚಾವಡಿಗ್ ಲೆಪುಡಾದ್ ನೆರ್ಯೆರ್. ನಾಣು ಅಲಂಕ್‌ದ್ ಗುತ್ತಿನಾರ್ನ ಮೋನೆಗ್ ಅಂಬಿದಕ್ಕ್‌ದ್ ಪೆದಂಬ್ ಪಾತೆರ್ಯೆ....`ಯಾನ್ ಏರ್‌ಂದ್ ಎನ್ನಿದಾರ್... ಈ ಗಿರಾಮ ದೈವದ ಪಾತ್ರಿ ಹ್ಹ್ಂ....'

ಮಂದಾನ್ಯೆ ಗುತ್ತಿನಾರ್ ಗ್ರಾಮಕೂಡಾದೆರ್. `ನಾಣುನ್ ಪಾತ್ರಿ ಕೆಲಸೊಡ್ದು ಗೆತ್ತ್ ಪಾಡ್ದೆ, ಆಯಗ್ ಊರಜಲ್ ನುಪ್ಪುನೀರ್ ಕೊರ್ರೆ ಬಲ್ಲಿ ಇಂದೆರ್.

ಗಿರಾಮೊಗು ದೇವೆರ್‌ಲೆಕಂತಿ ಗುತ್ತಿನಾರ್!....

ಬೇಪಾರ್ಸಿ ನಾಣುಗು ಹಾಂಕಾರತ್ತಾ?...ಪೊಸಪೊಣ್ಣನ್ ಆಡ್‌ದ್‌ಲಾ, ಇಂಚಿ ನಾಸಿಗೆಕೆಟ್ಟುಂಚಿ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೆ...ಕೊಟ್ಟೆದಾಂಕರ!...ಪಿರ್ಪಾವೊಡು...ಪಿರ್ಪಾವೊಡೇ...ತಪ್ಪುಕಾಣ್ಗೆ ಪರೀಯ ಕೊರ್ಪಾವೊಡು! ಊರು ಸರ್ಕೆ ಗುರ್ಕಾಲ್ಲುಸ ಸಲ್ಮಂತಾಯೆರ್. ಗೀರಿಕಟ್‌ದಿ ಬರ್ಸದ ಬೊಲ್ಲ....ತಿಂಗೊಲಿಡೀ ಏರಿನವು ಜತ್ತ್‌ಜಿ...

ಪೊಸ ಬಾರ ತಂಬಿಲ್ದಾನಿ ಸಾನೊಡು ತೀರ್ಮಾನಾವೊಡುಂದ್... ಗುತ್ತಿನಾರ್ ತಾಕೀತ್ ಮಲ್ತೆರ್...ರಾಮೆ ಗಿರಾಮದ್ಯೆವದ ಪೊಸ ಪಾತ್ರಿ...

❖ ❖

`ಎಂಚ, ನಾಣು ಮಲ್ತಿ ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪುವತ್ತಾ...ನೀತಿ ಕೆಟ್ಟೀ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ, ದೈವ ದರ್ಸನೊಗು ನನ ಈ ಆವಯು, ಆತೇ ಅತ್ತ್....' `ದೆಯಿವದ ನುಡಿಗ್ ಅಡ್ಡ ಬತ್ತೆ....'ನಾಣು ಪಾತೆರ್ಯೆ.

`ದೆಯಿವದ ಬಾಕಿರಿಗ್ ಯಾನ್ ಬೋಡಾ ಬೊಡ್ಚಾನ್ನಿನೆನ್ ವಾಯನೇ ತೀರ್ವಾನ ಮಲ್ಪಡ್...ಆಂಡ ಬಾಕಿದೆಕ್ಕ್ ಒಂಚೂರು ತರ್ಲೇ.... ಗುಲಾಬಿ ಒಲ್ಲೊಲು, ಇಂಚಿ ಬಲಾ....'

ಎಲ, ಗುಲಾಬಿ! ಈ ಪೊಣ್ಣ್ ದಾಯೆ ಇಡೆ ಬತ್ತೊಲು? ಆಜಲ್ಪ ಗುರ್ಕಾರ್ಲೆಗ್ ತರೆ ಕಿಂಬೊರ್ನೊಡಾಂಡ್.

ಗುಲಾಬಿ ತಿರ್ತಲ್ಲ ದಾದುಪುಜಾರಿನ ಮಗಲ್.

ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟುವೊಲು. ಇರ್ವ ವರ್ಸದ ಜವಂದಿ ಪೊರ್ಲೆದಿ.

ಅಲೆ ಇಲ್ಲಗಿನಿ ಪೊಸ ಬಾರ ತಂಜಿಲ್ಪ ಮರ್ಯಾದಿ!...?....

ಸಾಣದ ಕಡಿ ಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂತಿನ ಗುಲಾಬಿನೊಟ್ಟುಗು ನನೊರ್ತಿ ಪೊಣ್ಣು.... ಗುತ್ತಿನಾರೆ ಮಗಲ್ ಜಲಜ....!

ಸಾಣು ಪಂಡೆ"ದೈವದ ಕೊಡಿಯಡಿಟ್ ನಿಕುಲು ಇತ್ತಿನವೆನ್ ದೆಂಗವಂದೆ ಪನಿ...."

ಗುಲಾಬಿ ಉಂತಿನವ್ಲೇ ದೆಯ್ಯೊಗು ಅಡ್ಡ ಬೂರ್ಯೆಲು :

"ದೆಯಿವಲಾ, ಗಿರಾಮದಕುಲ್ಲಾ ಕೇನೊಡು. ಬೊಲ್ಲದಾನಿ ಗುತ್ತಿನಾರೆ ಮಗೆ ಚಂದ್ರೆಲಾ ಏರಾ ನನೊರಿಲಾ ಎನ ಮೆಯ್ಕ್ ಕೈ ಪಾಡ್ಯೆರ್. ಎಂಕುಲು ಬುಲಿತ್ತ್ ಬೊಬ್ಬೆ ದೀವನಗ ಸಾಣಣ್ಣೆ ಪಾರ್ ಬತ್ತೆರ್. ಚಂದ್ರನ್ನಾ ನನೊರ್ಯನ್ನಾ ತೊರ್ತ್ ಗಿಡತ್ತೆರ್. ಅಕುಲು ಮನ್ಪಾನಿ ಬೇತೆನೇ ಕತೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಊರುಡು ಪಂಡೆರ್...."

ಜಲಜ ಪಾತೆರ್ಯೊಲು "ಗುತ್ತುಗು ಬತ್ತಿತ್ತೀ ಸಾಣಣ್ಣೆ ಎಂಡ ಒಂಜಿದಿನ ದಾದನಾ ಕುಸಾಲ್ ಪಾತೆರ್ನೆಕ್ ಯಾನ್ ತೆಲ್ತೆ. ಪಪ್ಪ ತೂದು ಜೋರು ನೆರ್ಯೆರ್... ಈತೇ, ಬೊಕ್ಕ ದಾಲ ಆತ್‌ಜಿ..."

ದೆಯಿವ ಜೂವಾದಿ ಕಡ್ತಲೆ ಕಣ್ಣ್‌ಮುಚ್ಚಾದ್ `ಹೂಂ'ಕರ್ತೆ... ಮಿತ್ತ ಮಿಲೆರ್ಿಕದಂಚಿ....ಊರೊರ್ವೆ ವೋನೆ ವೋನೆ...ಕಣ್ಣ ಪರ್ತೆನ್ ಕಂತಾಯೆ... ವೋನೆಲೆಡ್‌ಕಣ್ಣಿತ್ತ್‌ಜಿ...

ಓದ್ಯೆ, ತಂಬಡ ದಡಿ ಮುಟ್ಟ್‌ಂಡ್....

ಒಡಿಯೇ ದಾಂತಿ ದರ್ಸನ.... !ಏರೇರಾ ಕುಂಬರ್ಯೆರ್

●

ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊ : ಬತ್ತ್‌ನ ಸಾದಿ - ದುಂಬುದ ಸಾದಿ

■ ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಷಿ.

1

ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊ, ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗ ಭೂಮಿದ ಒಂಜಿ ಕಬರ್. ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊಗು ನೂದು ವರ್ಸೊದ ಇತಿಹಾಸ ಉಂಡು (1887 ಡ್ ಬಾಯಾರು ಸಂಕಯ್ಯ ಭಾಗವತೆರ್ ತುಳು ಪಂಚವಟಿ ಬರೆಯೆರ್. ದೇರಂಬಳ ತ್ಯಾಂಣ್ಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಪಂಚವಟಿ 1932ಡ್, ಬತ್ತ್‌ಂಡ್). ಆಂಡಲಾ, ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ರಂಗ ಪ್ರಯೋಗೊ ಹೆಚ್ಚಾದ್ ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತಿನವು 1950 ಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ. ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಸಂಗ, ಪಂದಿಬೆಟ್ಟು ವೆಂಕಟ್ರಾಯೆರ್ನ `ಕೋಟಿ ಚನ್ನಯ' (1939) ಕನ್ನಡ ಬಾಷೆಡ್ ಉಂಡು. ಆಯ್ತ ಪ್ರಯೋಗೊಲಾ, ಸುರುಟ್ಟ್ ಕನ್ನಡೊಡೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೋಂದ್ ಪಣ್ಣಗ, ಕನ್ನಡ ಪ್ರಸಂಗ ತುಳು ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆ, ಕನ್ನಡ ತುಳು ಮಿಶ್ರ ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆ ಪದ್ಯರಚನೆ, ತುಳು ಪದ್ಯ ತುಳು ಅರ್ಥ, ಅಂಚನೇ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕನ್ನಡ ಮೂಲೊದ ಪೌರಾಣಿಕ ಕತೆಕ್ಕುಳು, ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕತೆ, ತುಳುವೇತರ ಜಾನಪದ ಕತೆ, ತೌಳವ ಪುರಾಣೊಳು, ನಾಟಕ, ಸಿನಿಮಾ ಕತೆಕುಳು ರೂಪಾಂತರ, ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕತೆಕುಲು ಮಾತ ಸೇರ್ದ್ ಉಂಡು. ವೇಷಗಾರಿಕೆಡ್, ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಪರ ಕ್ರಮೊತ್ತ ಪರಂಪರೆದ ಕ್ರಮೊ, ಅಂಚನೆ, ಪೊಸ ನಾಟಕ ಮಾದರಿ ವೇಷೊಲು ರಡ್ಡ್‌ಲ ಸೇರ್ದ್ ಉಂಡು.

ಕರಿ ಸುಮಾರ್ ಐವೊ ವರ್ಸೊಡು, ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊ ವಿಸ್ತಾರವಾದ್, ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ್ ಬುಳೆದ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ಜನ ಭಾಷೆಡ್ ಕಲೆನ್ ರೂಪಿತ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಕಲೆಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಸಾದಿನ್, ಕೊರ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ತೂಂಡ, ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮುಖ್ಯ ಬಾಷೆಯಾಯಿನ ತುಳುಟ್ಟು, ಬಯಲಾಟೊಳು ಏತೋ ದುಂಬೇ ಬರೊಡಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

2

ಅರ್ಧ ಶತಮಾನೊದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇತ್ತಿನ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಒಂಜಿ ನ್ಯಾಯವಾಯಿನ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ದುಂಬುದ ಸಾದಿನ್ ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ಪೊಂದ್, ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊ, ತುಳುಲಾ ಆದ್ ಆವು ಯುಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆಲಾ ಆದ್ ಬುಳೆವೊಡಾಂಡ ದಾನೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಪಣ್ಪೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊನ್ ರೂಪಿಸಾವೆರೆ ಉಂದು ಸಕಾಲ. ಈ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಲ್ಪುನಗ, ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ವಿಷಯೊಡು ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ದೀವೊಂದು, ತುಳುಯಕ್ಷಗಾನದ ವಿಷೆಯೊಡು ತಿರಸ್ಕಾರ ಬಾವನೆ ದೀದ್ ತೂಪಿನ ದೃಷ್ಟಿ ಆವಡ್, ತುಳುತ್ತ ವಿಷಯೊಡ್ ಅತಿ ಅಭಿಮಾನ ದೀವೊಂದು ಅವ್ವೇನ್ ಆವೇಶೊಡು ಸಮರ್ತನೆ ಮಲ್ಪುಪಿನಾವಡ್, ಪಿರೆಜನ ಇಜ್ಜಿ, ಒಂಜಿ ಸಮದೃಷ್ಟಿ, ತಾಳ್ಮೆ, ಕಲಾದೃಷ್ಟಿಲೆನ್ ಸಮನ್ವಯ ದೃಷ್ಟಿಡ್ದ್,, ತುಳು ಕಲೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಬುಳೆಪಾಪಿನ ಉದ್ದೇಶ ಮುಖ್ಯವಾದಪ್ಪೊಡು.

ಕಲೆತ್ತ ಬುಳೆಕ್ ಸಾದಿ ನೂದು ಉಂಡು. ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊ ಆಂಚಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಸಾದಿ. ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊಡ್, ಕಲಾದೃಷ್ಟಿಡ್ ಏತೋ ದೋಷ ಇತ್ತ್ಂಡಲ, ಆಯ್ತ ಸಾದನೆ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲೆನೆ. ತುಳು ವಾಙ್ಮಯೊಗು, ಸಾಹಿತ್ಯೊಗ್ ಆಯ್ತ ಕೊಡುಗೆ ದಿಂಜ ಉಂಡು. ತುಳು ಪಾತೆರೊದ ಪೊರ್ಲುನು, ತುಳು ಜೀವನೊದ ಬಣ್ಣೊಲೆನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ತೋಜಾವುನ ಕೆಲಸೊನು ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್.

ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಸೃಷ್ಟಿನ್, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀ ಕರಣ, ಅಂದ್ ಪಣೋಳಿ. ತನ್ಕುಲೆಗ್ ಸರಿ ಅರ್ತ ಆವಂದೆಲಾ ಕನ್ನಡ ಯಕ್ಷಗಾನೊನೇ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿನ ತುಳು ಜನೊಕುಲೆಗ್ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಲೋಕೊನು ತೋಜಾಂಡ್. ಕಲೆನ್ ಜನಕುಲೆಗ್ ಮುಟ್ಟ ಕೊಂಡು ಬತ್ತ್ಂಡ್. ತುಳು ಬಾಸೆಗ್, ತುಳು ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಪೊಸ ಸ್ಪಂತಿಕೆ ಬರ್ಪಿನ, ತುಳು ನಾಡ್‌ಡ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರ್ಥಿಕ ಸಂಬದೊಲು ಬದಲಾಪಿನ ಒಂಜಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶೊ (1950 ಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ) ಗ್ ಲಾ, ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಬುಳೆಕ್‌ಲಾ ಸಂಬಂದ ಉಂಡು. ಇಂಚ ಬತ್ತಿನ ತುಳು ಆಟೊಲೆನ್, ತುಳುಜನತೆ ಬಾರೀ ಪ್ರೀತಿಡ್ ಎದ್ಕೋಣ್ಣಾವು ಸಹಜನೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆಟ್ಟ್, ಪೊಸ ಕಬರ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ದುಂಬುಲಾ ಇಂಚ ಆತ್‌ಂಡ್. ಯಕ್ಷಗಾನೊ ಒಂಜೇ ಆದಿತ್ತಿನವು ತೆಂಕು, ಬಡಗೂಂದ್ ಆಯಿಲೆಕ್ಕ, ಆಟ, ತಾಳಮದ್ದಲೆಂದ್ ರಡ್ಡ್ ರೂಪ ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊಲಾ ಒಂಜಿ ಪೊಸರೂಪ ಅಂದ್‌ಂದ್ ಎಂಕ್ಲು ದೆತೊನೊಡು.

3

ಇಂಚ, ತುಳುಯಕ್ಷಗಾನೊ, ಕಲೆ ಜನಪರವಾಡ್ ಬುಳೆಪಿನ ಲಕ್ಷಣೊಡ್ ಒಂಜಿ ರೂಪು. ಆಂಡಲಾ, ತುಳು ಯಕ್ಷಗನೊ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆತ್ತ ರೂಪ ಸೌಂದರ್ಯೊಗು, ಕಲೆತ್ತ ಪೊರ್ಲುಗು, ಕಲಾಮೌಲ್ಯೊಗು ಪೆಟ್ಟ್ ಪಾಡ್ನ್‌ವುಲಾ ಸುಳ್ಳತ್ತ್, ಅಂಚಾದ್ ಏತೋ ಜನ ತುಳು ಆಟೊಲೆನ್ ಬೇತೆ ಮಲ್ತೆರ್, ಕಳಪೆಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಇಂಚ ಪಣ್ಣೆರೆ, `ತುಳು ವಿರೋಧ'ನೇ ಕಾರಣಂದ್ ಪಣ್ಯರಾಪುಜಿ. ತುಳು ಬಾಷಾಭಿಮಾನಿಲೆಗ್‌ಲಾ, ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಏತೋ ವಿಷಯೊಡ್ ತೃಪ್ತಿಕೊರ್ತ್‌ಜಿ, ಮಾತ್ರತ್ತ್, ಬೇಜಾರ್‌ನಲಾ ಕೊರ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ಸತ್ಯೊನು ಎಂಕುಲು ಮದೆಪ್ಪರ ಬಲ್ಲಿ.

ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗೊದ ಬೀಸದ ಬೆಳವಣೆಗೆದ ಪಿರಾಪುಡ್ದ್, ತುಳು ಭಾಷಭಿಮಾನ, ಕಲಾದೃಷ್ಟಿಲೆಡ್ದ್ ಹೆಚ್ಚ, ದಾನೆಂಡ್ಲ ಒಂಜಿ ಪೊಸತ್ತ್ ಮಲ್ಪೊಡು, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾದ್ ಯಶಸ್ವಿ ಆವೊಡು ಪನ್ಪಿ ಉದ್ದೇಶನೇ ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತ್ಂಡ್.

ಕಲೆನ್ ವ್ಯಾಪಾರ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಬುಳೆಪ್ಪಾವುನವು, ಅಥವಾ ಒಂಜಿ ವ್ಯವಸಾಯವಾದ್ ಆಯ್ಕ್ ರೂಪು ಕೊರ್ಪಿನವು ತಪ್ಪತ್ತ್. ವ್ಯಾವಸಾಯಿಕ ನಿಲೆ ಇತ್ತ್ಂಡನೇ ರಂಗಕಲೆ ಎಡ್ಡೆನೇ ದುಂಬು ಪೋವು, ಆಂಡಲಾ, ಆಯ್ಕೊಟ್ಟುಗೇ ಕಲೆತ್ತ ಪೊರ್ಲುನು ಒರಿಪ್ಪಾಪಿನ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಪರಂಪರೆಡ್ದ್ ಬತ್ತಿ ಎಡ್ಡೆ ಅಂಶೊಳೆನ್ ಸರಿಯಾದ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪಿನ ಜಾಗ್ರತೆ ಅಗತ್ಯ ಬೋಡು. ಈ ಜಾಗೃತೆ ದಾಂತೆ, ಅಮಸರೊಡ್, ಸಮಗ್ರವಾದ್ ಯೋಚನೆ ಮಳ್ಪಂದೆ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪಿನವೇ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಸಮಸ್ಯೆಲೆಗ್ ಕಾರಣ.

ಇಂಚ ಒಂಜಿ ಗಡಿಬಿಡಿಟ್ಟ್ ಸುರುವಾಯಿನ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ, ಬುಲೆದಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಕಲಾರೂಪೊ, ಬೇತೊಂಜಿ ಬಾಸೆಡ್ ಮೂಡ್ಡ್ ಬನ್ನಗ ವಾವಾ ಸಮಸ್ಯೆಲು ಬರ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ವಿಷಯೊಗ್ ಗಮನ ಕೊರಂದೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ಭಾಷೆಗ್‌ಲಾ, ಒಂಜಿ ಕಲಾರೂಪೊಗ್‌ಲಾ ಇತ್ತಿನ ಶೈಲಿಗ್‌ಲಾ ವಸ್ತುಗುಲಾ ದಾದ ಸಂಬಂದ, ಯಕ್ಷಗಾನೊಗ್‌ಲಾ ನಾಟಕೊಗ್ಲಾ ದಾಸೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ವ್ಯಾಪಕೊಡ್ದ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕೊಗ್ ಬನ್ನಗ ಕಲೆಟ್ಟ್ ವಾವಾ ಬದಲಾವಣೆ ಆಪುಂಡು ಶಿಷ್ಟ ಜಾನಪದ ಸಂಬಂದ ಎಂಚ ಈ ಮಾತ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ಒಂಜಿ ಕಲಾರೂಪೊಡು ಸಮನ್ವಯ ಮಲ್ಪಿನೆಂಚ ಈ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಕೆಲಸ ಆಯಿಜಿ.

ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಸುಂದರ, ಶ್ರೀಮಂತ ವೇಷ ವಿಧಾನ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾದ್ ಪೋಂಡು ತೆಂಕುತಿಟ್ಟ್‌ದ ವೇಷವಿಧಾನ ನಾಶ ಅವೆರೆ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊನೇ ಮುಖ್ಯಕಾರಣೊ. ಇತ್ತೆ ನಮ ಎದುರುಗಿಪ್ಪಿ, ನಾಟಕ ರೂಪದ ದುರ್ಬಲ ವೇಷೊಲೆನ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪಿ ತುಳು ಆಟೊಳೆನ್ ಯಕ್ಷಗಾನಂದ್, ಒಂಜಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜಯರೆ ಸಾದ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕ್ಷೇತ್ರೊಲೆಡ್ ಬಿರ್ಸೆರ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಇತ್ತಿನ ತುಳುವೆರೆನ, ಸಾಮರ್ತಿಗೆನ್ ಸರಿಯಾದ್ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊಗ್ ಒಂಜಿ ಪೊಸರೂಪ ಕೊರ್ಪಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಎಂಕ್ಲೆ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಉಂಡು.

4

ದುಂಬುಗು, ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗ ಎಂಚ ರೂಪಿತ ಆವು, ಎಂಚ ಆವೊಡು? ನಮ ಎದ್‌ರ್‌ಗ್ ಮೂಜಿ ಸಾದಿಲು ಉಳ್ಳೊ.

ತೆಂಕುತಿಟ್ಟ್‌ದ, ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವೇಷ ಭೂಷಣ, ಹಿಮ್ಮೇಳ, ನಾಟ್ಯ ಉಂದೆನ್. ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಬಾಸೆ ಮಾತ್ರ ತುಳುವಾದ್ ಗೊಬ್ಬುನ ಕುಲು ಪಂಡ, ತೆಂಕುತಿಟ್ಟ್‌ನೇ ಕನ್ನಡ, ತುಳು ರಡ್ಡ್ ಬಾಸೆದ ಆಟೊಳೆಗ್ಲಾ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತೊಂದು ಪೋಪಿನವು.

ತುಳು ಆಟೊಲೆನ ಆರಂಭ ಕಾಲೊಡು, ಕೆಲವು ವರ್ಸೊ, ತೆಂಕುತಿಟ್ಟ್‌ದ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಕ್ರಮೊಟ್ಟೇ ತುಳು ಆಟೊಳೆನ್ ಗೊಬ್ಬೊಂದು, ಬೊಕ್ಕ ಪೊಸ ರೂಪೊನ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಲ್ತ್‌ನಾಂಡ, ಎಡ್ಡೆಆತು, ಬಡಗ್ ತಿಟ್ಟ್‌ಡ್, ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಕತೆ ಪೊಸತ್ತಾವಡ್, ಪರತ್ತಾವಡ್, ವೇಷ ವಿಧಾನ ಒಂಜೆ ಉಂಡು.

ತುಳು ಆಟೊಲೆಗ್, ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಶೈಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಲ್ಪಿನವು. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಶಿಲ್ಪ, ಬೂತೊಲೆನ ವೇಷ, ಜಾನಪದ ಸಂಗೀತ, ವಾದ್ಯೊಳೆನ್ ಮಾತ ಸಮನ್ವಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತುಳುತಿಟ್ಟ್‌ದ ನಿರ್ಮಾಣ. ಉಂದು ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ ಒಂಜಿ ಕೆಲಸ. ಸೆಕ್ಕ್‌ಮಲ್ಲರೀತಿದ ಯೋಜನೆಲಾ, ಎಡ್ಡೆನೆ ತಯಾರಿಲಾ ಬೋಡು.

ಇತ್ತೆ ಇತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕೊನೆ, ನಾಟಕೀಯ ಶೈಲಿದ ವೇಷ ಭೂಷಣೊಲೆನ್ ದೀವೊಂದು, ಜನಪ್ರಿಯ ಶೈಲಿಡ್ ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಆಟೊಲೆನ್ ಗೊಬ್ಬೊಂದು ಪೋಪಿನವು.

ಸದ್ಯವ್ಯವಸಾಯಿ ಮೇಳೊಳೆನ ಆಟೊಲು, ಉಂದೇ ಮೂಜನೇ ಸಾದಿಡ್ ಪೋವೊಂದುಳ್ಳ. ನೆಟ್ಟ್‌ದಾಲ ಬದಲಾವಣೆ ಆದ್, ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನೆದ ಮೂಲಕ, ನಿಜವಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ರೂಪ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಪುನ ಲಕ್ಷಣ ತೋಜುಜಿ. ಆಂಚಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡುನ್ಪಿನ ಎಚ್ಚರಿಗೆಲಾ ಬತ್ತ್‌ಜ್ಜಿ.

ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊ, ಆಟಲ ಅತ್ತ್, ಕಲೆಲಾ ಅತ್ತ್. ಬಜೀ ಒಂಜಿ ಸಾಮಾನ್ಯರಂಜನೆದ ಗೊಬ್ಬು ಪನ್ಪಿ ಅಪವಾದ ಬರಂದಿಲೆಕ್ಕೊ ಎಂಕ್ಲು ತುಳುವೆರ್ ಮಾತ, ಗಂಬೀರವಾದ್ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪುನ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಉಂಡು. ದೇಶೊದ ಬೇತೆ ಕಲೆಕುಲು, ಕಲಾತಕ್ಮಕವಾದ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡೆವೊಂದು, ಪರಸಾದಿನ್, ಪೊರ್ಲುನು ಬುಡಂದೆ, ಪೊಸ ಪೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರೊಳೆನ್ ಮಲ್ತೊಂದ್ ಬಯಿದ.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಸುಂದರ ಕಲಾಪ್ರಕಾರೊನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ಪೆರೆ ಬೋಡಾಪಿನ ಜಾನಪದ ಸಂಪೊತ್ತು ಉಂಡು. ಎಡ್ಡೆ ಕಲಾವಿದೆರ್, ಪ್ರತಿಭಾವಂತೆರ್. ತಜ್ಞೆರ್‌ಲಾಉಳ್ಳೆರ್ ತುಳು ಯಕ್ಷಾಗಾನೊನು, ತೆಂಕುತಿಟ್ಟ್‌ದ ಅಂಶೊಳೆನ್ ದೆತೊಂದು, ಪೊಸ ಅಂಶೊಳೆನ್ ಕೂಡ್ಸಾದ್, ಪೊರ್ಲುಮಲ್ತ್‌ದ್, ರೂಪಿಸಾವೊಡು ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸುರುಕ್ಕು ಬರೊಡಾಯಿನ ಕಲಾವಿದೆರೆಗ್, ಕಲಾ ವ್ಯವಸಾಪಕೆರೆಗ್, ಇತ್ತೆ ಇತ್ತೆಲೆಕ್ಕೊನೆ, ಜನ ಪೋತ್ಸಾಹ ಕೊರ್ಪೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೃಪ್ತಿಪಡೆದ್ ಕುಳ್ಳುನವು, ಕಲೆತ್ತ ಬುಳೆಕ್ಕ್ ಎಡ್ಡೆ ಅತ್ತ್.

ಕಲಾವಿದೆರ್, ಮೇಳೊಳೆನ್ ನಡಪಾವಿನ ಯಜಮಾನೆರ್, ವಿಮರ್ಶಕೆರ್, ಚಿತ್ರಕಾರೆರ್, ವೇಷಭೊಷಣ ತಜ್ಞೆರ್ ಒಟ್ಟುಗು ಸೇರ್ದ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪೊಡು. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವೇಷ ಮಾದರಿಲೆನ್, ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ನೆಕ್ಕ್, ಪಿದಾಯಿದ ಕಲಾತಜ್ಞರೆನ ವಿಶೇಷವಾದ್ ವೇಷಭೂಷಣ ಬಿರ್ಸೆರೆನ (Costume experts) ಸಹಾಯ ದೆತೊನೊಡು.

ಸಂಬಂದ ಪಡೆಯಿ ಜನೊಕುಲು ಸೇರ್ದ್, ಕಮ್ಮಟೊಳೆನ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗೊಡು ಪೊಸ ರೀತಿಡ್ ರೂಪಿಸವುನ ವಿಚಾರೊಡು, ಒಂಜೊಂಜೇ ಪಜ್ಜೆನ್ ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದುಂಬು ಪೋವೊಡು.

ತೆಂಕು, ಬಡಗು ತಿಟ್ಟುಲೆಡಿತ್ತಿ ಸೌಂದರ್ಯೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಪುಟ್ಟುದು, ಒಂಜಿ ನಿಜವಾಯಿನ ತುಳು ತಿಟ್ಟ್‌ನ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಲ್ತ್ ತೋಜಪಿನ ತಾಕತ್ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಖಂಡಿತವಾದ್ ಉಂಡು.

❖ ❖ ❖ ❖

ಎಚ್ಚರದ ಪದ

■ ಎಂ. ಆರ್. ಬಂಗೇರ ಮಾರಿಪಲ್ಲ

ದಿಡ್ಕ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲೆ ಒರ ಪಜೆನ್ ಬುಡ್ದು
ಕುಂಭಕರ್ಣನ ನಿದ್ರೆ ದಾಯೆ ನನಲಾ ?
ವೊಡ್ಕದಾಂತಿನ ಬೇಲೆ ಬೆನ್ಪಿನವು ಒರಿದುಂಡು
ಕುಂಬರುನ ಯಾವು ನನ ಬುಡ್ಲೆ ಚಳಿಲಾ

ಯಾಸ ಕಟ್ಟುನಿ ಏತ್ ದೇಸ ನರಲೊಂದುಂಡು
ದುಂಬೊತ್ತಿ ಜಗೆ ಬುಡ್ದು ಎಡ್ಡೆ ದಿನಲಾ
ಬೀಸ ಬಿರ್ಸ್‌ಡ್ ಪೊನೆಕ ಬೇಶ ಕಾರ್ತೆಲ್‌ದಾಂತೆ
ತರೆದೆರ್ಪಿ ದಗೆ ಮರತ್ ಚದಿಯ ನನಲಾ

ಕೂಟ ಕುರ್ತೆಲ್ ಆಂಡ ಮಾಟ ಮಂತ್ರೊಲು ಬೋಡಾ ?
ಕುಂಬು ಕಂಬೊಡು ದೊಂಪ ಲೇಸ್‌ಗಾವ
ಗೊಡ್ಡು ಪೆತ್ತೊಡು ಪೇರ್ ಒಡ್ಡು ದಡ್ಡ್‌ದ ಬಾರ್
ಬಡ್ಡ್ ಕತ್ತಿಡ್ ಮೂಂಕು ಕೊಯ್ಯೆರಾವ ?

ಬಿರ್ದ್ ಬೀರೆರೆ ಕತೆಟ್ ಜಟ್ಟಿ ಜಾಣೆರೆ ಪದೊಟು
ಪೊರ್ತು ಕಂತೆರೆ ಯಾವು ಬೊಲ್ಪು ಬೆಳಗ್ಪಾ ?
ಮರ್ದ್ ಬೇರುಲೆ ಪೂರ ಅರ್ಧ ಪಂಡಿತೆರಾಂಡ
ಸೀಕ್ ಸಂಕಡ ತರೆತ ಬುಡಿಂಗೆಲಾವ ?

ನರಂಬು ದಾಂತಿನ ಜನೊಕು ಇಂಬುದಾಯೆಗ್ ಕೊರೊಡು ?
ತಂಕ ಬಿಂಕೊನು ಮರತ್ ಬೆಗರ್ ಬೆನ್ಕ
ಕಂಬುಳ ಪೀಳಿದ ನಡುಟು ಜತ್ತ್ ದೆಪ್ಪುನ ಬೇಲೆ
ಬಂಗತ್ತ್ ಬಜಿ ಚಲ್ಲ್ ಆವೊಡ್ಚಿ ಪನ್ಕ

❖ ❖

ಒರ್ಫಸನ್ನ ಬೀಣೆ

■ ಎನ್. ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ

(ಗ್ರೀಕ್ ದೇಸೊಡ್ ಇತ್ತಿನ ಒರ್ಫಸೆ ಪನ್ನಿನ ಜವಣೆ. ಬೀಣೆ ನುಡಿಸಾವುನೆಟ್ಟ್ ಬಾರೀ ಪುದರ್ ಪಡೆದ್ತ್ತೆ. ಆ ಕತೆತ ಆದಾರೊಡು ಬರೆಯಿನ ಕವನ)

ಗ್ರೀಕ್ ದೇಸೊದ ತಸೆಲೆ[1] ಊರುಡು ಒರ್ಫಸೆನ್ಪಿನೆ ಜವಣನ
ಸೋಕು ರಾಗದ ಪದತ ಬೀಣೆದ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುದ ಪಾಡ್ದನ

ಎಪೆಲೊ[3] ದೇವೆರ್ ಮೆಚ್ಚಿದಾಯಗ್ ಕೊರ್ಯೆರೊಂಜೇ ಬೀಣೆನ್
ರಪಗ ಸರಿಗೆನ್ ಬಿರೆಲ್ ಡೊಯಿತೆಡ ಕೇಂದ್ ಮದಪೊಡು ಬೇನೆನ್

ಎಂಚ ಕಲ್ತೆನ ಇಂಚಿ ಇದ್ಯೆನ್ ಬಿರೆಲ್ ಸರಿಗೆನ್ ತೊಯಿಪುನ
ಮೆಂಚಿ ಕಣ್ಣ್‌ದ ಪೊಣ್ಣು ಪಿರ್ತಿಡ್ ಮೆಚ್ಚಿ ಜವಣನ್ ಒಯಿಪುನ

ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣನ ಕಣ್ಣ್ ಡೆನ್ನಿನ ಬರೆತಿ ಚಿತ್ರೊದ ಪಟೊಕುಲು
ತಾನ್ ಪತ್‌ದಿನ ಬೀಣೆ ಸರಿಗೆಡ್ ದಿಂಜಿ ಕಬಿತೆದ ಪುಟೊಕುಲು

ಪಗೆಲ್ ದೇವೆರ್ ಉದಿತ್ ಬನ್ನಗ ಜಗೊಕು ಚಲನೆನ್ ಕೊರಿಯೆರ್
ಅಗೆಲ್ ಕಮ್ಮೆನ ಬಲಸ್ ದಾರೆಗ್ ಮುಗುರು ಪೂಕುಲು ತೆಲಿತೆರ್

ಐತ ಕಮ್ಮೆನ ಬೈತ್ ದಿಮ್ಮೆನ ಬೀಣೆ ತಕೊದಿನ ನಲಿತ್‌ಂಡ್
ತೈತ ತೆಲಕೆಡ್ ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನನ ಪಂದ್ ತೆಂಬರೆ ಬುಲಿತ್‌ಂಡ್

ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆನ ಎದೆತ ಮೋಕೆನ ಇಷ್ಟ ಇಷ್ಟನ ಪಿರ್ತಿದ
ನುಪ್ಪು ಕಯಿಪುಡು ತಿನ್ಪಿ ತೀನ್‌ಡ್ ಪರ್ಪಿ ಪೇರ್‌ದ ಅರ್ತಿದ

ಅಮ್ಮೆ ತಮ್ಮಲೆ ಮೆಗ್ಯ ಪಲಯೆರ್ ಪಲಿನ ಮೈತ್‌ದಿ ಮಾಮಿನ
ತಮ್ಮಾನಿನ್ಪನ ಪಿರ್ತಿ ಗೆಲ್ಮೆನ ದಿಂಜಿರಾಗೊದ ತಲ್ಮೆನ

ತಂಪು ತಿಂಗೊಳು ಬೊಳುಪುನ್ಯೊತ್‌ದ್ ಕಟ್‌ದ್ ಕರ್ಲ್‌ಡ್ ಪೊರ್ಲುಡು
ನೆಂಪು ರಾಗೊದ ಜಪ್ಪು ಅರ್ಬುದ ಸರೊನು ಗಾಲಿದ ಉರ್ಲುಡು

ಎದುರು ಕಂಡೊಡು ನಡ್ತಿ ನೇಜಿದ ಪಚ್ಚೆ ಪೊರ್ಲುನು ಪತಿಯೆನ
ಕುದುರು ಡಿತ್ತೀ ಪರಪು ಬೂರುದ ರಸೊತ ಪಜ್ಜಿನ್ ಸುತಿಯೆನ

ಲತ್ತ್‌ಕಾಯಿದ ಮರೆತ ಒಗ್‌ರ್‌ದ ಪುಲಿತ ಪೆಲಪೆಜಕಾಯಿದ
ಪತ್ತ್ ನೂದೆನ್ ತಿಂತಿ ಪಂರ್ದ್‌ದ ರಿತಿದ ನೆಸೆಪುದ ಬಾಯಿದ

ಪಕ್ಕಿ ಕಂಠೆಲ್ ದುಲಯಿ ಸುಂದುದಿ ಸರೊತ ಸಪುರದ ನೂಲುನು
ಪಕ್ಕ ಒಯಿತ್‌ದ್ ಬೀಣೆಡವ್ವೆನ್ ಸುತುದು ದೀಯೆನ ಪೊರ್ಲುನು

ಕೇಂಡಿ ಜನೊಕುಲು ಮಾತ ಮದತೆರ್ ಕಷ್ಟ ಸುಖ ಮೈಮರ್ಲುನ
ಉಂಡಿ ಒಣಸ್‌ಡ್ ತಿಂದಿ ತಿನಸ್‌ಡ್ ಪದೊತ ರಾಗೊಡು ಅರ್ಲುನ

ರಾಗರಸನಳ ಪಾಕೊಡಿಮ್ಮೈನ ಐನ್ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ಒತ್ತಿಯೆ
ಬೇಗ ಪತಿ ಬಂಗಾರ್ ತಂತಿದ ಬಾಸೆಗವ್ವೆನ್ ಕುತ್ತಿಯೆ

ಐನ್ ಇಂದ್ರಿಯ ಕರತ್ ಕೆಬಿಟೇ ಮೈನ್ ಉಂತಾದುಂತಿಯೆ
ಐನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿವೊ ಕೇಂಡಿನ ಕೆಬಿಕ್ ನಾಲಯಿ ದಾಯೆಯೆ!

ತೂಲೆ ಕುಲುದಿನ ಪೊರ್ಲು ಬೀಣೆನ್ ಕೈಟ್ ಪತ್‌ದಿನ ಒರ್ಫಸೆ
ಆಲೆ ಯುರಿಡ್ಯೆಸಾಯೆ[4] ಮದಿಮಲ್ ಒತ್ತ ಕುಲುದೊಲು ಪೊರ್ಲುಡೆ

ಎದೆತ ರಾಗೊದ ಬೀಣೆ ಬುಡೆದಿನ ಮೋಕೆ ಗೆಲಿತಿನ ಮಾನೊದ
ಪದೊತ ಪಾಗೊರ ಜರ್ತ್ ದೊಟ್ಟುಗು ತೆಲಿಪು ಐಸ್‌ರ ಮೋನೆದ

ಬೆಗರ್ ಸೀಂಟ್‌ದ್ ಬೆಂದಿ ಜನೊಕುಲು ಬತ್ತೆರಿಲ್ಲಡೆ ಬಯ್ಯಡ್
ರಗಳೆ ಮನಸ್‌ದ ರಟ್‌ದ್ ಬೇಸರ್ ಕೇಣಿ ಪದೊಟವು ತಯ್ಯಡ್

ಕುಲುದು ಕೇನ್ವೆರ್ ಮಾತ ದೂರೊಡು ಆಂಡ ಮುರ್ಗೊಲು ಅಂಚನ
ಬಲತ್ ದತ್ತ್‌ಡ್ ಬತ್ತ್ ಕುಲುದಿನ ಪೊರ್ಲು ತೂವರೆ ಎಂಚನ

ಪೆತ್ತ ಕಂಜಿಲು ಪಕ್ಕಿ ಪಾರಣೆ ಪರಪು ಉಚ್ಚುಲು ಮಾತಲ
ಸುತ್ತ ಸೇರ್‌ದಿ ಕುದ್ಕೆ ಪಿಲಿಸಿಮ ಕರೊಡಿ ಓಂಗೆರ್ ನೇಪಲ

ಒಂಜೊ ನೊಂಜನೆ ಪತ್‌ದ್ ತಿನ್ಪಿನ ನಂಜಿಬಾವನೆ ಮದತ್‌ದ
ಬಂಜಿ ಬಾಜೆಲ್ ಬೆಸರ್ ದಾಂತೆನೆ ಸರೊತಮುತ್ತೊನ್ ಪಾಂತ್‌ದ

ಪಗೆಲ್ ರಾತ್ರೆದ ದೇವೆರಿಮ್ಮೈನ ಪದೊಕು ನಡಕೆನ್ ತಡೆಯೆರ್
ಮಗುರು ಸಿರೆಕುಲು ಮನಿತ್‌ಜಾಂಡಲ ಕೇನುನಕುಲೊಡೆ ಪೋಯೆರ್

ಎಚ್ಚ ದಾಯೆಗ್ ಬೀಣೆ ನುಡಿಸಗ ಪಚ್ಚೆ ಪೈರ್‌ಲು ತೆಲಿತಗೆ
ಸೊಚ್ಚ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಪರಪು ತೋಡಲು ಗುಡ್ಡೆ ಮರೊಕುಲು ನಲಿತಗೆ

ಟಿಪ್ಪಣಿ

1. ತಸಲೆ : Thessaly : ಊರುದ ಪುದರ್
2. ಒರ್ಫಸೆ : Orphece : ಜವಣನ ಪುದರ್
3. ಎಪೊಲೊ : Apaalo : ಗ್ರೀಕೆರೆನ ದೇವೆರ್ ಸೂರ್ಯ ದೇವೆರ್
4. ಯೂರಿಡೈಸ್ : Eurydice : ಒರ್ಫಸನನ ಬುಡೆದಿ

ಕಾತೊಂದು ಕರತೊಂದು

■ ಕವರಾಡಿ ವಾದಿರಾಜ ಭಟ್ಟ

ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನಡೆನ್ನನಾ |
ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಮಾತ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್
ಕಾತ್‌ಕಾತ್‌ದ್ ಸೋತುಪೋಯೆ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್
ಒಂರ್ಬ ತಿಂಗೊಲು ಒಂರ್ಬ ದಿನೊಕು ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್ |
ಒಂರ್ಬ ವರ್ಸ ಅಂತರೊಗು ಕಾರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ಆಣಗೊಂಜಿ ಪೊಣ್ಣು ಆವೊಡು ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್ |
ಪೊಣ್ಣೆಪೋದು ಪೊಣ್ಣೋವಾಂಡೆ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ಪರಕೆ ಪಣ್ದ್ ಪ್ರತಿಸಲೊಕು ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್ ||
ಪರಕೆ ಬೂಟರೆ ಕಾಲ ಆಂಡೆ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ಕರದಿಕೆಲ್‌ಗ್ ಪೋಪುಜೇಂದ್ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್| ಕೆಲವೆರ್
ನುಪ್ಪು ಪೋದು ಗಂಜಿ ಆಂಡೆ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ರುಪಾಯೊಂಜಿಗೊಂಜಿ ಲಕ್ಷ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್ |
ಆಸೆ ಪಾಸೆ ಕನತರಾಜ್ಯೊಡು ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ಬಸ್ ಬೌಜಿ ತಡಾಂಡ್‌ಂದ್ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್, ಕೆಲವೆರ್ |
ಅಯ್ಯೊ ದೇವೆರೆ ತತ್ತ್ ಪೋಂಡೆ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ಒರೊಕು ಪೋಯೆಡ ಯಾವು ಪಣ್ಟ್ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್| ಸೌದಿಡ್ |
ಬದ್‌ಕ್ ಬತ್ತೆಡ ನಟ್‌ದ್ ತಿಂಬೆ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ಇನಿಯ ಎಲ್ಲೆನ ಯುದ್ಧಪಣ್ದ್ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್ |
ತಿಗತ ಬೊಟ್ಟುನು ನೆಕ್ಕಿಸುಕೊಕು ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ಸಾನಮಾನ ತಮ್ಮನೊಗು ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್ |
ಮಾನ ಬುಡ್ದು ಬೀಲ ಪತ್‌ದ್ ನೇಲೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ದೇವೆರೊರೊಕು ತಿಕ್‌ಬೆರಾಂದ್ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕಡೆಕ್ |
ಪೂಜೆದಾರೆ ತಿಕಿಯೆರ್‌ಂದ್ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ಜೂವ ದಾಯೆ ಪೋಯ್ಜಿ ಪಣ್ಟ್ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್ |
ಜೂವ ಒಂಜಿ ವೊರಿಂಡಯಾವು ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ಸರ್ವನಾಶ ಏಪ ಪಣ್ಟ್ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್ |
ಸೊರ್ಗಬರ್ಪುಂಡುಂದೆ ಬೂಮಿಡ್ ಕುಶಿಟುಲ್ಲೆರ್ ||

ಕರತೊಂದು = ಕೊರಗೊಂದು, ಚಿಂತೆ ಮಲ್ತೊಂದು)

ಪೊಣ್ಣೊಚ್ಚಿದ್ ಕೊರ್ಪುನ ಪದೊ

■ ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವ, ಕೆಲಿಂಜ

ಕರ್ಲ್‌ದ ಕೊಡಿ ಎನ್ನ ನಿಕ್‌ಲೆ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಗಾಂಡ್ |
ಪೊರ್ಲುಡೇ ಸಾಂಕೊನುಲೆ ಪೇರ್ ನುಪ್ಪುನು ಕೊರ್ದು || ಪಲ್ಲವಿ ||

ನಿಕ್‌ಲೆ ಮಾಡೊದ ದೀಪೊನರ್ಲಾದ್ ಬೆಳಗಯೆರೆ |
ಸಕುನೊ ತೂದೇ ಬಲತ ಕಾರ್ದಿದ್ ಪೊಗ್ಗುವಲ್ ||
ಸುಕೊನೊ ದುಕ್ಕೊನೊ ಪನ್ಪಿ ಗೊಡವೆ ಮೋಲೆಗ್ ಐದ್ದಿ |
ಅಕಲ್‌ಡುಪ್ಪುನೆ ಒಂಜೆ ಆಯಿನವು ಬಾಗ್ಯೊಂದೆ || ಕರ್ಲ್‌ದಾ ಕೊಡಿ ---

ಮುದ್ದು ಮೋಕೆಡ್ ಸಾಂಕನೆನ್ನ ಬಾಗ್ಯೊದ ಕುರಲ್ |
ಬುದ್ದಿ ಏತ್‌ಲ ಪನ್ದ್ ತಿದ್ದೊನುಲೆ ತಪ್ಪುಲೆನ್ ||
ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ತ್‌ನಲಂದ್, ದಿಂಜ ತೆರಿನಲ್ ಅತ್ತ್ |
ಮದ್ಯನಡ್ ನಿದೆರಯಲ್ ಪುಲ್ಯನಗ ಲಕ್ಕುನಲ್ || ಕರ್ಲ್‌ದಾ ಕೊಡಿ ---

ಮಾಮಿ ಸಮ್ಮಲೆ ಬಾವೆ ಪನ್ಪಿ ಹಿರಿಯಾಕ್‌ಲೆನ |
ನೇಮೊನೇಪೊಲ ಮಿರ್ದ್ ನಡಪಯಲ್ ಎನಮಗಲ್ ||
ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಕೈಪತ್ತಿ ಕಂಡಸಿಂದ್‌ದ್ ತೆರಿದ್ |
ಪ್ರೇಮೊ ಬಗ್ತಿಡ್ ತಾನ್ ಸಂಸಾರೊ ನಡಪವಲ್ || ಕರ್ಲ್‌ದಾ ಕೊಡಿ ---

ಎನ್ನ ಮರ್ಮಯೆ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದಾ ಜವನೆಂದ್ |
ಎನ್ನುಡಲ್ ಸಂತೊಸುಡು ಉರ್ಕರುನ ಉಲ್ಲೆಸೊಡು ||
ಕಣ್‌ಡರಿಪುನ ನೀರ್‌ನುರ್ದೊಂದು ಮಗಲೆನಿನಿ |
ಪುಣ್ಯೊವಿಗೆರೆ ಕೈಕ್ ಕೊರ್ಪೆನ್ ತರ್ಕೊನುಲೆ || ಕರ್ಲ್‌ದಾ ಕೊಡಿ ---

❖ ❖

ಪುರಾಲ್‌ದಾಯನ ವಚನೊಲು

■ ಆ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣಶೆಟ್ಟಿ, ಪೊಳಲಿ

೧ ದಾನೆ ಪಲೊ?

ಯೆಲಿ ತಿನಂದಿ ಪುಚ್ಚೆ
ಪೇರ್ ಕೊರಂದಿ ಪೆತ್ತ
ದಪ್ಪೆರೆಗಾವಂದಿ ಗೋಣೆ
ಬಲಿಪಂದಿ ಕುದುರೆ
ನಲಿಪಂದಿ ಮಯಿರ್
ಕರೆವಂದಿ ಕಕ್ಕೆ
ಕೊರೆಪಂದಿ ನಾಯಿ
ಕೆಲೆಪಂದಿ ಕೋರಿ
ತಿನಿಯೆರೆಗಾವಂದಿ ಪರ್‌ಂದ್
ಪರಿಯೆರೆಗಾವಂದಿ ಪೇರ್
ಕುಲ್ಯೆರೆಗಾವಂದಿ ಯಿಲ್ಲ್
ಅಡ್ಯೆರೆಗಾವಂದಿ ಪರ್ಬ
ಕತೆ ಪಣಂದಿ ಅಜ್ಜಿ
ಬುದ್ದಿಗಜ್ಜ ಪಣಂದಿ ಅಮ್ಮೆ
ತೆಲಿಪಂದಿ ಬಾಲೆ
ಅರ್ತಿಮಲ್ಪಂದಿ ಅಪ್ಪೆ
ಬೆನಂದಿ ಜವಣ್ಯೆ
ಪಿರಿತಿ ಮಲ್ಪಂದಿಬೊಡೆದಿ
ಮೋಕೆ ಮಲ್ಪಂದಿ ಕುಟುಮದಕುಲು
ಕಷ್ಟೊಗುಬರಂದಿ ಇಷ್ಟೆರ್
ಕರ್ಬಿಗ್ ತಿಕ್ಕಂದಿ ಮುಡ್ಡು
ಸೀಕ್‌ಗ್ ಒದಗಂದಿ ಮರ್ದ್
ಲಾಬಕೊರುದಿ ಬೇರ
ನಡಪೆರೆಗಾವಂದಿ ಬುದ್ದಿ
ಮಲ್ಪೆರೆಗಾವಂದಿ ಸಿದ್ದಿ
ಯೇತ್ ಯಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ
ದಾನೆ ಪಲ
ಪುರಾಲ್‌ದಾಯ !

೨ ದಾದ ಬೇಲೆ ?

ಯೆಲಿಕುಲಿಜ್ಜಂದಿ ಯಿಲ್ಲಡ್ ಪುಚ್ಚೆಗ್ ದಾದ ಬೇಲೆ
ರಕ್ಕಸೆರೇ ಇಜ್ಜೆರ್‌ಡ ದೇವತೆಲೆಗೆಂಚಿನ ಬೇಲೆ
ಬುದ್ದಿದಾಂತಿನಕುಲು ಇತ್ತ್‌ಜೆರ್‌ಡ ಬೂತೊಲೆಗ್ ವಾನಿಲೆ
ಸನಿ ಒಂಜಿ ಅತ್ತ್‌ಡ ಜೋಯಿಸೆರೆಡೆಂಚಿನ ಕಲೆ?
ಸುಳ್ಳು ಡ್ದಾತ್ರೊನೆ ಸತ್ಯೊಗುಮಾಲೆ
ಪೋಲಿಡ್ದಾತ್ರನೆ ಪೋಲಿಸ್! ಬಾಲೆ
ರಾತ್ರೆಡ್ದಾತ್ರನೆ ಪಗೆಲ್‌ದ ಸೇಲೆ
ಹಾಳ್‌ಡ್ದಾತ್ರನೆ ಯೆಡ್ಡೆಗ್ ಬಿಲೆ
ಪುರಾಲ್‌ದಾಯ !

ಬಾನೊದ ಶಿಲ್ಪಿಲು

■ ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ

ಕಂಡೊಟಿಂಚನೆ ನಡತ್ ಬನ್ನಗ
ಒಂಜಿ ಸಬ್ದೊ ಕೇಂಡ್‌ಯೆ
ಉಂತಿನಲ್ಪನೆ ತಿರ್ಗ್ ತೂನಗ
ಪಕ್ಕಿಪಾರುನ ತೊಯೆಯೆ

ಒಂಜೊ ರಡ್ಡೋ ಪಕ್ಕಿ ಅತ್ತ್‌ಯೆ
ಪತ್ತ್ ಐವೋ ಪಕ್ಕಿಲು
ಮಿತ್ತ್ ಪಾರ್‌ದ್ ಬಾನ ಕರೆಟ್
ಮಾಯಕಾಯೊನ ಪಕ್ಕಿಲು

ಒಲ್ತ್ ಬತ್ತೊನೊ ಪಕ್ಕಿಲು
ಪತ್ತೊಡಬೆನಾ ಕೆಕ್ಕಿಲು
ಪಂಡ್‌ತಂಚೀ ಇಂಚಿ ತೂನಗ
ಸಾರೆ ಮಡಲ್‌ಡ್ ಕುಳ್ಳ್‌ದೊ

ಮಡಲ್ ಗಾಳಿಗ್ ಪಂದೊಂತುಂಡು
ತೂಂಕುಜ್ಜಾಲ್‌ದ ಪೊರ್ಲುಂಡು
ಅಯಿಟ್ ಕುಳ್ಳ್‌ದ್ ಆಡೊ ಆಡೊಂದು
ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ನನ್ ತೂಪೊಯೇ

ಬಾಯಿತುಲಯಿ ಕುರಲ್‌ನಗಿಯೊಂದು
ಅರಿಪಿ ಪೇರ್‌ನ್ ಪರ್ಪೊಯೇ
ಪೇರ್ ಪರ್‌ದೇ ಒರಿನ ಉಮಿನ್
ಎನ್ನ ಮೋನೆಗ್ ಉಬಿಪೊಯೇ

ಸಾಣೆತರೆನುಚ್ಚೊಂದು ಪಿರಲಾ
ಯಾನ್ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ತೂನಗ
ಎನ್ನ ಕಣ್ಣ್‌ನ್ ಅಂಚಿಗೊಯ್ತ್‌ಂಡ್
ಪಕ್ಕಿಗೂಡೊಂಜಿ ಆಪಗ

ಸಾರಿಮಡಲ್‌ದ ಇಡೆಟ್ ನೇಲುಂಡು
ಪೊರ್ಲುತೊಂಜೀ ಗೂಡ್‌ಯೇ
ಕಡೆಟ್ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಸಪುರೊ ಆಯಿನ
ಉರುಟುರುಟುದಾ ಗೂಡ್‌ಯೇ

ಸೋರೆ ಬುರುಡೆದ ಲೆಕ್ಕೊ ತೋಜುನ
ಪೊರ್ಲಗೂಡ್‌ಗ್ ಮರ್ಲ್‌ಯೆ

ಅಯಿನ್ ಒರೊ ಎನ್ನ ಕೈಟ್ ಪತ್ತೊಡು
ಪನ್ಪಿನಾತ್‌ಲ ಪೊರ್ಲ್‌ಯಿ

ಕಲಿನ್ ದೆಪ್ಪರ ದೀಯಿನಂಚಿನ
ಏಣಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಏರ್‌ಯಿ
ಪಕ್ಕಿಗೂಡೂನ್ ಕಯಿಟ್ ಒಯಿತ್‌ದ್
ತಿರ್ತ್‌ಗಂಚೀ ದಕ್ಕ್‌ಯೆ

ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ನನ್ ತೂದ್ ಪೋಡಿತೊ
ಅಂಚಿ ಇಂಚೀ ಪಾರ್‌ದೊ
ಪಕ್ಕಿಗೂಡ್‌ನ್ ದೆತ್‌ದ್ ಯಾನ್
ತೂಪೆನೆಂಚಿನ ಸಾಹಸೊ

ಸೋಗೆಮಡಲ್‌ದ ನಾರ್‌ನೊಯ್ತ್‌ದ್
ನೆಯಿತ್ ಮುಡೆತಿನ ಗೂಡ್‌ಯೆ
ಕಾರ್‌ಕೊಕ್ಕುದ ಬಲೊಟೆ ನೆಯಿತಿನ
ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್‌ದ ಗೂಡುಯೆ

ಗೂಡ್‌ತಿಡೆಟ್ ಕಯಿನ್ ಪಾಡ್‌ದ್
ತೂಪೆನೇ ಅಯ್ಯೊ ದೇಬೆರೇ
ಕಯಿಕ್ ತಾಗ್‌ಂಡ್ ಮಾಸೊಮುದ್ದೆತ
ಲೆಕ್ಕೊದಾನ್ನೋ ಆ ಕರೆ

ಗುಬ್ಬಿಪಕ್ಕಿಲು ತೂಪೋ ಎನ್ನನ್
ಕೋಪೊಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನೆಗಪುಂಡು
ಪಕ್ಕಿಗೂಡ್‌ನ್ ತಿರ್ತ್ ದೀಯೆ
ಪಕ್ಕಿಲೆಗ್ ಕಯಿ ಮುಗಿಯೊಂಡೆ

ಎಲ್ಯರೂಪೊದ ಎಲ್ಯ ಪಕ್ಕಿಲೆ
ಪೊರ್ಲ ಗೂಡುದ ಶಿಲ್ಪಿಲೆ
ನಿಕ್‌ಲೆ ಕಲೆನ್ ಅರ್ತಮಲ್ಪ್ಯರ
ನರಮನಿಲೆಗ್ ತೀರ್ವೊಯೆ

ಕಂಡೊ ಬರಿಟ್ ತಾಟಿ ಬೊಟ್ಟುದು
ಗುಬ್ಬಿ ಗಿಡೆಪುನ ನರಮನಿ
ನಿಕ್‌ಲೆ ನೆಲೆನ್ ನಿಕ್‌ಲೆ ಬಿಲೆನ್
ತೆರಿಯರುಂಡೊಯೆ ಒರೊ ಪನಿ

ಇಂಚ ನೆನೆತೊಂದು ಇಲ್ಲಪೋನಗ
ಕೇನ್‌ಂಡೋ ಪಿರ ಚಿಲಿಪಿಲಿ
ಬೂರ್‌ಂಡೋ ಸರೆಮಿತ್ತ್ ಸಾವಿರೊ
ಕಣ್ಣನೀರ್‌ದ ಪನಿಪನಿ

ಅಕಾಡೆಮಿ ನಡಪಯಿನ ಕಜ್ಜೊಲು

ಮಹಾಪಂಡಿತೆರ್ನೆಕುಲೆಗ್ ಬಿರ್ದೋಲೆ, ಬೂಳ್ಯೊ, ಸೇಜೆ ಪಾಲ್

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊಗು ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಮರ್ಗಿಲ್ ಪಾಡ್ದ ಕೊರಿ ರಡ್ಡ್ ಜನ ಹಿರಿಯೆರೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ಬಾಮಿದ್ ಸೇಜೆಪಾಲ್ ಸಂದಾದ್ ಸಮ್ಮಾನ ಮಲ್ಪುನ ಕೂಟ ಕುಡಲದ ಪುರಭವನೊಡು 6, ಮಾರ್ಚಿ 1996ನೇ ದಾನಿ ನಡತಂಡ್. ಪರತರೆಮಾರ್‌ದ ಈ ಇರ್ವೆರೆ ಒಟ್ಟುಗೇ ಪೊಸ ಪೀಳಿಗೆದ ಜವನ್ಯೇರೆ ಸಾಧನೆಲೆ ಪುಗರ್ತೆಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಳು ವಾಲ್ಮೀಕಿಂದೇ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್, ತುಳು ಕನ್ನಡದ ನಡುಟು ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಒಂಜಿ ಪೊದು ಸಂಬಂಧ ಬುಳೆಪಾಯಿ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈಕುಲು ಮೊಕುಲು ಇರ್ವೆರೆಗ್ಲಾ ರಡ್ಡನೆ ಸರ್ತಿ ಪುಟ್ಟುದು ಬಳಪುನ ಭಾಗ್ಯ ಪಡೆಯಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುಗರ್ತೆ ಬಿರ್ದೋಲೆ ಮದಿಪು ಬೂಳ್ಯ ಕೊರ್ದು ಸೇಜೆ ಸಂದಾಂಡ್.

ಈ ಸೇಜೆ ಪಾಲ್‌ದ ಲೇಸ್‌ಡ್ ಅದ್ವೆರ್ ಪೊದ್ವೆರ್ ಬೆನ್ನೆರ್ ತುಳುವೆರ್, ತುಳುವೆರೆ ಮರ್ಜಿದ ದುತ್ತೈತೊಡು ಅಯಿತ ಸಿಂಗಾರ ಆದಿತ್ತೆರ್. ಪಾಲೆಡ್ ಸಿಂಗರ್ತ್‌ನ ಪದಕ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ತಮುದ್ರೆಡ್ ತೋಜಿಂಡ್. ಕೋಲ ನೇಮದ ಅಣಿ, ಚೆಂಡೆ, ಕೊಂಬು ಬಾಂಕೆ, ವಾದ್ಯೊಲು, ತಿರಿ, ಪಿಂಗಾರ, ಅರಿತ ಮುಡಿ ಇಂಚಿತ್ತಿನೆಡ್ಡ್ ದೊಂಪೊ ಚಾವಡಿ ಸಿಂಗಾರ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ತಿರಿ ತತ್ರದ ಅಡಿ ಚಾವಡಿಡ್ ಗಣ್ಯ ಬಿನ್ನೆರೆನ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಬೂಳ್ಯ ಕೊರ್ಪು, ಶಾಲ್‌ಪೊದೆಪಾದ್ ಬಿರ್ದೋಲೆ ಪಣವು ಕಾಣಿಕೆ ಕೊರ್ದು ಬಾಮಿಂಡ್. "ನಮ ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದಿನೊಡ್ದು ದಿನ ಅಳಿಯೊದುಂಡು. ಉಂದೆನ್ ಒರಿಪಾವ್ರೆ ಕೆಲಸ ಅಕಾಡೆಮಿಲೆಡ್ದ್ ಅವೊಡಾಯಿನವು. ಬಾಸೆ ಪನ್ಪುನವು ನಮ್ಮ ಉಸ್ಥುಲುದಲೆಕೊ. ತುಳುನಾಡ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒರಿಯೊಡಾಂಡ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಮುಲ್ಪದ ಉತ್ಸವೊಲೆನ್ ಗುರ್ತಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಗ್ರಂಥ ಸಂಗ್ರಹ ರಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ಉಂದೆಡ್ಡ್ ಮುಲ್ಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪ ಒರಿಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ಅಂಚೆನೆ ಸಾಲೆ ಕಾಲೇಜಿಲೆಡ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಲೆನ್ ನಡಪಾವುನಲಾ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಭೂತದ ಕೋಲೊಗುಲಾ ಸಿನೇಮಾದ ಪದನೇ ಅವೊಡು. ಸಿನೇಮದ ಪದೊಕೇ ಭೂತ ಕಟ್ಟುನಕುಲುಲಾ ನಲ್ಪೊಂದುಪ್ಪುವೆರ್. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬದಲಾವೊಡು. ಈ ನಮೂನೆದ ಕೆಲಸೊಲು ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ದ್ ಆವಡ್". ಇಂಚಿಪೊ ಕುಡಲದ ಪುರಭವನೊಡು ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಒಂಜನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಲು ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ ಬೊಕ್ಕ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ಮೊಕ್ಲೆಗ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತಿ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ಡಾ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್ ಕೊರಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಉಂದು.

ಈ ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆವಹಿಸಾಯಿನ ಜಿಲ್ಲೆದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಬಂದರು ಬೊಕ್ಕ ಮಿನುಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವೆರಾಯಿ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಜಯಪ್ರಕಾಶ ಹೆಗ್ಡೆರ್ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ನನಲಾತ್ ಎಚ್ಚಿಗೆ ಸರಕಾರೊಡ್ದು ಸವಲತ್ತ್ ಕೊರ್ಪಾಯೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಬರ್ಪೆಂದ್ ಭರವಸೆ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಭಾಷಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಾತ ಬಾಸೆಲೆನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾದ್ ಪೋಣೆವೊಡಾಯಿನವು ನಮ ಮಾತೆರೆನಲಾ

ಕರ್ತವ್ಯ ಪಂಡೆರ್. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ ಜತ್ತಪ್ಪಾಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ಮೊಕ್ಲೆಗ್ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೊರ್ಪಾಯೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಬರ್ಪೆಂದೆ ಆರ್ ಪಂಡೆರ್.

92-94ನೇ ಒರ್ಸದ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯಿನ ಕೆಲಿಂಜ ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವೆರ್ (ತುಳು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ), ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ (ಒಸಾಯೊ), ಮಹಾಲಿಂಗ (ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಸುಧೆ ತಿರ್ಗಾಯೆರ್), ಕೋಡು ಭೋಜ ಶೆಟ್ಟಿ (ಕಪ್ಪು ನೆತ್ತೆರ್), ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮಿನ್ (ತುಳು ಜಾನಪದ ಆಚರಣೆಗಳು), ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ (ಅಸೆನಿಯಾಗೊ ಕಾಂತಗೊ ಜೋಗಿ) ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುನ್ನಾಯ. (Comparative study of Tulu Dialictics)

ಲೇಖಕೆರೆಗ್ ಉಂದುವೇ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಇನಾಮುಲೆನ್ ಪಟ್ಟ್ಂಡ್

ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತಿನ ಮದಪ್ಪಿಯರಾವಾಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಮಾಲಿಕೆದ ಏಳ್ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತಿನ ಒಡಿಪುದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಂಗಕಲೆಕುಲೆ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ನಿರ್ದೇಶಕೆರಾಯಿನ ಪ್ರೊ. ಕು.ಶಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ರ್ "ಬಾಸೆ ಪನ್ಪುನವು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಅತ್ತ್. ಅವು ನರಮಾನಿ ನಿರ್ಮಿತ್‌ನವು. ಬಾಸೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಒರ್ತಿ ಅಜ್ಜಿ ಇತ್ತ್‌ಲೆಕೊ. ಆ ಅಜ್ಜಿ ಬಚ್ಚಿರೆ ಅಗ್ಯೊಂದು ಮೂಲೆಡ್ ಬೂರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಬತ್ತ್ ಪೋಪುನಕೊಲೆಗ್‌ತನ್ನ ಬದ್ಕ್‌ದ ನೆಂಪುಲೆನ್ ಪಂಡೊಂದುಪ್ಪು. ದೇಶ ವಿದೇಶೊಲೆಡ್ ಉಪ್ಪು ತುಳುವೆರ್ ಅಲ್ಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದೊಟ್ಟುಗು ಬೆರೆದ್ ಮುಲ್ಪದ ಪರಂಪರೆನ್‌ಲಾ ಒರಿತೊಂದೆರ್. ಸಹನೆ ಸಹ ಬಾಳ್ವೆಗ್ ನಮ ತುಳು ಬಾಸೆ ನನೊಂಜಿ ಪುದರ್‌ಂದ್ ಆರ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊರ್ಯೆರ್.

ತುಳುಕು ಒಂಜಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೋಡು ಪನ್ಪುನವು ಸ್ವಾಭಿಮಾನೊಗು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ಸಂಗತಿ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆದ ಜನೊಕುಲು ಬಾಸೆದ ವಿಚಾರೊಡು ದಾಲಾ ತಕರಾರ್‌ದಾಂತೆ ಬದುಕೊಂದುಲ್ಲೆರ್. "ನಿಕ್ಕ್ ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆನೇ ಮಲ್ಲೆ" ಪನ್ಪಿ ಗಾಂಧೀಜಿನ ಪಾತೆರೊಡ್ದು ಪೊಳಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಬಡಕೈಲ್ ಪರಮೇಸ್ತಯ್ಯೆರ್ ಮೋನಪ್ಪ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್ ಇಂಚಿತ್ತಿನಕುಲು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದ್ ತುಳುತ್ತ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್"ಂದ್ ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ರ್ ಸಮರ್ಥನೆ ಕೊರ್ಯೆರ್.

ಈ ಮಾಲಿಕೆಡ್ ರೆ. ಆಗಸ್ಟ್ ಮ್ಯಾನರ್ (ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ), ಬಾಯಾರು ಸಂಕಯ್ಯ ಭಾಗೋತೆರ್ (ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ), ಬಡಕೈಲ್ ಪರಮೆಸ್ರಯ್ಯೆರ್ (ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್) ಮೂವೆರ್ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್ (ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ಕಂಗೆನ್), ಎನ್. ಎ. ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್, ಪೊಳಲಿ (ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪೊಳಲಿ), ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜಯ್ಯ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್ (ನಾ. ವುಜಿರೆ) ಎನ್. ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆ (ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಂಞ್ಣ ರೈ) ಉಂದು ಆನಿ ಬುಡುಗಡೆ ಆಯಿ ಬೂಕುಲು.

ತುಳುಟ್ಟು ಬರೆಂಡ ಜನೊಕ್ಲು ಉಮೇದ್ ಪುಟ್ಟಾದ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಬರವು ಪನ್ಪುನವು ಪಂಚಾಮೃತದ ಲೆಕ್ಕ ಉಪ್ಪೊಡುಂದು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೈಕೊಂಡ್ದು ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯಿ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪಾಲ್ ಪಂಡೆರ್. ಅಂಚೆನೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೈಕೊಂಡಿ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ನನೊರ ಪುಟ್ಟುಂಡ ತುಳುನಾಡ್‌ಡೇ ಪುಟ್ಟೊಡುಂದು ತನ ಬಯಕೆನ್ ಪಂಡೊಂಡ್‌ರ್.

ಸರಕಾರ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ನೇಮಕೊಗು ವಿಳಂಬ ಮಲ್ಪುನಗ ಜನೊಕುಲೆ ಕಡೇಡ್ದ್ ಮಸ್ತ್ ಒತ್ತಾಯ, ಒತ್ತಾಸೆ ಬತ್ತಿನೆನ್, ನೆನೆತೊಂದು ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಕುಲು ತುಳುಕು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಬಾಸೆ ಬುಳೆಯೆರೆ ಸಾಯ ಅಪುಂಡು. ಅತ್ತಂದೆ ಉಂದು 25 ಲಕ್ಷ ತುಳುವೆರೆನ ಬಯಕೆದ ಪ್ರತೀಕಂದ್ ಪಂಡೇರ್.

ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆರಾಯಿ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಧ್ಯಾಯ, ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ, ಮೊಕುಲು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಇನಾಮು ಪಡೆಯಿನಕುಲೆ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಯೆರ್, ಬಿ. ಕೃಷ್ಣ ಕಾರಂತೆರ್ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ ಕುಲೆ ಕೃತಿ ವಾಚನ ಮಲ್ತೆರ್. ಚಂದ್ರ ಕಲಾ ನಂದಾವರ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ವಾಚನ ಮಲ್ತೆರ್. ಪುಷ್ಕಳ ಕುಮಾರ್ ತುಳು ಕವಿತೆಲೆ ಪದಪಂಡೆರ್. ಗುಣಪಾಲ ಕಂಡಂಬೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಲ್ತೆರ್. ರಿಜಿಸ್ಟಾರ್ ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯೆರ್.

ಬೂಕುಬಹುಮಾನೊ ೧೯೯೨ - ೯೪

ತುಳು ಕಾವ್ಯೊ : ತುಳು ಹರಿಸ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯೊ

ತುಳು ಹರಿಸ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯೊ ಕೃತಿತ ಕವಿ ಶ್ರೀ ಕೆಲಿಂಜ ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವೆರ್ ಸಾಲೆದ ಗುರುಕುಲು ಆದಿತ್ತೊಂದು ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಎಡ್ಡೆ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೊಂದುಪ್ಪಿನಾರ್. ತುಳು ಭಾಷೆಡ್ ಅರೆನ ಗೀತಾರ್ಥೊ ಸಾರೋ"ಮಹಾವೀರ ವಾಣಿ" ಕೃತಿಕುಲು ಬೊಲಪುಗು ಬತ್ತುದೊ. ಜೋಕ್ಲೆಗಾದ್ ಕೆಲವು ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್ ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನ ಭಾರತೊನು ಆಧಾರ ದೀವೊಂದು ತುಳುಟ್ಟು ಮಹಾಭಾರತೊನು ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಡ್ ಬರೆತ್ತೆರ್.

`ತುಳು ಹರಿಸ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯೊ' ತುಳು ಮಹಾಕಾವ್ಯೊ ಪರಂಪರೆಗ್ ಸೇರ್ನ ಮಲ್ಲ ಒಂಜಿ ಅದೆ. ಕನ್ನಡೊದ ಕವಿ ರಾಘವಾಂಕನ್ ಮೇರ್ ಅನುಸರಣೆ ಮಲ್ತೆರ್‌ಂಡಲಾ ಅವು ಅನುಕರಣೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜುಜಿ. ತುಳು ಭಾಷೆದ ಮಾತ ಪೊರ್ಲುಡು ಪೊಲಿಗೆನ್ ಗಳಸೊಡೊಂದು ಈ ಕವಿ ಸಾಂಗತ್ಯ ರೂಪೊಡು ಈ ಕಾವ್ಯೊನ್ ಉಟರ್ನೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಕಾವ್ಯೊಡು ಬರ್ಪಿನ ಗಾದೆಲು, ನುಡಿಕಟ್ಟುಲು, ಒಕ್ಕಣೆ ತಾರ್ಕಣೆಲು, ತುಳು ಭಾಷೆದ ಪ್ರೌಢಿಮೆನ್ ದೇರ್ತ್ ತೋಜಾವುಂಡು. ಕಾವ್ಯೊದ ಆಶಯ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರೆನ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಆಶಯ ಆದುಂಡು. ಕಬಿ ಅರೆನನೇ ರೀತಿದ್ ವರ್ಣನೆ ಶೈಲಿಲೆನ್ ಈ ಕಾವ್ಯೊಡು ಗಳಸೊಂದು ಕಾವ್ಯೊನು ಪೊರ್ಲುಡು ಮುಡೆತೆರ್.

ತುಳು ಕತೆ : ಒಸಯೊ

`ಒಸಯೊ' ತುಳು ಕತೆ ಕ್ಕುಲೆನ ಒಂಜಿ ಕೋಪೆ. ಒಸಯೊ ದ ಕರ್ತೃ ಶ್ರೀ ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ. ಆರ್ ಕುಡಲದ ಅಕಾಶವಾಣಿಡ್ ಉದ್ಯೊಗಡುಲ್ಲೆರ್. ತುಳು, ಕೊಂಕಣಿ, ಬೊಕ್ಕ ಕನ್ನೊಡುಡು ಕತೆ, ಕಬಿತೆ, ನಾಟಕ ರೂಪಕೊಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆತ್ತೆರ್.

`ಒಸಯೊ' ಮೇರೆನ ತುಳು ಕತೆಡ್ ರಡ್ಡನೇ ಗೊಂಚಿಲು. ಹಳ್ಳಿದ ಬದಕ್‌ನ್ ಈ ಕೃತಿ ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜಾವುಂಡು. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ತೂದು ಹಳ್ಳಿದ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಇತ್ತಿನೆನ್ ಇತ್ತಿಲೆಕ ಪೊರ್ಲುದ ಭಾಷೆಡ್ ಬರೆದ್ ತೋಜಾದೆರ್. ಈ ಕತೆತ ಗೊಂಚಿಲ್ ಪಡೆಯಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆವರಣ, ನಿರೂಪಣೆ ಕತೆಕುಲೆನ್ ಉಡಲ್‌ದುಲಾಯಿದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಯಿನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಅಚರಣೆ, ಈ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟ್‌ಲೆನ್ ಎಂಚ ನಿವಾರಣೆ ಮಲ್ಪುನೆಂದ್ ಪನ್ಪಿನ ವಿಚಾರ ಓದು ನಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಕತೆಗಾರನ ಉದ್ದೇಶ ಧೋರಣೆಲು ಮೇಲ್‌ನೋಟೊಗು ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜಿಜಿಂಡಲಾ ಕತೆಗಾರೆ ಒರಿ ಮಾನವತಾವದಿ ಪನ್ಪುನ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು ಹಳ್ಳಿದ ಪರಿಸರೊದ ಗರುಕಟ್ಟ್‌ದ್ ವಸ್ತು ಬೊಕ್ಕ ತಂತ್ರೊದ ಮಿಸ್ರೊ ಲೋಹೊದ ರಸೊನು ಎರಕೊ ಮೈತಿನ ಅರೆನ ಸಾಧನೆ ಪುಗರೊಡಾಯಿನ.

ತುಳು ಕಾದಂಬರಿ : ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಸುದೆ ತಿರ್ಗಾಯೆರ್

ಕುಡಲದ ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕೆರಾದುಪ್ಪಿನ ಶ್ರೀ ಮಹಾಲಿಂಗೆರ್ ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಸುಧೆ ತಿರ್ಗಾಯೆರ್ ಕಾದಂಬರಿದ ಕರ್ತೃ. ಪೋಸ ರೀತಿದ್ ನಾಟಕ ರಚನೆ. ರಂಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಲೆಡ್ ಕುಡಲದ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ಅರೆನ ಪುದರ್ ಮೆರೆವೊಂದುಂಡು.

' ನಾಣೆಜ್ಜೆರ್ ಸುಧೆ ತಿರ್ಗಾಯೆರ್' ಮೇರೆನ ಸುರುತ್ತ ಕಾದಂಬರಿ. ಹಳ್ಳಿದ ಜೀವನೊದ ಹಿನ್ನೆಲೆಟ್ ಬರೆತಿನ ಕಾದಂಬರಿ. ಅಸಮಾನ್ಯ ಕರ್ತೃತ್ವ ಪಡೆಯಿನ ಒಂಜಿ ನರಮಾನ್ಯನ ವಿಶೇಷ ಸಾಧನೆಲೆನ್, ಅಂಚನೆ ಆ ಸಾಹಸೊಲೆಡ್ಡಾಯಿನ ದುರಂತೊಲೆನ್ ಕಾದಂಬರಿ ನಿರೂಪಣೆ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಒಂಜಿ ಸುದೆನ್ ತಿರ್ಗಾದ್ ರಡ್ಡ್ ದಿನೊತ ಮಟ್ಟಗಾಂಡಲಾ ಪೊಸ ಜಾಗೆಡ್ ಪರಿಪಾವೊಡುಂದು ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಪುಣೆಪ್ಪೆರ್. ಅರೆನ ಕೆಲಸೊನು ತೂದು ಮಸ್ಕಿರಿ ಮಲ್ತಿನಕುಲೆನ ವಿರುದ್ಧೊ ಕೋಪೊಡು ಎಡ್ಡೆ ಮರಿತ ಲೆಕ್ಕ ಜಿಡೆ ದೆತ್ತೆದ್ ಸುಯಿಂಪುವೆರ್. ಈ ವಿವರಣೆ ಕಾದಂಬರಿಡ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ನಡೆತ್ತಿನ ಸಂಗತಿಲು, ಸಂಗತಿದ ಪಿರಾವುಡುಡುಪ್ಪಿನ ಮಾನ್ಯೆರ್, ವಸ್ತು, ಶೈಲಿ ಮಾತ ಸಮ ಬೆರೆಕೆಯಾದ್ ಇಡೀ ಕತೆಟ್ಟ್ ನಿರೂಪಣೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ತೂಂಡ, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅರ್ಥ ಕೊರ್ಪಿಲೆಕ್ಕೆವುಂಡು. ತಾಂತ್ರಿಕತೆತ್ತ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಒಂಜಿ ನಿಗಂಟ್‌ದ ಜಾಗೆಡ್ ನಿಗಂಟ್‌ದ ಕಾಲೊಡು ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪ್ರೇರಣೆಡ್ ನರಮಾನ್ಯೆನ

ಅಂತರಂಗೊದ ದುನಿಪುನು ಈ ಕಾದಂಬರಿ ದೆರ್ತ್ ತೋಜಾವುಂಡು. ತುಳು ಕಾದಂಬರಿ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಈತ್‌ನೇಟ ಬತ್ತಿನ ಕಾದಂಬರಿಲೆಡ್ಡ್ ಬೇತೆನೆ ರೀತಿಡ್ ಪೊಸ ದಿಕ್ಕ್‌ದಂಚಿ ಸಾಗುನ ಸತ್ವ ಪಡೆಯಿನ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಉಡುಪಿ ತುಳು ಕೂಟೊದ ಪನಿಯಾಡಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿನ್ ಪಡೆತ್ತ್‌ಂಡ್.

ತುಳು ನಾಟಕ : ಕಪ್ಪು ನೆತ್ತೆರ್

ಕಪ್ಪು ನೆತ್ತೆರ್ ನಾಟಕ ಬರೆತ್ತಿನಾರ್ ಶ್ರೀ ಕೋಡು ಭೋಜ ಶೆಟ್ಟಿ, ಮೇರ್ ಔರಂಗಾಬಾದ್‌ಡ್ ಹೋಟ್‌ಲ್‌ದ ಮಾಲಕೆ. ಬಾರಿ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದೊಂದು ಬತ್ತಿನಾರ್.

"ಕಪ್ಪು ನೆತ್ತೆರ್"ತುಳುಟು ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಶೈಲಿಡ್ ಮೂಡ್ದು ಬತ್ತಿ ನಾಟಕೊ. ಮಲ್ಲ ಮನೆತ್ತೊನೊದ ಇಲ್ಲದ ಜನೊಕುಲೆನ ಅಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿ ಪಾಲ್ ಪಂಚಾತಿಕೆದ ವೈಮಾಲೆನೇ ಈ ನಾಟಕೊದ ತಿರ್ಲ್. ಸಮಸ್ಯೆಲೆಗ್ ಸ್ವರೂಪೊನು ತೋಜಾವುನವೇ ಈ ನಾಟಕದ ಆಶಯ. ಈ ನಾಟಕದ ಉಲಾಯಿ ಒಂಜಿ ಗುಟ್ಟು ದುನಿಪು, ಘರ್ಷಣೆ ದುನಿಪುನ ಕೇನುಂಡು. ಗೊಬ್ಬುನ ದೃಷ್ಟಿಡ್‌ಲಾ ಈ ನಾಟಕ ಎಡ್ಡೆ ಉಂಡು ತುರ್ತುಡು ಬಲಿಪುನ ಭಾಷೆದ ಓಟೊ ಉದ್ದೊ ಪೋವಂದೆ ಬೋಡಯಿನಾತೇ ಪಾತೆರೊಕತೆ, ತೆಲಿ ಹಾಸ್ಯೊ ಈ ನಾಟಕೊಗು ಬೊಕ್ಕಲಾ ಒಪ್ಪ ಕೊರ್ಪುಂಡು.

ತುಳು ಅನುವಾದ : ಅಸೆನಿಯೊಗೊ ಕಾಂತಗ ಜೋಗಿ

"ಅಸೆನಿಯೊಗೊ ಕಾಂತಗ ಜೋಗಿ" ಖಂಡ ಕಾವ್ಯೊನು ಬರೆತ್ತಿನಾರ್ ಕನ್ನಡ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕೊಡು ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿ ಶ್ರೀ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈಕುಲು.

ಈ ಕಾವ್ಯೊನು ಕುವೆಂಪು ಬರೆತಿನ "ಬೊಮ್ಮನ ಹಳ್ಳಿಯ ಕಿಂದರಿ ಜೋಗಿ" ಕಾವ್ಯೊದ ಅಧಾರೊಡು ಬರೆತೆರ್. ಅಧಾರೊಡು ಬರೆತ್ತಿನ ಕಬಿತೆ ಲಾಂಡಲಾ ಉಂದು ಒಂಜಿ ನಕಲ್ ಆತ್ತಿಜಿ. ಅರೆನನೇ ಒಂಜಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾವ್ಯೊ ಪನ್ಸಿನಾತೆ ಪೊಲ್ಬುಡು ಮೂಡ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕತೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚೌಕಟ್ಟ್ ಮೀರ್ದ್‌ಜಿ. ಮುಲ್ಪದ್ ಜಾನಪದ ವಿಶೇಷತೆಲು, ಗುಡ್ಡೆ ಜೇರೊ ಪ್ರಕೃತಿದ ಪುಲ್ಲುಪಜಿರ್, ತುದೆ ತೋಡುಲೆನ ವರ್ಣನೆ, ಜನಕುಲೆನ ಬದುಕ್‌ದ ವಿವರಣೆ ರೀತಿ ರೀವಾಜಿಲೆನ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ತೋಜಾದ್‌ಕೊರ್ತೆರ್ ಉಂದು ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ವಿದ್ವತ್ ದಿಂಜಿನ ಕಾವ್ಯ ವರ್ಣನೆ, ವಿವರಣೆ ಒಕ್ಕಣೆ ತಾರ್ಕಣೆ ಈ ಕಾವ್ಯೊಡು ಧಾರಳ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಉಂದು ಒಂಜಿ ತುಳು ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತ್‌ದ ಮಲ್ಲ ಪತ್ತಾಯೊನೇ ಆದುಂಡು.

ಕನ್ನಡೊಡು ತುಳು ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥೊ : ತುಳು ಜಾನಪದ ಆಚರಣೆಗಳು

ಬೊಂಬಾಯಿಡ್ ಉದ್ಯೋಗೊಡುಪ್ಪಿನ ಶ್ರೀ ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನ್ ತುಳು ಜಾನಪದ ಆಚರಣೆಗಳು ಕೃತಿತ ಕರ್ತೃ "ತುಳುನಾಡಿನ ಗರೋಡಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತೀಕ ಅಧ್ಯಯನ" ಗ್ರಂಥೊನ್ ಮೋಹನ ಕೋಟ್ಯಾನೆರೆನ ಜತೆಟ್ಪ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್. ಮೇರೆನ ಬೊಲ್ಪುಗುಬತ್ತಿನ ನನ ಒಂಜಿ ಕೃತಿ "ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ." ಜಾನಪದ ಬೊಕ್ಕ ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ಮೇರೆಗೆ ದಿಂಜ ಆಸಕ್ತಿ.

ತುಳುನಾಡಡ್ ಜಾಪದೊ ಬದಕ್‌ದ ವಿಶೇಷತೆಗಾದ್ ಈ ಬೂಕು ಮಾತೆರೆನ್ಲಾ ತನ್ನ ಕಡೆಕ್ ಒಯಿತೊನುಂಡು. ಈ ಬೂಕುಡು ಉಪ್ಪಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಷಯೊಲೆನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರೊಲೆನ ಅಧ್ಯಯನೊಗು ಸಾಯೊ ಆದುಂಡು. ಈ ಬೂಕುನು ತುಳು ನೆಲ ಬೊಕ್ಕ `ತುಳು ಐಸಿರಿ' ಪನ್ಪಿ ರಡ್ಡ್ ವಿಭಾಗ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಸುರುತ್ತ ಭಾಗೊಡು ತುಳು ನಾಡ್‌ದ ಜನೊಕುಲೆನ ಜೀವನಾ ವರ್ತನ ಆಚರಣೆಲೆನ ಪೂರ್ಣ ವಿವರೊನು, ರಡ್ಡನೆ ಭಾಗೊಡು ಒಂಜಿ ಇಡೀ ವರ್ಸೊದ ಜೀವನ ಚಕ್ರದ ವಿಶೇಷ ಆಚರಣೆಲೆನ್ ನಿರೂಪಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯೊದ ಆಧಾರೊಡು ಬರೆತ್ತಿನ ಈ ಗ್ರಂಥೊ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬದಕ್‌ದ ಅಧ್ಯಯನೊ ಮಲ್ಪುನಕುಲೆಗೆ ಒಂಜಿ ಮಾಹಿತಿದ ಕರಾಜನೊ.

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ತುಳು ಅಧ್ಯಯನೋ ಗ್ರಂಥೊ : Tulu Dialectics

"Tulu Dialectics" ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥೊನು ಬರೆತಿನಾರ್ ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯೆರ್, ಒಡಿಪುದ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರೊದ ತುಳು ನಿಘಂಟು ಯೋಜನೆಡ್ ಉಪ ಸಂಪಾದಕೆರಾದ್ ಮೇರ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ತುಳು ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೇರೆನ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರೊ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡುಪ್ಪಿನ ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥೊ ತುಳು ಭಾಷೆ ಅಧ್ಯೊನುಗು ಒಂಜಿ ಸಹಾಯಕ ಗ್ರಂಥೊ, ತುಳುತ್ತ ನಾಲ್ ಉಪಭಾಷೆಲೆನ್ ಪೊಸ ನಮೂನೆದ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಗು ಸರಿಯಾದೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ರೀತಿಡ್ ಅಗತೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ದುನಿಪು ಬೊಕ್ಕ ವ್ಯಾಕರಣ ಮಜಲ್‌ಲೆಡ್ ಉಪಬಾಷೆಲೆಡ್ ಒಂಜೊಕೊಂಜಿ ಎಂಚ ಸಮಾನ ಆದ್ ಎಂಚ ಅಸಮಾನ ಆದ್ ತೋಜುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಮೇರೆಗ್ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ದಿಂಜ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಉಂಡುಂದು ಈ ಗ್ರಂಥೊನ್ ಓದುನಕ್ಲೆಗೆ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸೊಲೆನ್ ತೂಕೊದ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ತೂದು ಬರೆತಿನ ಈ ಕೃತಿತ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷತೆ. ಬಾರಿ ಸಮಯೊದ ಕಾರ್ಯೊದ ಫಲವಾದ್ ಈ ಗ್ರಂಥ ರಚನೆ ಆತಂಡ್ ಪನ್ಪಿನೆಗ್‌ದಾಲ ಸಂಶಯೊ ಇಜ್ಜಿ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತೆರೆ ಪರಿಚಯ

ಶ್ರೀ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಮಲ್ಲ ಪುದರ್, ತುಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಅನುಭವೊದ ನೇಲ್ಯ ತುಪ್ಪೆ ಶ್ರೀ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈಕುಲು. 1916ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕುದ ಕೆದಂಬಾಡಿಡ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈಕುಳು ಹಳ್ಳಿದ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಸಿರಿ ಸಂಪೊತ್ತುಗು ಉಡಲ್ ಒಡ್ಡಿನಾರ್. ಹಳ್ಳಿದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮಗೆಯಾದ್ ಬೆನ್ನಿ ಬುಳೆಸಲೆ ಬೋಂಟೆ ಬವರೊಳೆಡ್ ಕಾಲ ಕಳೆಯೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್. ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕಳೊಕ್ಕು ಕಾರ್ ದೀಯಿನಾರ್ ಬುಕ್ಕೊ ಪಿರ ಮಗ್ರ್‌ದ್ ತೂವಂದೆ ದುಂಬು ದುಂಬೇ ಪಜ್ಜೆ ದೀಯೊಂದು ಪೋಯೆರ್.

`ತುಳುತ್ತ ಪೊರ್ಲು', `ಅಜ್ಜಬಿರು', ಸಂಕಲನೊಳೆಡ್ ರೈಕುಳೆನ ತುಳು ಕಬಿತೊದ ಪೊರ್ಲುಪೊಲಿಗೆನ್ ತೂವೊಳಿ. ತುಳು ಅನುವಾದ, ರೂಪಾಂತರ ಕಾರ್ಯೊಡು ಇಂಬೆರೆನ ಸಾಧನೆ ಭಾರೀ ಮಿತ್ತ ಮಟ್ಟದವು. `ಕುಜಿಲಿ ಪೂಜೆ', (ಮೂಲ: ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಕನ್ನಡೊಗು ಕಣತ್ತಿನ ಉಮರ್ ಖಯ್ಯಾಮನ ರುಬಾಯತ್) `ಅಸೆನಿಯಾಗೊ ಕಾಂತಗೊ ಜೋಗಿ' (ಮೂಲ : ಆಂಗ್ಲ ಕವಿ ಬ್ರೌನಿಂಗ್‌ನ ದಿ ಪೈಪರ್ ಬೊಕ್ಕ ಕುವೆಂಪು ಆರೆನ ಕಿಂದರಿ ಜೋಗಿ) - ಈ ಕಾವ್ಯೊಲು ರೈಕುಳೆನ ತರ್ಜಿಮೆದ ಸಾಮರ್ತಿಕೆನ್ ದೆರ್ತ್ ತೋಜಾವ. `ಪಡಿಲ್ ಪಂಪೆ' (ಮೂಲ: ಎಂ. ಆರ್. ಶ್ರೀ ಆರೆನ `ನಾಗರಿಕ') `ಯಮನ ಸೋಲು' (ಮೂಲ: ಕುವೆಂಪು ಅರೆನ ಯಮನ ಸೋಲು) `ಕಾಬೂಲಿವಾಲಾ' (ಮೂಲ: ಠಾಗೋರೆರೆನ ಕಾಬೂಲಿವಾಲಾ ಪನ್ಪಿ ಕತೆ) `ಸೂದ್ರೆ' `ಏಕಲವ್ಯೆ' (ಮೂಲ: ಕುವೆಂಪು ಆರೆನ ಬೆರಳ್ಗೆ ಕೊರಳ್' ಬೊಕ್ಕ ಗೋವಿಂದ ಪೈಲೆನ ' ಹೆಬ್ಬೆರಳು) - ಈ ನಾಲ್ ತುಳು ನಾಟಕೊಲು ಕೆದಂಬಾಡಿದಾರೆನ ತುಳು ಮಗ್ಗಾಟದ ಪೆರ್ಮೆನ್ ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪ.

ತುಳು `ಚೋಮನ ದುಡಿ' ಡಾ. ಕಾರಂತೆರೆ ಮೂಲ 'ಚೋಮನ ದುಡಿ'ಕ್ ಸರಿ ಸರಿಯಾದ್ ಸಾಜವಾದ್ ತುಳುಕು ಬೈದ್‌ಂಡ್. ನಿರಂಜನೆರೆನ `ಚಿರಸ್ಮರಣೆ' ತುಳುವೆರೆಗ್ ಮದಪ್ಪಂದಿ ನೆಂಪು ಆತ್‌ಂಡ್. ಮುದ್ದಣನ ಶ್ರೀ ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧದ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಅನುವಾದೊನೇ ಸಿರಿ ರಾಮಾಶ್ವಮೇದೊ.

ಕನ್ನಡೊಡು ಬೋಂಟೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರೆಯಿನಾಕ್ಲೆ ಪಂತ್ಯೆಡ್ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈಕುಳೆನ ಬಿಸ್ರಾತಿಕೆ ಮಲ್ಲವು.

`ಬೇಟೆಯ ನೆನಪುಗಳು' `ಈಡೊಂದು ಹುಲಿಯೆರಡು' 'ಬೇಟೆಯ ಉರುಳು' `ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿಂದ ಕಡಲ ತಡಿಯವರೆಗೆ'- ಈ ಪುಸ್ತಕೊಲು ರೈಕುಳೆಗ್ ಬಾರಿ ಪುದರ್ ಪೆರ್ಮೆ ಕೊಂಡು ಬತ್ತಿನವು.

`ತಲೆ ಬುರುಡೆ ಬಿಡಿಸಿದ ಕೊಲೆ ರಹಸ್ಯ', `ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ' (ಕಾದಂಬರಿ) `ತಬ್ಬಲಿ' (ಕೃತಿಕಾರೆರೆನ ಬದ್‌ಕ್ ಬರವು) ಇತ್ಯಾದಿ ಕೃತಿಕುಳೆನ್ಲಾ ರಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ತುಳುತ ಸಾಚಾ ಸಕ್ತಿ ದಿಂಜಿದಿನ, ಬಾಸೆದ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಪೊರ್ಲುಗ್ ತಿರ್ಲ್ ಸೇಬಿ ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜುನ ಕೃತಿಕುಳೆನ್ ಕೊರಿನ ಕೆದಂಬಾಡಿದಾರೆನ ಪಾತೆರ ಕತೆತ ಗತ್ತ್ ಗಮ್ಮತ್ ಕೇಣೊಡಾಯಿನವು. ಆರೆನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೊದ ಊಕು ಉಲ್ಲೆಸೊ ಉಮೇದ್ ಪುಟ್ಟಾವುನವು. `ಬೇಟೆಯ ನೆನಪುಗಳು' ಪುಸ್ತಕೊಗು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಮಸ್ತ್ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಲೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಸನ್ಮಾನ ಗೌರವ ಪಡೆಯಿನ ಶ್ರೀ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈಕುಳು ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನೊದ ಗುರಿಕಾರ್ಮೆ ವಹಿಸ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿ ಶ್ರೀ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈಕುಳೆಗ್ ಇನಿ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮಲ್ಲ ಮರ್ಯಾದಿ ಸಂದುನವು ಸಂತೋಸುದ ಸಂಗತಿ. ಆರೆಗ್ ಅಭಿನಂದನೆಲು.

ಶ್ರೀ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್

ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊದ ಮಾಧ್ಯಮೊ ಆಪಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕೆ, ಯೋಗ್ಯತೆ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲೊಡು ಸಾದಿತ್‌ದ್ ಸಾಬೀತ್ ಮಲ್ತ್ ತೋಜಿಪಾಯಿನ ಮಹಾಕವಿ, ವಿದ್ವಾನ್ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್. ರಾಮಾಯಣೊ ತುಳುನಾಡ್‌ಡೇ ತುಳುವೆರೆ ನಡುಟೇ ನಡತ್ತಿ ಕಲ್ಪನೆ ಕೊರ್ಪಿನ `ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ' ತುಳುತ್ತ ಕೊಂಡಾಟೊದ ಗೆಲವಂದ ಮಾಲೆ, ಗೌರವದ ಗೊಂಡೆ.

1918 ಇಸವಿಡ್ ಕುಡುಪು ಕೈತಲ್‌ದ `ಮಂದಾರ' ಇಲ್ಲಲ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಶ್ರೀ ಮಂದಾರೆರ್ ಶಾಲೆಡ್ ಪಡೆಯಿನವು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ. ಬೊಕ್ಕೊದ ವಿದ್ಯೆ ಪೂರಾ ಅರೆನ ಸ್ವಂತ ಸಾಧನೆ. ಕವಿಯಾದ್, ಕಲಾವಿದೆರಾದ್, ವಿದ್ವಾಂಸೆರಾದ್, ಅಧ್ಯಾಪಕೆರಾದ್ ಮಂದಾರೆರ್ ಮಲ್ತಿನ ಕಜ್ಜ ಮಲ್ಲವು. ಮರಾಠಿ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆದ ಮಂದಾರೆರ್ ಕನ್ನಡ ಮಾಸ್ತರಿಕೆದೊಟ್ಟುಗು ತುಳುತ್ತ ಬೆನ್ನಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಜಾಗಂಟೆ ಪತ್ತಿನಾರ್. ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತೆರಾದ್, ಭಾಗವತೆರಾದ್, ಅರ್ಥಧಾರಿ ಆದ್, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕೆರಾದ್ ಆ ಕಳೊಟು ಎಡ್ಡೆ ಅನುಭವಿಯಾದ್ ದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಬೆಂದಿನಾರ್. ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ನಾಡಿನರಂಬು ಪತ್ತಿನಾರ್.

ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಅತ್ತಂದೆ, ತುಳುಟು `ಜಾಗಂಟೆ', ಪನ್ಪಿನ ಕಬಿತೆದ ಸಂಕಲನ, `ಕನತ ಪೊಣ್ಣು' ನಾಟಕ (ಭಾಸನ `ಸ್ವಪ್ನವಾಸವದತ್ತ'ದ ತರ್ಜಿಮೆ) ಕನ್ನಡೊಡು `ಮಂದಾರ ಮಾಲೆ' ಅತ್ತಂದೆ ಅನೇಕ ಲೇಖನೊಳು ಅಚ್ಚಾತ್‌ಂಡ್.

ಅಚ್ಚಾವೊಡಾಯಿನ ಕೃತಿಕುಳೆಡ್ `ಕನ್ನಡ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ', `ಹುಟ್ಟು, ಜೋಗಿಯ ಹಾಡು', ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕತೆತ ಮಲ್ಲ ಕಾವ್ಯ, `ಬೀರದ ಬೊಳ್ಳು', `ಉನ್ಮತ್ತ ರಾಘವ', `ಪ್ರೇಕ್ಷಾರ್ಣ' ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಟಕೊಲು, `ಶ್ರೀರಾಮ ಪರಂಧಾಮ', `ಗೋವರ್ಧನೋದ್ಧರಣ', `ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ' - ಈ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲು ಮುಖ್ಯವಾಯಿನವು. ಜೋಕ್ಲೆಗಾದ್ ಕಬಿತೆ, ಜೋಕ್ಲೆ ಪಟಾಕಿ ಬರತೆರ್. ಆಕಾಶವಾಣಿಡ್ ಕಬಿತೆ, ಭಾಷಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಸಾರ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಕಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ವಿಚಾರೊಡು ಖಚಿತವಾಯಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇತ್ತಿನ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ಮಂದಾರ ಪೂವುದ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಸಾಚಾ ನರಮಾನಿ. ಗರ್ವಗದರ್ ದಾಂತಿನಾರ್, ನಲ್ಮೆ ನದರ್ ಇತ್ತಿನಾರ್. ಕೂಟೊಗು ಏಪೊಲಾ ಬೋಡಾಯಿ ಎಡ್ಡೆಪು ದಿಂಜಿದಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ.

ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣೊಡ್ದಾದ್ ತುಳುನಾಡೊರ್ಮೆಲಾ ಪುಗರ್ತೆ ಪೆರ್ಮೆ ಪಡೆಯಿನ ಶ್ರೀ ಮಂದಾರರೆಗ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಳೆನ ಸನ್ಮಾನಲಾ ಸಂದ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಇಂಚೊಗು ಕಾಟಿಪಳ್ಳಡ್ ನಡತಿನ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನೊದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸದಿತ್ತೆರ್.

ತುಳುತ್ತ ಕಾವ್ಯೊದ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಎರ್ತೆ ಪುಟ್ಟಾಯಿನ ಹಿರಿಯ ಕವಿ ಶ್ರೀ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರೆಗ್ ಇನಿ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಂದುನವು ಅಭಿಮಾನೊದ ಸಂಗತಿ. ಆರೆಗ್ ಅಭಿನಂದನೆಲು.

ಒಡಿಪುಡು ತುಳುಕತೆ ಕಾದಂಬರಿ ಬರವಣೆಗೆದ ಕಮ್ಮಟೊ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಒಡಿಪುದ ರಾಷ್ಟ್ರ ಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಯೋಗೊಡು ಮಾರ್ಚ್ 12ಡ್ದ್ 17 ಮುಟ್ಟ ತುಳುಕತೆ ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಪುನ ಕಮ್ಮಟ ನಡತ್‌ಂಡ್.

"ಕಮ್ಮಟದ ಉದ್ದೇಶ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಅತ್ತ್. ಸಾಹಿತ್ಯೊಗಾದ್ ಬಾಸೆ, ತಂತ್ರ, ವಸ್ತು, ಆಯ್ಕೆ ಏಂಚ ಪನ್ಪಿ ವಿಚಾರೊಡು ಒಂಜಿ ತರಬೇತಿ ಕೊರ್ಪುನವು. ಬರವಣೆಗೆಗ್ ವ್ಯಕ್ತಿನ ಅನುಭವನೇ ಮುಖ್ಯ. ಮನಸ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಸಂಗತಿ ಪಾಕ ಆದ್ ಪಿದಯಿ ಬನ್ನಗ ಆವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅವು. ಅಂಚ ಅಯಿಜಿಂಡ ಅವು ಅಪಘಾತದ ಒಂಜಿ ವರದಿ ಮಾತ್ರ ಅವು. ಬರಹಗಾರಗ್ ಅಯನ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಉಳಯಿದ ತುಡಿತನೇ ಮುಖ್ಯಂದ್" ಕಮ್ಮಟೊನು ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಲ್ತಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಕಾದಂಬರಿಕಾರೆ ಕೆ.ಟಿ.ಗಟ್ಟಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊರ್ಯೆರ್.

"ತುಳುಟು ಬರೆಪುನಕುಲು ಮಾತೆರ್ನಾ ಕನ್ನಡ ತೆರಿದುಪ್ಪುನಕ್‌ಲೇ ಅಯಿನೆಡ್ದ್ ಕನ್ನಡೊಡ್ದು ತುಳುಕ್ಕು ಜಪುಡಾವುನ ಬದಲ್‌ಗ್ ಹಿಂದಿ ತಮಿಳ್, ತೆಲುಗು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ತಗೆತಂಗಡಿ ಬಾಸೆಲೆ ಕೃತಿಕುಲೆನ್ ತುಳುಕ್ಕು ಕೊನಪುನ ಕೆಲಸ ಆವೊಡುಂದು ಆರ್ ಸಲಹೆ ಕೊರ್ಯೆರ್. ತುಳು ಜಾನಪದ ಪ್ರಧಾನವಾಯಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರಡ್. ರಾಮಾಯಣ, ಭಾರತೊಲೇನನೊರ ತುಳುಟು ಬರೊಡುಂದೇ ಇಜ್ಜಿ. ನಮ ಸುತ್ತುಮುತ್ತು ಏತೆತೊ ಜೀವಂತ ವಸ್ತು ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿ ಅಂಚ ಬರೊಡು. ಇನಿ ನಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕೌರವೆರ್‌ಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್, ಪಾಂಡವೆರ್‌ಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್. ಅವೇನೇ ತೆರಿಂಡ ಎಡ್ಡೆ ಆವುಂದು ಆರ್ ಪಂಡೆರ್.

ಕಮ್ಮಟ ಉದಿಪು ಉದಿಪನ ಕೂಟದ ಗುರಿ ಕಾರ್ಮೆಡ್ ಡಾ. ಭಾಸ್ಕರಾನಂದ ಕುಮಾರ್ ತುಳು ಕೂಟಲಾ ತುಳ ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಸಮವಾದ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಬಾಸೆದ ಲುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಮಾತೆರೆನಲಾ ಸಾಯ ಸಕಾಯ ಬೋಡು. ಡಾ. ವಿವೇಕ ರೈಕುಲೆ ಪ್ರಯತ್ನೊಡು ತುಳುಟು `ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'ಪಡೆಪುನಂಚಿತ್ತಿ ಕೃತಿಕ್ಕುಲು ಬರಡ್‌ಂದ್ ಬಯಕ್ಕೈರ್.

ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದ ನಿರ್ದೇಶಕೆರಾಯಿ ಪ್ರೊ. ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ರ್ ತುಳುಕ್ಕು ಲಿಪಿ ಇಜ್ಜಂದಿನವು ಒಂಜಿ ದೋಷಂದ್ ಕೆಲವೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಆಂಡ ತೆರಿನಾಕ್ಲು ಪಂಡಿತೆರ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಬಾಸೆಲೆಗ್‌ಲಾ ಅವೆಕ್ಲೆನವೇ ಆಯಿ ಲಿಪಿ ಇಜ್ಜಿ. ಸಂಸ್ಕೃತೊಗು, ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಗ್ ಸೊಂತ ಲಿಪಿಕುಲು ಇಜ್ಜಿ. ಇನಿ ತುಳುಕು ಒಂಜಿ ಏಳಿಗೆದ ಕಾಲ ಬೈದ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆ ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ್, ಬಿನ್ನೆರೆನ್ ಎದಿಕೊಂಡೆರ್ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಕುಲು ನನ ಮೂಚಿ ಒರ್ಸೊಡು ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಒಂಜಿ ಮಜಲ್ ಸಜ್ಜಾಪುಂಡು. ಈ ಕಮ್ಮಟೊಡ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಅವಂದ್. ಅಂಡ ಅನುಭವ ಪುಟ್ಟುಂಡುಂದು ಕಮ್ಮಟದ ಉದ್ದೇಶೊನ್ ವಿವರಿತೆರ್ ಕಮ್ಮಟದ ನರ್ದೇಶಕೆರ್ ಪ್ರೊ. ಮುರಳೀಧರ್ ಉಪಾಧ್ಯೆರ್ ಕಮ್ಮಟದ ನಿಯಮೊಲೆನ ವಿವರವಾದ್ ಪಂಡೆರ್. ರಿಜಿಸ್ಟಾರ್ ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯೆರ್. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆ ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ಕಮ್ಮಟದ ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭ 17-3-96ನೇದಾನಿ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಪ್ರೊ ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿ ಸಮಾರೋಪ ಭಾಷಣ ಮಲ್ತೆರ್. ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆದ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶೊಡು ಮಸ್ತ್ ಜಾನಪದ ಕಲಾ ಸಂಪತ್ತ್ ಉಂಡು. ಅಂಡ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬುಡುಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಆ ಕಲೆತ್ತ ಬಗ್ಗೆಲಾ ದಾಲಾ ಕೆಲಸ ಅತ್‌ಜಿ. ಧರ್ಮ ಸಾಮರೆಸ್ಯೊಗು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಕೆಲಸ ಅವೊಡು. ಈ ಜಾನಪದ ಸಂಪತ್ತ್‌ನ್ ತುಳುಟ್ಟೇ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ಪು ಕೆಲಸಲಾ ಅವೊಡುಂದು ಅರ್ ಪಂಡೆರ್.

ತುಳುಟು ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಅವೊಡು. ಜಾನಪದ ಮೂಲದ ಬೊಕ್ಕ ಸಮಕಾಲೀನ ವಸ್ತುಲೆ ಮಿತ್ತ್‌ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಅವೊಡು. ಒಂಜಿ ಬಾಸೆದ ಬುಳೆಪು ದಿಢೀರ್ ಕೆಲಸ ಅತ್ತ್. ಜಾನಪದ ಮೂಲದ ಕೆಲಸ ಮರಾಠಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಮಸ್ತ್ ಆತ್‌ಂಡ್. ನಂಕ್ ಅವ್ವೇ ಮಾದರಿ ಅವು. ಏತ್ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತೆಂದ್ ಸಂಖ್ಯೆದ ಅಧಾರೊಡು ಒರಿಯನ ಯೋಗ್ಯತೆನ್ ಲಪ್ಪರೆ ಅಪುಜಿ. ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಲಾಯಿ ನಿಕುಲು ಲತ್ತ್ ಪ್ರಾಯದಕುಲು. ದಾಯೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಯೇರ್‌ಗ್ ಬರೆವೊಡು ಪನ್ಪುನೆನ್ ದುಂಬು ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ಅಂಚೆನೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಷೆಡೇ ಬರೆವೊಡು. ಅತ್ತ್‌ಂದಾಂಡ ನಿಕುಲು ಪರಕೀಯರೇ ಆಪರ್.

ಕಮ್ಮಟೊಡು ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಪಟ್ಟುನ ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾಯಿ ಡಾ. ಎನ್. ಕೆ. ತಿಂಗಳಾಯೆರ್ ತುಳುಟು ಇಂಚಿಪೊ ಅವೊಂದುಪ್ಪುನ ಕೆಲಸೊಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಂಡೆರ್. ಅರ್ ಬರೆಯಿ ತುಳು ಕತೆನ್ ಓದ್ಯೆರ್. ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಬೇಲೆ ಪನ್ಪುನ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನುದ ಅಡ್ಡಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಒರ್ಮೆಲಾ ಬೆನ್ಪುನ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ನಮತೂಪ ಪನ್ಪುನವು ಕತೆತ್ತ ವಸ್ತು.

ಭಾಸ್ಕರ ನೆಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಫುಲ್ಲ ಜಿ. ಭಟ್ ಶಿಬಿರದ ಅನುಭವ ಪಂಡೆರ್. ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈಕುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕೆಲಸೊಲೆಡ್ ಶಿಬಿರಲಾ ಒಂಜಿ. ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಶಿಬರ ನಡಪಾವುನ ಉದ್ದೇಶ ಉಂಡು. ನವಸಾಕ್ಷರೆರೆ ಅಂದೋಲನದ ರೀತಿಡ್ ತುಳು ಬುಳೆಪುದ ಕೆಲಸ ಸಾಗೊಡುಂದು ಪಂಡೆರ್.

ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆ ಪರಿಚಯ :

ಕೆ.ಟಿ.ಗಟ್ಟಿಲೆನ ಬೊಂಬಾಯಿದ ಇಲ್ಲ್

ಬೊಂಬಾಯಿದ ಇಲ್ಲ್
ಕೆ.ಟಿ. ಗಟ್ಟಿ
ಸಹಕಾರಿ ಪ್ರಕಾಶನ
ವಿಶ್ವಕಲಾ ನಿಕೇಶನ, ಪುತ್ತೂರು ೫೭೪೨೦೧
ಸುರುತ ಅಚ್ಚ್ : ೧೯೯೪, ಬಿಲೆ: ೩೦ ರೂ.

`ಬೊಂಬಾಯಿದ ಇಲ್ಲ್' ಪುದರ್ ತೆರಿಪಾವುಲೆಕೊನೆ ಕರಾವಳಿ ಕರೆಬರಿತ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಕತೆ. ತಲಪಾಡಿ ಕೋಟೆಕಾರು, ಕುಳಾಯಿ, ಸುರತ್ಕಲ್ ಊರುಲೆಟ್ಟುಗು ಬೆಂಗಳೂರು ಬೊಕ್ಕ ಬೊಂಬಾಯಿದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಡ್ ಬರ್ಪುನ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬದ ಉಳಯಿ ಅಯಿಟ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣುನ ಮದಿಮೆದ ಸುತ್ತ ಮೊಡೆಯಿನ ಕಾದಂಬರಿ.

ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದ ಮಸ್ತ್ ಸಂಗತಿಲೆ ಒಟ್ಟುಗು ಆಣ್‌ಪೊಣ್ಣುನ ಸಂಬಂಧದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭನೇ ಮುಲ್ಪ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ತೋಜುಂಡು. ಒಂಜಿ ಕುಟುಂಬ ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಪೋದು ಎಡ್ಡೆನ ಕಾಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಲ್ಪದ ಸಮಸ್ಯೆಲೆನ್ ಎನ್ನಿದ್ ಊರುಗು ಬರ್ಪುನವು, ಊರುಡು ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಇಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟ್ಯಾದ್ ಕಾರ್, ಬಂಗ್ಲೆ, ಮದಿಮೆ, ಬದಿತ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರೊಡೇ ಕಾರ್ಬಾರ್ ಮಲ್ಪುನವು ತನ ಸ್ವಾರ್ಥೊಗು ಊರ್ಯಾಯನ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಬಲಿ ದೆತೊನುನವು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸಂಗತಿಲು ಕಾದಂಬರಿದವು. ಬರವು ಸರವು ಕಲ್ತಿ ಪೊಣ್ಣು ಒಂತೆ ವಿವೇಚನೆಡ್ ಒಡಕ್ ಪುಟ್ಟಿನ ರಡ್ಡ್ ಕುಟುಂಬೊಲೆ ನಡುಟು ರಾಜಿ ಸಂದಾನ ನಡಪಾದ್ ತನ ಪಳಿಗ್ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಾದ್ ಕೊರ್ಪುನ ಸಂಗತಿ ಒಂತೆ ಸಿನೀಮಿಯವಾದ್ ಆಂಡ ಎಡ್ಡೆ ವೊರ್ಲುಡೆ ಮುಲ್ಪ ಮೂಡುದು ಬಯಿದ್‌ಂಡ್. ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಒರ್ಸದ ಒಂಜಿ ಸಂದರ್ಭೊಡುಲಾ ಉಂದು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಯಿನವು. ಅಂಚೆನೆ ಮುಂಬಾಯಿ ವಲಸೆದ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆದ ದಿಟ್ಟಿಡ್‌ಲಾ ಉಂದು ಮುಖ್ಯವಾಯಿನವು. ಕಿಟ್ಟಣ್ಣೆ ಪನ್ಪಿನಾಯೆ ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಪೋದು ಒಟೇಲ್ ನಡಪಾದ್ ಮಸ್ತ್ ಅನುಕೂಲಸ್ಥೆ ಆಪೆ. ಆಂಡ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ನನ ಅಲ್ಪ ಉಂಡಾಪಿ ಸಮಸ್ಯೆಲೆನ್

ಎನ್ನಿದ್ ಊರುಗು ಬರ್ಪುನ ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ಪುವೆ. ಆಯಗ್ ವಸಂತೆ, ರಾಜಾರಾಮೆ, ಜಯಂತಿ, ಮಾಲತಿಂದ್ ನಾಲ್‌ಜನ ಜೋಕುಲು. ಬರವು ನರವು ತಕ್ಕಮಟ್ಟ್‌ಗ್ ಕಲ್ತಿನಕುಲು. ಜಯಂತಿ ಮಾಲತಿನಾತ್ ರೂಪೊಡು ಪೊರ್ಲು ಇತ್ತ್‌ಜಲ್. ಅಂಚಾದ್ ಅಲೆಗ್ ಪೊದು ಬರಂದೆ ಮದ್ಮೆ ಕಜೇರುಂಡು.

ಮಸ್ತ್ ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಅವೆನ್‌ಗೊಬ್ಬಾದ್ ಊರುಡು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ಬೊಂಬಾಯಿಡ್‌ಲಾ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನಾಯೆ ರಾಮಣ್ಣೆ. ರಾಮಣ್ಣನ ಒಂಜಿ ಬೂಕುನು ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ಪಾದ್ ಮಾರಾಟಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆಂದ್ ಕಿಟ್ಟಣ್ಣೆ ಆಸೆ ಪುಟ್ಟಾವೆ. ರಾಮಣ್ಣನ ಮಗೆ ದಿಲೀಪಗ್ ಜಯಂತಿನ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಯೆರೆ ದಗ್‌ಲ್ಬಾಜಿ ಗೊಬ್ಬುವೆ. ಮೆಗ್ದಿನ್ ತೋಜಿಪಾದ್ ದಾರೆದ ಮಣೆಟ್ ಪಳಿನ್ ಅಯಿತ ಮಲ್ಪಾದ್ ಕುಲ್ಲುವೆ. ಕಂಡನಿಲ್ಲಡೆ ಕಡಪುಡುವೆ. ಒಂಜಿ ರಾತ್ರೆ ಕರಿವುಂಡು. ದಿಲೀಪಗ್ ಸಂಗತಿ ತೆರಿವುಂಡು. ತೂಯಿ ಪೊಣ್ಣು ಉಂದು ಅತ್ತ್ಂದ್ ಆಯೆ ಮನದಾನಿಯೇ ಅಲೆನ್ ತಮೆರಿಗ್ ಕಡಪುಡ್ವೆ.

ಇಲ್ಲ್ ಬದ್ಕ್ ದುಡ್ಡು ಆಸ್ತಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಲ್ಲಮಟ್ಟ್‌ದ ಜೀವನೊಡು ಒಂಜಿ ಒಡಕ್ ಉಂಡಾಪುಂಡು. ಜಯಂತಿನ ಮೆಗ್ದಿ ಮಾಲತಿ ಅನ್ಯಾಯ ಆಯಿ ಆಣ ಕೋಡಿದಕ್ಲೆಡ ತನ ಇಲ್ಲಲ್ದಕ್ಲೆಡ್ದಾಯಿ ತಪ್ಪುನು ಒತ್ತೊಂದು ರಾಜಿ ಸಂದಾನ ನಡಪಾವಲ್. ಒಂಜಿ ಇರ್ಲ್‌ದ ಕಾರ್ಬಾರ್‌ಡ್ ದಿಲೀಪಗ್‌ಲಾ ಜಯಂತಿಗ್‌ಲಾ ಪುಟ್ಟಿನ ಆಣ್‌ಬಾಲೆ ಈ ಸಂದಾನೊಗು ಪೊಸ ಸಾದಿ ತೋಜಿಪಾವುಂಡು.

ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧದ ಇಡೆಟ್ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿದ ಸಂದರ್ಬೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಅವೆಕ್ಕ್ ತಿಕ್ಕುನ ಬಿಲೆ ಮುಲ್ಪ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಪ್ರಕಟ ಆತ್‌ಂಡ್. ಆಯ್ಡ್‌ಲಾ ಕಂಡನಿ ಬೊಡೆದಿ, ಅಪ್ಪೆ, ಅಮ್ಮೆ, ಮಗಲ್ ಮಗೆ, ತಗೆ, ತಂಗಡಿ, ಪೊದ್ವೆರ್ ಸಂಬಂಧದಕ್ಲೆ ಉಳಯಿ ನಡಪುನ ಮನಸ್ತಾಪ, ಅಲ್ಪ ಉಂಡಾಪಿ ಒಡಕ್, ತನ ವಿರೋಧೊನು, ಪ್ರತಿಭಟನೆನ್ ಪ್ರಕಟಮಲ್ಪುನ ವಿಧಾನ ಅವೆತ್ತ ಮಿತಿ ಮುಲ್ಪ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಕುಟುಂಬದ ಅತ್ತ್ಂಡ ಪೊದ್ವೆರೆ ಸಂಬಂಧದ ಉಳಯಿ ನಡಪುನ ಅತಿರೇಕ ಅವಿವೇಕದ ವರ್ತನೆಲೆಗ್ ತೀರ್ಮಾನೊಲೆಗ್ ಏತೋ ಸರ್ತಿ ಮೌನ ಪ್ರತಿ ಕ್ರಿಯೆ ಎಂಚ ಎಡ್ಡೆ ಮರ್ದ್ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಒಂಜಿ ತತ್ವೊನು ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಅಂಚೆನೆ "ದುಡ್ಡು ಬೊಕ್ಕ ಕುತಂತ್ರದ ಕೆಲಸೊಲು ಸಂಬಂದೊನು ಸೃಷ್ಟಿಸವುಜ, ಪ್ರೀತಿನ್ ಕ್ರಯೊಕ್ಕು ದೆಪ್ಪುಜ"(ಪು ೮೫)ಪನ್ಪಿ ಒಂಜಿ ನೀತಿದ ಪಾತೆರೊನುಲಾ ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು.

ಕನ್ನಡೊಡು ಮಸ್ತ್ ಕಾದಂಬರಿಲೆನ್ ಬರೆಯಿನ ಕೆ.ಟಿ.ಗಟ್ಟಿಲೆನ ತುಳು ಕಾದಂಬರಿದ ಬಾಸೆಡ್ ಕನ್ನಡದ ಶೈಲಿಯೇ ಎಚ್ಚಿಗೆ ತೋಜುಂಡು. ಅಂಚೆನೆ "ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಯೆರೆ, ಮೃದು ಸ್ಪರ್ಶ, ದಾಟು, ಕಾಡ್‌ಂಡ್, ಮೂಡಿಯ, ಉರ್ಲುಂಡು, ಕಷ್ಟಪಟ್ಟ್‌ದ್, ಸ್ವಾಗತಿಸಿಯೆರ್, ಪ್ರೀತಿಸೊಂದುಲ್ಲೆ, ಕ್ಷಮಿತ್‌ದ್, ಹೃದಯ, ಮೃಗೊಕ್ಕುಲು, ಗದ್ಗದ ಆಂಡ್" ಇಂಚಿತ್ತೆ ಪ್ರಯೋಗೊಲೆನ್ ಈ ಕಾದಂಬರಿಡ್ ಮಸ್ತ್

ತೂವೊಲಿ. ಉಂದು, ಮಾತ ತುಳು ಬರಹ ಗಾರೆರೆನ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಬರವಣಿಗೆದ ಮಿತಿಲಾ ಅಂದ್. ಅಂಚಾದ್ `ಬೊಂಬಾಯಿದ ಇಲ್ಲ್'ಡ್ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಪುಳುಪು ಆತ್ ತಿಕ್ಕಂದ್. ಆಂಡ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಬಾಸೆದ ಒಂಜಿ ಮಾದರಿ ಮೂಲು ಉಂಡು.

"ಮೇಜಿದ ಮಿತ್ತ್ ಎಲ್ಯ ಒಂಜಿ ಟಾರ್ಚ್‌ಲೈಟ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅಯಿನ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಅಲೆ ಮೋನೆಗ್‌ಲೈಟ್ ಪಾಡಿಯೆ " (ಪು. ೩), "ಟೈಲ್ಸ್ ಪತ್ತಾಯಿನ ಟೆರೆಸ್‌ದ ಪೊರ್ಲೇ ಬೇತೆ. ಪೊರ್ಟಿಕೊದ ಗೋಡೆ ಪೂರ್ತಿ ಗ್ಲಾಸ್‌ದ " (ಪು೧೩). "ಕ್ರೀಂ ಪಾರ್ಲರ್‌ಗ್, ವೀಡಿಯೋ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಲೈಬ್ರರಿಗ್, ಬ್ಯೂಟಿ ಪಾರ್ಲರ್‌ಗ್" (ಪು ೧೭).

ಕೊಲ್ಲನೆ (?) ಪೀಂಕನ್ ನೀರ್‌ಡಲ ಅತ್ತ್, ನೆಲಟ್ಲಾ ಅತ್ತ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕೊ ಕರೀಂಡ್" (ಪು ೧೦), "ಕಲ್ಪನ ನಿರೆಲ್‌ತೂದೇ ಕೈಕಾರ್ ಬುಡ್ಪಿನ ಪೈಕಿ ಅತ್ತ್" (ಪು. ೧೧) "ಬಟ್ರೆ ಬಾಲೆಗ್ ಪುಟ್ಟ್ನಗನೇ ಪುಸ್ತಕದ ವಾಸನೆ ಬರ್ಪುಂಡು. ನಮ ಜೋಕುಲು ಮೀನ್ ಮಾಸದಲ ಗಂಗಸರದಲ ವಾಸನೆ ದೆತೊಂದು ಮಲ್ಲೆ ಆಪುನಿ. ನಮ ಜನ ಒಯಿಕ್ಕ್‌ಲ ಕಾಸ್ ಪಾಡ್ಪೆರ್ ಆಂಡ ಪುಸ್ತಕೊಗು ರಡ್ಡ್ ಕಾಸ್ ಪಾಡಾಯೆರ್" (ಪು. ೪೫) " ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು ದಾಯೆ ಕಲ್ಪೊಡು? ಕಲ್ತ್ಂಡಲ ಒಂಜೆ, ಕಲ್ತ್‌ಜಿಂಡಲ ಒಂಜೆ. ಬದಿಟ್ ಪೊದಿತ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಸಾಮಾನ್" (ಪು. ೪೬),"ಮೂರ್ಖ ಪಾತೆರೊಗು ಮೌನನೇ ಮರ್ದ್" (ಪು ೭೪), "ನರಮಾನಿ ಆಯೆರ್ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ದೇವೆರೆ ಪೂಜೆ ಮಲ್ತ್ಂಡಲಾ ಪ್ರಕೃತಿ ಮಲ್ಪುನೆನ್ ಮಲ್ಪುಂಡೇ. ಆವೊಡುಂದು ಪರಕೆ ಪಂಡಲಾ ಪ್ರಕೃತಿಗ್ ಮನಸಿಜ್ಜಂಡ ಆಪುಜಿ" (ಪು ೭೫) "ಅನ್ಯಾಯೊನು ಮರಪುನೆಡ್ಡ್‌ಲ ಅನ್ಯಾಯ ಮಲ್ತಿನಕುಲೆನ್ ಕ್ಷಮಿಸಿಯೆರೆ ಬೊಕ್ಕಲ ಕಷ್ಟ ಉಂಡು" (ಪು. ೮೯). ಇಂಚಿತ್ತಿ ಒಳನೋಟೊಲು ಉಪ್ಪುನ ಮಸ್ತ್ ವಿಚಾರೊಲು ಮುಲ್ಪ ಚರ್ಚೆಗ್ ತಿಕ್ಕುವೊ.

ಅಕ್ಷರ ತಪ್ಪುಲು ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಒರಿದ್ ಪೋತೊ. "ಅಂದ ದಿಲೀಪ ನಿಕ್ಕ್ ಖಂಡಿತಾ ಉಂಡಾ? " (ಪು. ೭೨) ಈ ಪಾತೆರೊದ ಅರ್ತೊ ಎಂಚಿನ ಪಂಡ್ದ್ ತೆರಿವುಜಿ. "ರೊಬೊಟು"(ಪು. ೪೨), "ಅಂಟೆಲ್ " (ಪು. ೬೧) "ಪೆಡಕೊನ್ದು" (ಪು ೮೩) ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸಬ್ದೊಲೆಗ್ ಬೇತೆನೇ ಅರ್ತೊ ವಿವರಣೆ ಬೋಡಾವು.

ಒವ್ವೇ ಉಪ್ಪಡ್. "ಬೊಂಬಾಯಿದ ಇಲ್ಲ್" ಕೊಸಿ ಕೊರ್ಪುಂಡು.

■ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ

❖ ❖ ❖ ❖

ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಸುದೆತಿರ್ಗಾಯೆರ್

ಮಹಾಲಿಂಗ
ನಷ್ಟ ಪ್ರಕಾಶನ
ಮಂಗಳೂರು -3
ಮೊ. ಮು-1994. ರೂ. 25/-

ಬುಲೆವೊಂದಿಪ್ಪುನ ತುಳು ಜವನೆ-ಸಾಹಿತಿ ಮಹಾಲಿಂಗೆರೆನ ಸುರತ್ತ ಕಾದಂಬರಿ `ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಸುದೆ ತಿರ್ಗಾಯೆರ್' ಉಂದು ಎಣ್‌ಪತ್ತೆಣ್‌ಮ ಪುಟತ್ತ ಕಿಳ್ಳಕಾದಂಬರಿ. ಉಂದೆಟ್ಟ್ ಒರಿಪುನ ಕಾದಂಬರಿಕಾರನ ಪ್ರತಿಭೆ ಮಿಂಚುಂಡು. ಉಡುಪಿ ತುಳು ಕೂಟ ಏರ್ಪಾಟ್ ಮಲ್ತಿನ ಎಸ್. ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ ಕಾದಂಬರಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಡ್ ಈ ಕಾದಂಬರಿಕ್ ಸುರತ್ತ ಇನಾಮು ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕುನೆಡ್ದ್ ದುಂಬುದ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಒಂಜಿ ಹಳ್ಳಿ ಕುದ್ರೆಮೂಲೆಡ್ ಈ ಕಾದಂಬರಿತ ಕತೆ ನಟವುಂಡು. ಬಂಜಿದ ಕರ್ಮೊಗು ಪ್ರೇತ ಭಟ್ಟೆ ಆದಿತ್ತಿನ ನಾಣಪ್ಪಯ್ಯೆರ್ ಕುದ್ರೆಮೂಲೆಡ್ ಬೆನ್ನಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಲ್ಲ ಜನ ಆತೆರ್. ಆರ್ ಬೇತೆ ಜಾತಿದ ಸರಸಕ್ಕನ್ ಮದ್ಮೆ ಆತಿನೆತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ಊರುಡ್ ಮಸ್ತ್ ಕತೆಕುಲು ಉಲ್ಲ. ತನನ್ ಸಸಾರ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಊರುದಗುಲು ಇತ್ತೆ ದೇಗ್ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊರ್ಪೆರ್‌ಂದ್ ಆರೆಗ್ ಗೊತ್ತುಂಡು. ಆರ್ ಪಣ್ಪೆರ್ "ನೂದು ಮುಡಿ ಅರಿ ಆನಗನೇ ಬಟ್ಟೆ, ಈತ್ ಕೊಕ್ಕೆ ದೀಪೆ. ಲಾಟ್ ಪೋಟ್ ಮಿನಿ ಯಾನಾತುಂಡ ಎನ್ನ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಕತೆ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ನಾಯಿಲಾ ಈಡೆ ಕಾರ್ ದೀತ್ಬಾಂದ್." ಬೊಂಬೆ ಗೊಬ್ಬಾವುನೆಟ್ಟ್ ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಬಾರಿ ಬಿರ್ಸೆ. ಬೂತೊಲೆನ ಕಾರ್ನಿಕೊದ ಕತೆತ ಲಕ್ಕ ಆರ್ ಯಕ್ಷಗಾನೊಡ್ ಪತ್ತ್ ತರೆತ್ತ ರಾವಣೆ, ರಾವಣನ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನ, ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷೆಲಾ ವರಾಹೆಲಾ ಪಾತಾಳ ಸೇರುನಿ ಇಂಚಿ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ತೋಜಾವೊಂದಿತ್ತಿನೆತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ಏತೊ ಕತೆಕುಲು ಉಲ್ಲ. ನಾಣಜ್ಜೆರ್‌ಗ್ ಜೋಕುಲು ಇಜ್ಜಿ. ಆರ್ ಬತ್ತಲೆ ಬೊಂಬೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಗಾಡಿ ಬಂಡಿ ಗೊಬ್ಬು ಗೊಬ್ಬುದು ಜೋಕುಲೆನ್ ನಲಿಪ್ಪಾವೆರ್.

ನಾಣಜ್ಜೆರ್‌ನ ಪಿಸ್‌ರ್‌ದ ಲಕ್ಕನೆ ಆರೆನ ಹಟೊಲಾ ಪುದಾರ್ ಮಲ್ದಿನ. ಯಕ್ಷಗಾನೊಡ್ ಇಂದ್ರೆ ಆದ್ ಕುದ್ರೆ ಮಿತ್ತೇರ್ದ್ ಬತ್ತಿ ಆರೆನ್ ಕುದ್ರೆ ರಂಗಸ್ಥಳೊಟ್ಟು ಬೂರ್ಪಾವುಂಡು. ಆರ್ ಪಣ್ಪೆರ್ "ಪಕೀರಾ, ಈ ಕುದ್ರೆನ್ ಸೈಬನಾಕ್ಲೆಗ್ ಪಿರ ಕೊರೂರೆ ಇಜ್ಜಿ. ಅವು ಯಾನ್ ಪಾಡಿ ಕುಡು ತಿಂದೊಂದು ಮೂಲೇ ಬೂರೊಡು. ಯಾನ್ಯೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಕುಲ್ಲೊಂದು ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಪದವು ಬಡತ್ತೊಡು. ಇಂದ್ರೆ ಕುದ್ರೆದ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಉದ್ರಿನ್ಯೆನ್ ತೂದ್ ತೆಲಿತಿನಾಕ್ಲ್ ಎನ್ನ ಕುದ್ರೆ ಸವಾರಿ ತೂವೋಡು!" ಈ ಕುದ್ರೆ ಸವಾರಿಡ್ಡಾವರ ಆರ್ ಕುದ್ರೆ ಮೂಲೆದ ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಆಪೆರ್.

ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಸುದೆ ತಿರ್ಗಾಯೆರೆ ಪಿದಾಡುನಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿತ ಮಲ್ಲ ಸಂಗತಿ. ಸುದೆತ್ತ ತಾದಿ ತಿರ್ಗಾಂಡ ಬೆನ್ನಿಗ್ ಮಸ್ತ್ ಜಾಗ್ ತಿಕ್ಕೊಂಡೊಂದ್ ಆರ್ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡ್ವೆರ್. ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಈ ಭಗೀರಥ ಪ್ರಯತ್ನೊಡು ರಡ್ಡ್ ದಿನತ್ತ ಮಟ್ಟ್‌ಗ್ ಗೆಂದುವೆರ್. ಆಂಚ್, ರಡ್ಡ್ ದಿನ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ನೀರ್ದೊಟ್ಟುಗು ಪುನೆಯರಾವಂದೆ ಕಟ್ಟಕಡಿದ್, ನೀರ್ ಐತ್ತಾತೆಗೇ ವರ ಸಾದಿಡ್ ಪರವುಂಡು. ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ತಾನ್ ಸೋತಿನೆನ್ ಒಪ್ಪೊಂದು ಊರುಬುಡ್ವೆರ್. ಸುದೆತ್ತ ಒಟ್ಟುಗು ಪುನೆವರೆ ಆವಂದೆ ಸೋತಿನ ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಸೋಲುನ್ ಗೇಲ್‌ದ ಮುಟ್ಟುಂದ್ ತೆರಿಯೊಂದು ಕುಡೊರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಆಂಡ, ಆರೆಗ್ ತೆಲ್ಪುನಗಲೆನ ಎದುರು ಜಾರ್ದ್ ಬೂರಿಲಕ್ಕ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಒರಿ ರಜೋಗುಣತ್ತ ನರಮಾನಿ.

'ಒಕ್ಕೆಲ್ ಮಾಯಕೊ ಆಯೆ' `ನೇಮದ ಕಳೊಟ್ಟು ಸುದೆತ್ತ ಪಾತೆರೊ' ಈ ಅಧ್ಯಾಯಲೆಡ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರೆರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಮಾಜದ ಸುರ್ಪೊನು ಮುಟ್ಟೊಟು ತೂದು ಬರೆದೆರ್. ದೇವೆರ್‌ನಗ್‌ಲೆನಾ ಬುಡಂದಿನ ಜಾತಿದ ಮಿತ್ತ್-ತಿರ್ತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ದನಿ-ಒಕ್ಕೆಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆದ, ಕುರ್ತೆಲುಲು ಮೂಲು ತೋಜುವ. ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಪಂಡಿಲಕ್ಕ ಜಾಗ ಬುಡ್ದು ಕೊರಿಯರೆ ಒಪ್ಪಂದಿನ ಐತನ ಪುಣ ಮನದಾನಿ ಪುಳಿತ ಮರಟ್ಟ್ ನೇಲೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್! ಪಣೇರೆ ಪಣ್ಪಿಲಕ್ಕ, "ದನಿಕ್ಕುಲು ಐತನ್ ಕೆರ್ನೆಯಾ ಪೋಣಿ ಆಯೆ ಬೊಕ್ಕೊ ಎಂಚ ಮಾಯಕ ಆವೆ? ಆಯಗ್ ದಾನೆ ಬೂತ ಆಕುನ್ನಾ? ಸತ್ಯ ಪನೊಡಾ ಅವು ಕೆರ್ನೆನೇ." ನಾಣಜ್ಜೆರೆಡ ಬೂತ ಕೇನುಂಡು. "ಎನ್ನ ಅನು ದೆತೊನಾಂದೆ ಎನ್ನ ನೀರ್‌ನ್ ಸಾದಿ ತಪ್ಪಾಯರ ಈರೆಂಚ ದುಂಬರಿಯರ್?" ಬೂತ ವೆಂಕಟ್ರಮಣ ದೇವೆರ್ನ, ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ನ ಚಾಕ್ರಿದಾಯೆಂದ್ ನಾಣಜ್ಜೆರೆನ ನಂಬುಗೆ. ಅಕ್ಲೆಡ ಅನು ಕೇನ್ಡೆ. ಅವು ಯಾರೊಂದು ಗ್ರೇತ್ತೆ'ಇನ್ಪಿನ ನಾಣಜ್ಜೆರೆನ ಪಾತೆರೊನು ಬೂತ ಒಪ್ಪುಂಡು. "ಈರ್ನ ಕಾರ್ದ್ ಪಿರಾವುಡು ಸುದೆ ಬರು. ಯಾನುಲ್ಲೆ." ಇನ್ಪಿನ ಬೂತದ ಪಾತೆರ ಎಡ್ಡೆ ಪಡ್ಕೆ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ತೊಡ್‌ಲಾ ಉಂಡು.

ಐತ್ ಬೋಡಾ ಆತ್ ಪೊರ್ಲುದ ಪಾತೆರ, ಧ್ವನಿ ಶಕ್ತಿ ಉಂದು ಮಹಾಲಿಂಗೆರೆನ ಶೈಲಿದ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ. ಆರೆನ ಶೈಲಿಡ್ ಕಾಪ್ಯೊಡ್ಪುಲಾ ತೆಲಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುಂಡು. ಈ ಹಾಸ್ಯ, ಕನ್ನಡೊದ ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿಯೆರೆನ ಬೂಕುಲೆನ್ ನಿನೆಪು ಮಲ್ಪುಂಡು. 'ನೂಲ ಮದ್ಮೆಡ್ ನೂಲುದ ಗೊಬ್ಬು" ಇಂಚಿನ ಪಾಕೊ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಸಂಗೊಲು ಮೂಲು ಉಲ್ಲ. ದುಂಬುದ ಬೊಕ್ಕ ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೊನು ಒಟ್ಟು ಮಲ್ಪುನ ತಂತ್ರೊಡು ಮಹಾಲಿಂಗೆರ್ ಗೆಂದ್‌ದೆರ್. ಒಂಜಿ ಸಂಗತಿದ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಕ ಜನೊತ್ತ ಪಾತೆರ ನಂಜಿಪಾತೆರನ್ ಪಣ್ಪುನ ಜಪಾನ್‌ದ ಕುರಸೊವನ `ರಶೊಮನ್' ಸಿನಿಮಾದ ತಂತ್ರೊಲಾ ನೆಟ್ಟ್ ಉಂಡು (ಉಂದು, ಒಂಜಿ ಸಂಗತಿಗ್ ರೆಂಕೆಸೇರ್‌ದ್ ಕತೆ ಆಪಿನ ಜಾನಪದ ತಂತ್ರೊಲಾ ಆಂದ್) ತುಳುನಾಡ್, ಮಸ್ತ್ ಬಾಸೆಲಿಪ್ಪುನ ನಾಡ್ ಇನ್ಪಿನೆನ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರೆರ್ ಮದತ್‌ಜ್ಜೆರ್. ಕಾದಂಬರಿಟ್ಟ್ ಇಪ್ಪುನ ಯಕ್ಷಗನೊದ ಪದೊಕ್ಕುಲು ಕನ್ನಡೊಡು ಉಲ್ಲ.

ಆಂಚ, ಈ ಕಾದಂಬರಿಟ್ಟ್ ರೈಸುನಿ ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಒರಿ ಮಾತ್ರ. ಬೇತೆ ಪಾತ್ರೊಲೆನ ಬುಲೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಮೂಲು ಅವಕಾಶ ತಿಕ್ಕ್‌ದಿಜ್ಜಿ.

ಈ ತುಳು ಕಾದಂಬರಿಟ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆದ ಅತಿರೇಕೊಗು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ತನ್ನವೇ ಆಯಿನ ರೀತಿಡ್ ಉತ್ತರ ಕೊರೊಂದುಂಡುಂದ್ ತೋಜುಂಡು. ಮೂಲು ಭಾರತ, ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯ, ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ ನೆತ್ತ ನಿರೆಲ್ ತೋಜುಜ್ಜಿ. ಮೂಲಪ್ಪುನಿ, ಮಾತೆಟ್ಲಾ ಒಂಜಿ ಸಂಗೀತ ಬೋಡು ಪಣ್ಪಿನ ತರೆನಿಲಿಕೆ ಕನ ದಿಂಜಿದಿನ ನಾಣಜ್ಜೆರ್, ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ರಂಗ್‌ದ ಲೋಕ ಬೊಕ್ಕ ಸುದೆ.

ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈಗುಲು ಸುರತ್ತ ಪಾತೆರೊಡು ಪಣ್ತಿ ಲೆಕ್ಕ, "ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಸುದೆ ತಿರ್ಗಾಯೆರ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಮಾಲಿಂಗೆರ್ ತುಳು ಕಾದಂಬರಿನ್ ತಿರ್ಗಾಯೆರ್ ಪನ್ಪುನವ್ ಅರ್ತೊ" ತುಳು ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರ ನನಲಾ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆ. ಇಂಚಿನ ಸ್ಥಿತಿಟ್ಟ್ ನಡತಿನ ತುಳು ಕಾದಂಬರಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಡ್ ಎಡ್ಡೆತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ತುಳು ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ್‌ಂಡ್. ತುಳು ಸಾಹಿತಿಲೆಡ್ ದಿಂಜಿದಿನ ಪ್ರತಿಭೆಗ್ ಬೇತೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಬೊಡ್ಚಿ. ಪೊಳಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಡೆರೆನ ಮಿತ್ಯ ನಾರಾಯಣ ಕತೆ ಕಾದಂಬರಿತ ನಾರಯಣ ಭಟ್ಟೆ ಮಹಾಲಿಂಗೆರೆನ ನಾಣಜ್ಜೆರಾದ್ ರಡ್ಡನೇ ಜನ್ಮೊಗು ಬೈದಿಲಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು. ಉಂದು, `ನಿನ್ನ ಮುಖ ಸ್ಪರ್ಶವೆ ಸಾಕು, ಹೊಸ ಸೃಷ್ಟಿಯೆ ಬರಬಹುದು' (ಬೇಂದ್ರೆ) ಇನ್ಪಿಲಕ್ಕಂತಿ ಕಾದಂಬರಿ... ನಾಣಜ್ಜೆರ್‌ಸುದೆ ತಿರ್ಗಾಯೆರ್ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲುಗಂಟ್ ಕೆದು. ಮುಲ್ತುಡ್ದು ತುಳು ಕಾದಂಬರಿತ್ತ ತುದೆ ಪರಪುಂಡು, ಬುಲೆಪುಂಡು.

■ ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ ಹಿರಿಯಡಕ

ಮದಿಪುದ ಲೇಖಕೆರೆ ಪತ್ತೆ

ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪೊಳಲಿ
ದೇವಿ ಪ್ರಸಾದ
ಮಾರುತಿನಗರ
ಪರ್ಕಳ - 576 123

ಎನ್ ಕೆ. ತಿಂಗಳಾಯ (ಡಾ)
ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧಕರು
ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್
ಮಣಿಪಾಲ - 576 119

ಎಸ್. ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ
ಮೆನೇಜರ್
ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕ್
ನಾಗನೂರು, ಬೈಲ ಹೊಂಗಲ ತಾಲೂಕು
ಬೆಳಗಾಮ್

ಎಂ. ಆರ್. ಬಂಗೇರ, ಮಾರಿಪಲ್ಲ
ಮಾರಿಪಲ್ಲ - 574 769
ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು

ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಷಿ
ಬೆಸೆಂಟ್ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು
ಮಂಗಳೂರು - 575 003

ಕನರಾಡಿ ವಾದಿರಾಜ ಭಟ್ಟ
ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ಶಾರದಾ ಕಾಲೇಜು, ಬಸ್ರೂರು - 576 211

ಕೆ.ಟಿ.ಗಟ್ಟಿ
ವನಶ್ರೀ
ಉಜಿರೆ - 574 240

ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ
ಪ್ರೇಮ ನಿಲಯ
ಬಿಕರ್ನಕಟ್ಟೆ
ಮಂಗಳೂರು - 575 005

ಬೆನೆಟ್ ಜಿ. ಅಮ್ಮನ್ನ
ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವಿಭಾಗ
ಕರ್ನಾಟಕ ಥಿಯೋಲಾಜಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು
ಬಲ್ಮಠ, ಮಂಗಳೂರು - 575 001

ಮುದ್ದು ಮೂಡು ಬೆಳ್ಳೆ
ಉದ್ಘೋಷಕರು
ಆಕಾಶವಾಣಿ
ಮಂಗಳೂರು 575 004

ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ
ಸಖೀ ಗೀತ
ಎಂ. ಎ. ಜಿ-1 (ಎಚ್)
ದೊಡ್ಡನ ಗುಡ್ಡೆ
ಉಡುಪಿ- 576 102.

ವಾಮನ ನಂದಾವರ (ಡಾ)
ದೃಶ್ಯ, ಗೊಲ್ಲಚ್ಚಿಲ್
ದೇರೆಬೈಲು
ಮಂಗಳೂರು- 575 006

ವೆಂಕಟ ರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ
ಜ್ಞಾನ ಕುಟೀರ
ಎಡನೀರು, ಕಾಸರಗೋಡು

ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವ ಕೆಲಿಂಜ
ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ನಿಲಯ
ವೀರ ಕಂಬ
ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು

ಮದಿಪುಗು ಲೇಖನ ಕಡಪುಡುನಕ್‌ಲೆಗ್

ಸೂಚನೆ

- ಕತೆ/ಕಬಿತೆ/ಅಧ್ಯಯನ ಲೇಖನ/ಹರಟೆ/ಪ್ರವಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಮದಿಪುಗು ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಲಿ
- ತುಳು ನಾಡ್‌ದ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆಕ್ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನ ಲೇಖನೊಲೆಗ್ ಆದ್ಯತೆ.
- ಲೇಖನೊಲು ಫುಲ್ ಸ್ಕೇಪ್ ನಾಲ್ ಪುಟತ್ತ ಅಂದಾಜಿಗ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ.
- ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಕಾಕಜಿದ ಒಂಜೀ ಪುಡೆಟ್ ವಿರಳವಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಬರೇದ್ ಕಡಪುಡಿ
- ಲೇಖಕೆರೆನ ಪುದರ್ ಪತ್ತೆ ದಾಂತಿ ಬರವುಲೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪುಜಿ.

ವಿಳಾಸ
ಸಂಪಾದಕೆರ್
ಮದಿಪು
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಮಂಗಳೂರು - 575 003

ಪೊಸ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ಜನ ಪುದರ್, ಕಡಪುಡು ಕೊರ್ತೆರ್. ಈ ಪುದರ್‌ಲೆಡ್ `ಮದಿಪು' ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಆಯ್ಕೆ ಆತ್‌ಂಡ್ ಪುದರ್ ಕಡಪುಡು ಕೊರಿನಕ್ಲೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಮದಿಪು : ಪುದರ್ ಕೊರಿನಕುಲು
ಎಂ. ಆರ್. ಬಂಗೇರ ಮಾರಿಪಲ್ಲ
ಉಷಾ ಕುಮಾರಿ, ಜಪ್ಪು ಕುತ್ಪಾಡಿ ರಸ್ತೆ

ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆನ್ ಕಡಪುಡ್ದ್‌ಕೊರ್ಲೆ

ಪೊಸಬೂಕುಲೆ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿನವುಲಾ ಮದಿಪುದ ಕೆಲಸ. ಬರಹ ಗಾರೆರ್ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಬೂಕುದಲಾ ರಡ್ಡ್‌ರಡ್ಡ್ ಪ್ರತಿಕುಲೆನ್ ಸಂಪಾದಕೆರೆಗ್ ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಡುಂದು ಕೇಂಡೊನುವ

ಸಂಪಾದಕೆರ್
ಮದಿಪು
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ,
ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003

ಒಂಜಿ ವರ್ಸದ ಕಿಸ್ತ್‌ದ ಪಣವು ರೂ. 40/- ಕಡಪುಡುದು ಕೊರಿನಕುಲೆಗ್ ವರ್ಸೊಡು ಬುಡುಗಡೆ ಆಪುನ ನಾಲ್ ಮದಿಪು ಬೂಕುಲೆನ್ ಟಪ್ಪಾಲ್ಡ್ ಕಡಪುಡುದು ಕೊರ್ಪೊ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ. ಸುರುತ್ತ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಸಮಾರಂಭೊ
6 ಮಾರ್ಚ್ 1996
ಪುರಭವನ. ಕುಡ್ಲ